

Buda-
pešt

Nemz.

Reggeli Újság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVISAD, KRALJA PETRA UL. 30. I. EMELET
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
ZUBOTICA, Kralja Aleksandra 9. Telefon 6-70

Noviszád, 1931. évi április hó 5
VASÁRNAP
XII. évfolyam 30. szám

Előfizetési ára: egy óra 40 dinár, három óra 120
dinár — Külföldön egy hónapra 50 dinár. — Egyes
szám ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnap 2 dinár
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

FELTÁMADÁS

Irta: KOVÁCS ISTVAN

Vicarius Generalis, prelátus, apát, th. kanonok, beeskereki plébános

Utján a Golgotára háromszor is földre zuhant az Üdvözítő. Három órahosszát függött lázban égve keresztfáján, mire lehajtá fejét és kiadá lelkét. Kiadta a világ világossága s ezért homályosult el a nap. Sir kellett a Teremtőnek és ezért nyílt meg rendülve a föld.

Azóta csaknem kétezer év mulott s annyi világ-nagyság tűnt tova, hogy nevük is és nem csak dícsőségük enyészett semmivé, de a Megfeszített kínszenvedéses haláláról esztendő-észtendőre mindig többen és többen emlékeznek. Még az emlékezés napjai és hete is „nagy“-nak nevezetik s a Katolikus Egyház negyedszázmilliónyi hívősege fájdalomának kifejezésére a prófétáknál keresi az igéket: Oh ti mindnyájan emberek, kik haladtok az életutakon, tekintetek reám és lássátok, vajjon van-e olyan fájdalom, mint ez az enyém! De még a prófétáknak Istentől ihletett szókínese sem elegendő ennek a fájdalomnak esetelésére. Még Allegri kilenc szolamu, három század óta megcsodált Míserere zsoltáréneke is, mely nagypénteken a Pápa jelenlétében oly döbbenetesen hangzik, csak sejtetni tudja, a testté lett Ige kinjait s az Egyház gyászát.

Mint felhők látylát a napsugár, töri át e fáj-dalmat, but, bánatos gyászt, a nagypénteki hosszú szertartást egy rövidke ének: És dícsőséges léssen az Ő sirja.

Emmél a profeciánál hamarabb alig vált egyetlen is valóra. Már harmadnap virradóra fényesség cik-kázott keletől nyugatig, a föld is megremegett belé, lepattant a nagy nehéz szikla a sírúregről s eleven angyalok égi szózáttal hirdették: kit emberek gonposzsága gyalázatosan halálra gyötört, isteni ere-jéből feltámadott!

Ma is áll még Golgota. Betlehem tája sem enyészett el s még ezeknél is igazabb valóságok ezek: Krisztus született, keresztrefeszített s dícsőségesen feltámadott. A feltámadás fényességétől lett tündöklővé a kereszt és olyan varázslatossá a karácsonyi est. Ezért az egyház öröme egyetlen ünnepen sem emelkedik ujjongássá, csak húsvétkor, a feltámadás évfordulóján: csupán ekkor zengedezi szinte mámorosan a lelkesedéstől az alleluját!

Az Üdvözítő feltámadása bizonyosága isteni voltának, győzedelme a halálon, uralma az életen, záloga önnön feltámadásuknak s feltámadást hozott akkoron az egész világnak.

Az a villámlás, mely húsvét hajnalán végig-cikkázott az ég boltozatán, új világot hozott az egész emberiségnek. Ebből a villanásból pattant ki Krisztus országa, a kereszténység, mely meg-döntötte a sötétségnek, a szolgaságnak uralmát s meghozta a világosságnak, a szabadságnak és szer-etetnek boldogító korszakát.

A munka eladdig gyalázatot jelentett s csak rabszolgasors velejárója. De a végzett munkáért díjazást igényelhetnie nem volt joga. Sem hitését, sem gyermekét magáénak nem mondhatta. Az egyip-tomi gulák nem a fárások dícsőségét s a Flaviusok Colosseuma sem a császárok nagyságát hirdetik, milliónyi rabszolgák tengernyi verejtékének és köny-nyezésének elszomorító emlékei ezek!

Krisztus három évtizedet töltött az ácsműhely-ben, amiért a gögös farizeusok őt ugyan gunyolták, de az Üdvözítő így kívánta tettel megtanítani a világot: szeresd a munkát és becsüld a munkást s égbekiáltó bünt követ el, ki a munkás jogos bérét visszatartja. Krisztus kiáltotta a világba: nem a pénz, nem a birtok, nem a hatalom adja az embernek az ő nagyságát, hisz mőndekeket a moly és rozsdá is megemésztheti s mulandók, mint a lélek hogyan elenyészik a kémény füstje: Csak a lélek kincsei örökéletűek s csupán ezek igaz mértékei az emberi nagyságnak. Égi muzsikaszóként hang-zottak Krisztus ajkairól az igék: Szeressétek egy-mást teljes szívből, egész lélekből, minden erőből,

ugy miként önmagatokat, mert egy atyának vagytok gyermekei. Még azokkal is jót tegyetek, kik titeket gyűlölnék. Legyetek irgalmasok, hogy irgalmasságot nyerjétek. A családi kötelet felmagasztalta, mert önmaga is ilyenbe kívánta bekapcsolódní, de hét szentsége egyikévé a házasságot avatta. S egyen-jogúvá tette a házasság méltóságát és hatását királynál, koldusnál egyaránt. S hányszor hangzott ajkairól az intő és kérlelő szó: A világosság fial legyetek. Azaz: töltsé be lelketeket az igaz tudás, a valódi tudományok fényessége és szívetek legyá-izzó Istenhez és egymáshoz az őszinte szeretettől.

Ezek a tanítások tették Krisztus ellenségeivé a hatalmasokat, gazdagokat, a césárokat, de viszont ezek vezérelték hozzá a seregeket és népeket.

Abból a húsvéthajnali villanásból ragyogott ki az emberiségnek mindaz, miket egybefoglalunk a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszményeivel s épen ezért az a húsvéthajnali földraggés dön-tötte romba nem csupán a farizeusok uralmát, de a római Césárok világot átölelő hatalmát is egy-azonkép.

Krisztus három óráig szenvedett keresztjén, orszá-gát, az Egyházát, még három évszázadig gyö-törték a kínok minden kigondolható förtelmeivel s végül is Maxentiusban hullámsírba vezett a pogányság sötétsége. A római birodalom még vonag-lott ideig-óráig, majd ez is eltűnt, de diadalmasan ragyogott tovább a Feltámadott lényessége, ma-gához ölelte Egyházában a világ nemzetét és orszá-gait, megajándékozta mindezeket mindazzal, mit

összefoglalunk e szóval: kultura. Megkezdődött az örök igaz, az örök szép és az örök jó uralma s a világ megismerte az utat, amelyen megtalálja a boldogulást és boldogságot.

Ha pedig napjainkban annyi a boldogtalanság és akkora a képtelenség a boldogulásra, minde abból fakadt, hogy a világ eltávolodott az Ő Üd-vözítőjétől. Nem Krisztus ereje lett kisebb avagy kevesebb, de az embereknek hitetlensége több és nagyobb.

Elijesztő idöket élünk. Atokká kezd válni már az Istenáldás, az a mindennapi kenyér is, mely hogy mindennap megadassék félmilliárdnyi ember imádkozik érte szüntelen, hisz oly sokan úgy tudják és mondják, onnan a mai nyomoruság, mert bő termés volt világszerte... Viszont annyiszor látunk éhezö aggakat és gyermekeket... Az egyiknek gör-nyed a padlása a multévi terméstől, a másik meg-szédülve jár az éhezéstől...

Nem, nem és ezerszer nem lehet atokká az az Istenadta termés, sem az ember elmefényéből pat-tant gép és szerszám s ha mégis annyi ember szen-ved: csak emberekben lehet a bűn!

Nem véletlen, hogy épen feltámadása napján rendelte az Üdvözítő a bűnbánatnak és bűnböcs-átsának a szentségét. Ebben és ezzel adta és nyúj-totta nekünk gyarló és vétkező meg elbukó embe-reknek még élünk folyamán is a feltámadást.

Krisztus üdvözítő tanítása szerint igazítottassanak hát el országok dolga, nemzetek ügye, legyen né-pek és emberek között krisztusi megértés, meg-beesülés, könyörület, irgalom, testvéri érzület és szeretet: ez léssen a világnak új feltámadás új boldogulásra és boldogságra!

Mert Krisztus azért is támadt fel, hogy az ember vigadozzon!

Alleluja!

Osztrák hivatalos jelentés szerint nincs titkos záradéka a német-osztrák vámszerződésnek

A francia szenátus a húsvéti ünnepek alatt tárgyalás alá veszi a vámunió ügyét

Párisból jelentik: A Petit Parisien annak a gyanújának ad kifejezést, hogy a német-osztrák vámegegyezmény titkos záradé-
kot is tartalmaz annak a százéves szerző-désnek a mintájára, amely a mostani egyez-mény megszerkesztésének alapjául szolgált és amely

1828-ban jött létre a porosz és a hesseni kormányok között.

Bécsből hivatalosan közlik: Külföldi la-pokban olyan hírek láttak napvilágot, hogy Curtius dr. birodalmi külügyminiszter és Schober dr. alkancellár bécsi tárgyalása alkalmával

titkos záradékban állapodtak volna meg, amely kiegészítené a vámegegyezményt.

Bár ezeknek a híreknek tendenciája nyil-vánvaló, mégis kifejezetten megállapítják, hogy a híresztelések nem egyebek pusztá kitalá-lásnál.

Párisból jelentik: Laval miniszterelnök levelet intézett a kamara vámügyi bizottsá-gának elnökéhez és a levélben közli, hogy a húsvéti szünet után a kormány a kamara rendelkezésére áll

az osztrák-német vámegegyezményre vo-natkozó interpelláció tárgyában.

A kormány épp úgy mint a vámügyi bi-zottság szükségesnek véli a német közgaz-dasági kérdések megvitatását.

A szenátorok és képviselők egy csoport ja máris ülésezett és a megbeszélésen az An-schluss kérdését vitatták meg. A képviselők küldöttségileg keresték fel Laval miniszter-elnököt és Briand külügyminisztert és fel-hívták figyelmüket arra, hogy

a jelenlegi helyzetben neesak negatív

állásfoglalásra szorítkozzanak, hanem a csatlakozással szemben Európa gazdá-sági újjászervezésének pozitív munká-ját kell befejezni.

Abizottság felkérte a kormányt, hogy a parlament által engedélyezett gabonavá-sárlásokat, valamint a francia tőke külföldi befektetéseit oly módon intézzék, hogy a nem zetközi szolidaritás politikájának szolgálja-nak vele.

Briand francia külügyminiszter tegnap este hosszabb tanácskozást folytatott Man-zoni gróf olasz nagykövettel. A lapok kü-lönböző megjegyzéseket fűznek ehhez a be-szélgetéshez, amelyről nem adtak ki hiva-talos jelentést. Az Echo de Paris szerint a megbeszélésen nemcsupán a német-osz-trák vámegegyezmény kérdéséről volt szó, ha-nem a tengerészeti szerződésről is, amely-nek tetőaláhozása nagy nehézségekbe ütkö-zik. A Journal szerint a tegnapi megbeszélés azt a benyomást keltette, hogy sikerült megegyezésre jutni.

Kiállítják Párisban a kelyhet, amelyet Krisztus az utolsó vacsorán használt

Párisból jelentik: A rövidesen megnyi-ló egyházművészeti kiállításra Párisba hoz-zák azt a serleget is, amelyet Krisztus hasz-nált az utolsó vacsorán.

A helyhet jelenleg az egyik newyorki bank páncélszekrényében őrzik.

Tulajdonosa egy arab mügyűjtő, aki a nagyértékű kegyeleti műtárgyat európai ut-
jára

tízmillió dollárra biztosította és külön őrséget állított melléje.

Egy egész világ lesz az Ön otthonában!

**A hideg észak!
a rejtelmes kelet!
a buja dél! és
a büszke nyugat!**

Ha vásárol nálunk egy

„INGELEN“ U 6 W készüléket

Hat lámpás villanyrádió!

Keretantenna vétel!

Luxus kivitelben egyesítve az összes modern megoldások! **Egy gomb kezelés!**

Rádió Alterno-Relais — Novisad

Telefon 22-47

Telefon 24-14

Az adóigazgatóság felhívása a forgalmi adó fizetésére kötelezettekhez

Átmeneti intézkedések az új gyűjtőforgalmi adó fizetésével kapcsolatban

A noviszádi adóigazgatóság a forgalmi gyűjtőadó megváltoztatásáról és kiegészítéséről szóló törvény 5. szakasza alapján felhívja mindazokat a személyeket, akik a forgalmi gyűjtőadó szabályrendelete szerint, mint ez adónem fizetői nincsenek tervbevéve, hogy április 15-ig terjesszék be adóbevallásukat az áruösszeírásáról és értékéről, amely raktárukban van és pedig: az 1931. január elsején találtatott áru összeírása és értéke. Az 1931. január hó elsejétől március 31-ig átvett áruk összeírása és értéke, az ez idő alatt forgalomba helyezett áruk összeírása és értéke, végül úgy a folyó év, mint az előző évben hitelre adott áru forgalmából

származó követelések értékének összeírása.

Az adóbejelentő ivateket a következőképpen kell kitölteni: 1. Rendes oldal — második oldalon balra, az első alatti rovatban (készpénz) az 1931. január elsejei áru értéke irandó — a hitel rovatba az 1931. január elsejétől március 31-ig átvett áruk értéke irandó, az állami és önkormányzati testületek rovatába a készpénz áru forgalom értéke (1931. január 31-től március 31-ig) irandó — az utolsó rovatban összesen úgy az előző évben, mint az idén hitelre adott áru forgalomból származó követelések értéke irandó. Az adóbejelentéseket az adóigaz-

gatóság illetékes irodájában kell átadni.

Azok a személyek, akik kereskedelmi könyveket vezetnek, valamint azok, akik a végrehajtott forgalom könyveinek vezetésére kötelesek, tartoznak a bejelentés mellett kereskedelmi könyveik hitelesített kivonatát az említett áruk értékéről beadni. Azok a személyek, akik a szabályrendelet és a forgalmi gyűjtőadó tarifája szerint mint ezen adó fizetői szerepelnek az említett bejelentést csupán az 1931. március 31-ig hitelre adott áruból származó követeléseik tekintetében végzik.

Az áruforgalomról szóló 4. paragrafus szerint 1931. január 1-től március 31-ig terjedő időre azok a személyek, akik az eddigi előírások szerint kötelesek voltak könyvet vezetni forgalmukról annyi forgalmi adót fizetnek, amennyit erre az időre fizetniük kellett, a többiek pedig az 1930. évben fizetett forgalmi adójuk egynegyed részét. Azok a személyek, akiknek 1931. óta kell forgalmi adót fizetniük, az üzlet megnyitásának napjától 1931. március 31-ig annyi forgalmi adót fizetnek, amennyit az adóhatóságok megállapítanak, kivéve azokat, akiknek könyvet kellett vezetniük forgalmukról.

A forgalmi adóról szóló törvény 6. paragrafusa alapján e törvény 4. és 5. paragrafusai értelmében kivetett forgalmi adót havi részletekben kell kifizetni 1931. szeptember 30-ig.

A beadott vallomások után az adókövető bizottság kivetése alapján az adóigazgatóság egy százalékos forgalmiadót fog kivetni az áru értékére és a követelésekre 1931. március 31-én.

Komplett hatszemélyes 078

KARLSBADI ÉTKEZŐ
KÁVÉS
FEKETE KÁVÉS
KÉSZLET

54 darab 530 dinár

Meissen vírágos, aranyezégylyű vagy mille fleur mintákkal.
Vidékre szakszerűen csomagolva postán küldjük

Braća Kunetz, Szubotica, Fótér

Petrović és Krausz ruhái

jobbak a legjobbnál is

Nagyméretűnek ígérkezik a kulai ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági kiállítás, amelyet május 31. és június 8-a között tartanak meg

Az állatkiállítás, amely egyúttal tenyészállatvásár is, 3-5 napig fog tartani

Kuláról jelentik: Az ipartestület által kezdeményezett

kulai kiállítás sokkal terjedelmesebb és eredményesebb lesz, mint azt valójában tervezték.

miután nemcsak a gyárosok, nagykereskedők, hanem a kisiparosok és mezőgazdák is úgy Kuláról mint annak környékéről tömegesen jelentkeznek a kiállítók soraiba, miután mindenki tudatában van annak, hogy csak az csinálhat forgalmat, aki látogatja magát, már pedig a kulai kiállítás nagyon celszerű és megfelelő erre a célra, miután a kiállítás valóban az

érdeklődők, a fogyasztók körében zajlik le.

A kiállítás sikerét már maga az a tény is biztosítja, — különösen a mezőgazdaság terén, — hogy a kulai járás az, amely a legtöbb anyagot nyújtotta az egyes helyeken megrendezett kiállításoknak, így helyben pedig különösen remélhető, hogy fajtiszta állatokban hatalmas felhajtás lesz, ami gazdasági szempontból is rendkívül fontos.

A kulai gyárak közül értesülésünk szerint a Brandecker posztógyár újrendszerű formában szemléltetően fogja bemutatni a közönségnek a már márkás névnek örvendő szöveget, hasonlóképpen a többi gyárak is ujat, szépet és meglepőt akarnak nyújtani.

A kiállítás ügyeinek további megbeszélése végett a kiállítási bizottság csütörtökön este plenáris gyűlést tartott az ipartestület helyiségeiben, amelyen Raecies Gavró főszolgabíró, a kiállítás tiszteletbeli elnöke, dr. Jojkics Dusan közjegyző, Jovanovic Nemanja községi jegyző, Ledjenac Gyuró községi bíró, Zsigmondi Aladár járási mezőgazdasági referens, Markovics polgári iskolai igazgató, a kulai szerb, magyar, német gazdasági egyesületeknek kiküldöttjei és az aktív bizottsági tagok jelentek meg. A napirenden levő kérdések elintézése után Vitsek Mihály gazdaköri elnök ajánlatára a plenáris gyűlés elhatározta, hogy a mezőgazdasági kiállítás a csatornapart balpartján lesz, amely kiválképen alkalmas erre a célra. Az állatkiállítás

3-5 napig fog tartani.

A kiállítás időtartama alatt Kula különféle ünnepélyességek színhelye lesz, így a szerb pünkösd két napján a kulai Szokol egyesület rendezésében nagyszabású

szokolversenyt tartanak, amelyen körülbelül 300-400 vidéki szokolista vesz részt.

Ugyancsak a Cecilia egyházi énekkar egyházi dalversenyt rendez a kiállítás közötti időben, úgy hogy a vendégek bizonyára a legjobb és legkellemebb impresszióval gondolhatnak majd arra, hogy „ha falun is volt, de volt!” P.

Hol kapható?

A legfinomabb husvétli sonka,
elsőrendű hus
és kitűnő felvágott . . .

1336

Martin Róbert és Fia

hentesáru üzletében, Novisad, Kralja Petra 30. Tel. 27-60, 27-61

IBÁNYI

NOVI-SAD

Jevrejska u.6. Tel. 27-47

ORION

RADIO

a technika legújabb vívmánya

Gumiharisnyák Gumiszoknik Gumifűzők Gumihaskötők Gumisérvkötők

a világhírű párisi „Glaser“ cég gyári lerakata

„SOA” Drogéria Novisad

Községi képviselőtestületi gyűlés Sztáribecsejen

Mibe kerül, ha városnak nézik
a falut?

A sztári becseji községi képviselőtestület kedden délután rendkívüli közgyűlést tartott, melynek első pontja az adóügyi jegyző felterjesztése volt.

Az állami adóhivatal a napokban tette ki közszelemre az ezévi házadó kivetést. A lakosság a legnagyobb megrökönyődéssel látta, hogy ez a kivetés óriási mértékben megnövekedett az elmúlt évek adóihoz viszonyítva.

Igy azután a polgárság adóterheinek csökkentése helyett szinte adóemelkedés állott be.

Az adójegyző nagyszerűen megindokolt felterjesztésében előadja, hogy míg más járáásokban az épületek bruttójövedelmének megállapított összege a régi maradt, addig Sztáribecsejen nem egy háznak adókiivetése háromszorosára növekedett. A helybeli adóhivatal ugyanis Sztáribecsejt nem tekinti községnek, hanem városicának, minek következménye az, hogy a községekben épült házak karbantartására törvényileg engedélyezett 30 százalékos levonás helyett csak 25 százalékot hoztak levonásba, mert a törvény a városoknak csak ennyit engedélyez.

Ezenkívül a törvény a falvakban levő földműves lakásokra, kisiparosok lakásaira még más kedvezményeket is ad, melytől Sztáribecsej lakossága így, várossá deklarálván elesik. Sztáribecsejt még a jelen viszonyok között szinte egyedül kompetens helységnévtár is falunak jelzi, tehát semmiképpen sem indokolt, hogy adózás szempontjából város legyen. Tekintettel arra, hogy ezen különbségek meghaladják az egy millió dinárt, a közgyűlés az adójegyző ezen felvilágosítása alapján a pénzügyi bizottság javaslatára elhatározza, hogy meg-

keresi ez ügyben a pénzügyminisztert és a báni pénzügyigazgatóságot és a sérelem orvoslását fogja kérni.

A községi tulajdont képező Central szálloda bérletét Glavaski Cveto nyerte el

38.200 dinár évi bérösszegért. Bulatovic Luka volt írnoknak végkielégítés címén kétezer dinárt szavaztak meg.

A gyűlés ezeken kívül több apróbb jelentőségű ügyben hozott határozatot.

Az ephezusi zsinat 1500. évfordulója

Pápai körlevél az évforduló megüledéséről — Szuboticán eucharisztikus kongresszus lesz

XI. Pius pápa körlevelet adott ki és ebben arról rendelkezik, hogy a püspökök az egész világon tartsanak emlékűnnepet az ephezusi zsinat 1500-ik évfordulójának emlékére.

A zsinat története

A zsinat, melyet 431-ben tartottak Ephezusban, a legnagyobb zsinatokhoz tartozik. A pápai trónon abban az időben

I. Celesztin pápa

(422—432) uralkodott. Uralkodása alatt Theodorusz († 428) ciliciai püspök és Nesztoriusz nevű tanítványa azt a tévtant kezdték a keresztények között terjeszteni, hogy Krisztusban két természet van, t. i. isteni és emberi. Krisztus mint Isten teljesen független a Krisztus-embertől. Az összefüggés a kettő között olyan, mint nálunk embereknél testünk és a ruhánk közt az összefüggés. Ugy Krisztusban is külön működik az isteni természet és külön az emberi. Krisztusnak mint embernek szerintük nem adható meg az Istennek kijáró tisztelet, hódolat és imádás. Szűz Mária tehát nem Istent hozott a világra, hanem csak embert, akibe Jézus, mint Isten beleszállt. Az istenanyja szerintük tehát nem Isten-szülő (theotokosz), hanem csak Krisztus-szülő (krisztotokosz), vagyis csak embernek adott életet Mária és

az ujszülött testébe vonult be Krisztus mint Isten.

Ez a tévtan mint a gyors gyeptüz terjedni kezdett az Egyházban. Nesztoriusz tévtanát legjobban terjesztette egy Anasztaziusz nevű pap. Amikor már veszedelmes mértékben mutatkozott e herezis, Szent Cirill alekszandriai pátriarka figyelmeztette a papságot és a már megtévesztett egyiptomi szerzeteseket, hogy Nesztoriusz tana ellenkezik az Egyház tanával. Nesztoriuszt a pápa felszólította, hogy tévtanát tíz nap alatt vonja vissza. Ugyanakkor kérte a császár segítségét is a veszedelmes tévtan megszüntetésére.

A császári széken ekkor II. Theodoziusz uralkodott (408—450). A pápa veszedelmet látott Nesztoriusz fellépésében, miért is 431-re általános zsinatot hívott össze Ephezusban. A zsinaton megjelent 200 püspök, — a pápa megbízotta Szent Cirillus volt — és ünnepelesen elítélték Nesztoriusz tévtanait.

Nesztoriusz nem nyugodott meg, hanem ő is gyűlést hívott egybe és elítélte híveinek hozzájárulásával az ephezusi atyák határozatát és Theodoziuszhoz appellált. A császár informálódott a helyes tanról a katolikus püspököktől és nővéreinek, szent Pulcheriának kérésére véget vetett a vallási vi-

szálynak úgy, hogy Nesztoriuszt számkivételbe küldötte, azokat a püspököket pedig, akik Nesztoriusz pártját fogták, a püspöki méltóságtól elűzte. A keresztes hadjáratok alkalmával igen sok nesztorianusz visszatért a katolikus Egyházba. Perzsiában ma is vannak nesztorianusok a kaldok között.

A centenáriumi ünneplése

A pápa ennek a zsinatnak emlékére rendeli el az ünnepeket. Valamilyen formában tehát minden országban meg kell emlékezni e nagyfontosságú zsinatról. Rómában már az év elején tartottak ünnepeket az egyetemeken és a katolikus főiskolákban.

A bácskai főpásztor, Budánovics Lajos úgy intézkedett, hogy a zsinat emlékére eucharisztikus kongresszust fog tartani Szuboticán. Ez a kongresszus nem lesz egyházmegyei jellegű, hanem csak espereskerületi. Rendezi a szuboticei és topolai espereskerület, melynek papsága meghívja az egyházmegye többi papját és híveit is. A kongresszus ideje augusztus 14, 15 és 16-ika lesz. A buzatérien püspöki mise nyitja meg a kongresszust. A kongresszus rendezésére bizottság alakult, melynek elnöke Rajics Blasko pápai prelátus, szent rókusí plébános.

— Fiatal szuboticei művészek hangversenye a beogradi rádióban. Pénteken este három fiatal szuboticei zeneművész hangversenyzett a beogradi rádióban, mégpedig Dimitrijević Milan hegedűművész, valamint Kromholz Károly zongoraművész és Schlésinger Ilonka zongoraművész. A szuboticei művészek hangversenye nagy sikert aratott a rádióhallgatók körében.

A legtekéletesebb husvétai ajándékok

286.- dináros 12 havi részletre

1 komplett 3 lámpás

Standard-Tungsram

villanyrádió

Világmárka!

Legmodernebb konstrukció!

Rádió-Alterno-Relais

Telefon 24-87

Novisad

Telefon 24-14

Április közepén kezdik meg a noviszádi Kraljica Marija uton a gázcsövek lerakását

Az összes új házakba bevezetik a gázt

Amióta a Kraljica Marija uton, Noviszád legforgalmasabb utcáján, valamint a környéki utcákban is rohamosan indult meg az építkezés, a lakók állandóan panaszkodtak, hogy a város nem gondoskodott előzőleg gázcsövek lerakásáról. Így történetesen azután, hogy a szebbnél-szebb paloták és bérházak elkészültek, de a háztartások nélkülözni

voltak kénytelenek a gázszolgáltatást, ami nagy mértékben hátráltatta a lakások kiadását is. Most értesülünk, a noviszádi gázgyár rövidesen megkezdte a Kraljica Marija uton valamint a Kislíman több utcájában a gázcsövek lerakását. A gázcsövek, amelyeket külföldről rendelt a gázgyár, április közepén érkeznek Noviszádra, ami-

Nézzé meg kárikataimat

Farkas ruhája legolcsóbb - mert legjobb

Leszállított árak

Német művészek Beogradban

A külföldön rendezett német képzőművészeti kiállítások, amelyek az utolsó két évben a német akarat és fáradhatatlanság jegyében Párisból Rio de Janeiróig annyi nagy kulturális gócpontba eljutottak, hatalmas erkölcsi és igen jelentékeny anyagi sikert is jelentenek a német képzőművészetnek. A Beogradban április elsején megnyitott kiállítás ünnepélyes és rendkívül fényes keretek között történt verniszázásáról már megemlékeztünk, most beszámolunk a páratlanul gazdag és értékes tárlatról érdemileg is. Ami az első intrádára szemünkbe tűnik, az a rendezés zsenialitása, a metrum, mely lehetővé teszi gyors átfogását a kiállítás anyagának kor és irányok szerint. Három generáció harcok eredményei vannak ebben a teremben inkarnálva, tekintet nélkül művészeti világnézetükre. Ecce... voila... ime a német képzőművészet.

Az első sarjadék az impresszionista német művészet és ennek legkiválóbb képviselőjével Max Liebermannal kezdjük meg a méltatást, aki három festményével szerepel. A ma már 83 éves és a porosz művészeti akadémia hetedszer megválasztott elnökének önportréja még mindig visszatükrözi az egykori forradalmár művész küzdelmes és rögzös utját. Észak nagy fia, aki két itt szereplő tájképén sem engedi át a napfényt. Ecsetje ezen a két képen a hideg klímájú északnémet „landschaft” interpretálója. Az impresszionizmus másik nagy mestere Max Slevog már a déli Pfalz szülőtte és annál pazarabban bánik a nap sugarával, kiemelve és kihangsúlyozva grafikai tudásával és pompás színérzékelével a mondanivalóit, önportréján, tájképén és a

csendéletén egyaránt.

Az átmenetet az első generációból a másodikba, az impresszionizmusból az expresszionizmusba Lovin Corinth jelenti, ez a nagyvonalú, biztoskezü pomerániai művész. Első periódusa a valóság pontos analízise, az impresszionista művészet, majd hosszas betegség után, угyszólván a halál küszöbéről az életbe való visszatérése, új utat nyit művészetének. Keresi a földfelettit, elmélyül és többé csak azt látja, ami a lelken át visszasűrődve már nem az élet valóságai, hanem képzeletének transcendentalis figurái. Különösen szép festménye a „Bálon”, mely vizionarikus meglátásaival, biztos vonalaival egyik legjobb vászna. Kisérteties alkotása — arcképe a halállal. Esményképei a puritánok és klasszikusok. A zászlóval és karddal csatába rohanó Florian Gayer című képe, saját küzdelmeit szimbolizálja, harcait az egész világ ellen. Meglepő színkeverése és brutálitása alkalmas a legvehemens érzések kifejezésére.

Ernst Barlach kiváló rajzaival és szobraival tűnik ki. Nyugodt, hideg és fenséges szobrai közül Beethoven feje és uccái koldusa a konstruktív német művészet maradandó alkotása. A grafika Ibsenje. Szereti az oroszokat, de az ő Oroszországa nem a kételkedő Dosztojevszkié, hanem a biblikus Tolsztoj van hozzá közelebb.

Franc Mark az ecset Aesopusa, a mesék expresszionistája. Oszkar Kokoska, a kinek csak grafikája érkezett meg, miután ugyanebben az időben Párisban is kiállt. Itteni képeiben nincs irány, nincsek hatások, már nincs impresszionizmus, hanem sajátos lineával megrajzolt három grafika, melyek a belső szenvedélyek tökéletes impregnációját hordják magukon, amiben a művész utólréhetetlen. Nolde Emil is a

szenvedélyek hatásos kifejezési módjaival rendelkezik, a „Napraforgók” valóságos színzuhatag, akvarelljei is kitűnőek.

Kete Kolvitz a kitagadottak és a megbélyegzettek művésze, akit az emberi fájdalom, a tömegnyomor és az éhség ihlet meg. Ma a nyomor hivatott interpretálója a vásznon, az egykori Gerhardt Hauptmann illusztrátor.

Es már beérkeztek a harmadik generációhoz. Ez itt már 1929—1931. Dick, Paul Klee és Georg Grosz. Ők már a közvetlen ma harcok lovagjai. Georg Grosz, aki nagy centrumok kontrasztjait hidegen és teli találattal hozza elénk. Nem kerülve ki figyelmét sem a mezítelenség testi nyomorúsága, sem a kék rókaták és klenódiumot viselők lelki terheltsége. Manierje a viselkedés, vonalai hidegek, találóak és tökéletesek.

Nem mindenkit sorolunk fel, sőt az architektúra felsorolásához nem is fogunk hozzá. Pedig csodálatos élmény a különböző modern építészeti monstrok és mód-szerek megtekintése.

A kiállítás megtekintése után leszűrődő érzésünket egy szóban sűrűsítjük össze: konstrukció. Mindaz a fáradság, energia és tehetség, amit mindazok belefektettek, akik az egyes képeket megalkották és azok is, akik a kiállítást megrendezték, konstruktívak, alkotók és mint olyanok, hiányzik belőlük a kendőzés, a potemkin-alművészet és a blöff iránti hajlandóság. És ahol a tehetséget ilyen értékes tulajdonságok kísérik, ott a siker nem maradhat el. És amellet, hogy a kiállításnak olyan zseniális vezetője van, mint dr. Alfréd Kuhn, ez a titka a németbirodalmi művészet beogradi nagy sikereinek.

L. E.

kor is azonnal megkezdődnek a gázcső le-
rakási munkálatok is.

Valószínű ezeketán, hogy a Kislimán hatalmas bérházaik lakói már májusban igénybevehetik a gázszolgáltatást a háztartásokban. A gáz már annyira nélkülözhetetlenné vált a háztartásban, hogy alig van ház a Kislimánon, amely nem ragadná meg a kedvező alkalmat, hogy főzéshez és a fürdőszobához gázt használjon. A légszusz használata, amely a külföldön szinte a legelmebb közzsükség-
letekhez tartozik, Noviszádon is napról-napra tért hódít s így semmi kétség, hogy

rövidesen nem lesz lakó Noviszádon, aki
nem használna gázt a háztartásban.

A noviszádi gázgyár és annak lelkes vezetője Kürthy János mérnök mindent megtesz, hogy az érdekeltek igényeit kielégítse. A gázgyár főuccei üzlete máris a legmodernebb gáz-háztartási cikkekkel van felszerelve, amelyek a legolcsóbb áron kaphatók. Különösen nagy a választék rezsókban, gáztakaréktűzhelyekben, Junkers-kályhákban és egyéb háztartási cikkekben, amelyeket most nagy tömegben szerzik be azok, akik a gázt háztartási célokra használják fel.

Kétségtelen, hogy a gáz nemcsak gyakorlat, hanem takarékosági szempontból is igen fontos közszükségleti cikk. Amíg például egy közönséges fürdőház rengeteg fát és szenet fogyaszt, azonkívül hosszabb ideig bajlódni, amíg a kályha kiadja a szükséges meleget, a gázzal való egyszeri fűtés mindössze 5 dinárba kerül. Ugyancsak igen olcsó, a gázzal való fűtés is, úgyhogy ma már alig van ház, ahol nem használják a gázresőt. A gáz olyan szorosan tartozik a modern élethez, mint bármelyik legelmebb életszükséglet. Ezért fontos, ha ma mindeki gázt használ a háztartásban.

A noviszádi „Anny” fotószalon gyermekszépségversenyt rendez

A legmodernebb fotótechnika alapján dolgozik az új fotószalon

Noviszádon a Kralja Alekszandra ucca 16 szám alatt levő Menráth-féle palotában most nyílt meg az Anny fotószalon, amelyet Bereznavy Anny fotográfus vezet, aki hosszas németországi tanulmányút után nemrég tért vissza Jugoszláviába, hogy tanulmányai alapján Noviszádon fotóműtermét megnyissa. A fotóműterem a legmodernebb fotótechnika alapján készíti a fényképeket, valóban a legnagyobb gondossággal és izléssel, az egyes fényképeket stílusban tartva, úgy hogy a fényképek művészi értéke is elsőrangú. Minden egyes fénykép előkészítésével és megtervezettségével tűnik fel, úgy hogy nemcsak másolja az arcot, hanem művészi hatásokra is törekszik. A műterem egyik specialitása közé tartozik a gyermekfelvétel, amelyben különösen fejlett izlést és kitűnő meglátást bizonyítanak a műterem fényképei. A gyermekfelvételek impresszionisztikus beállításai és stílusa biztosítják azt, hogy a kép mindazt a gyengédséget, frissiséget és bájít visszautkrözi, amit egy gyermekarcon megtalálhatunk.

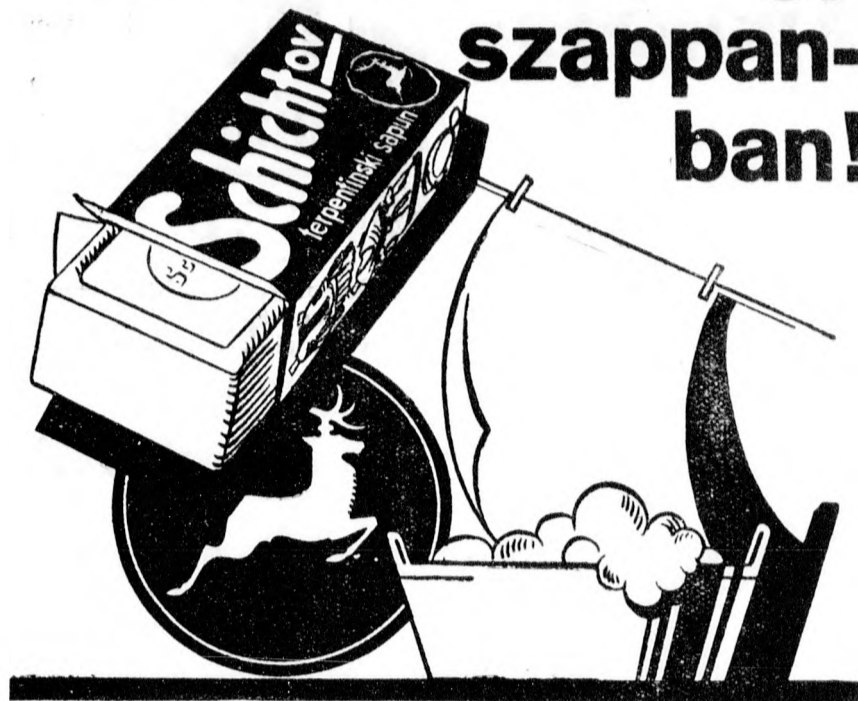
A fotóműterem vezetője hangsúlyozni kívánja azt, hogy gyermekképei művészi értékben is kitűnnek és ezért elhatározta, hogy az ősz folyamán a gyermekfelvételekből külön kiállítást rendez, amelyen művészi felvételeit kiállítja. A gyermekfényképek kiállításán szépségverseny is lesz és a három legszebb gyermek igen szép jutalomban részesül. Az „Anny” fotószalon valóban fővárosi nivót és izlést hoz be a noviszádi fényképészetbe és bizonyosra vehető, hogy a közönség körében élénk pártfogásra fog találni.

AJÁNDÉKOT

bármilyen alkalomra legjobban vásárolhat naponta friss olasz virág

Balog Lina cégnél

Minden előny egy szappanban!

Schicht Terpentinszappan dús és enyhe habot ad. Terpentinoilaj tartalmánál fogva a fehérneműt illatossá és habfehérré teszi. Sokkal könnyebb lesz a mosás.

Schicht Terpentinszappan a célszerű védőcsomagolásban

A csomagolás ezenfelül kedves kivágnivaló képecskéket is nyújt gyermekek szórakoztatására.

A zágrebi rendőrség lopott aranyat rejtő kazetta kulcsát találta meg egy tolvajnö nyelve alatt

A tolvajnö lakásán elásott kazettában nyolcvan aranygyűrűt találtak

Zágrebből jelentik: Jó fogást csinált tegnap a zágrebi rendőrség. Egyik nagy zágrebi áruház személyzete telefonon értesítette a rendőrséget, hogy egy tolvajnö fogtak, aki az üzletből bevásárlás ürügye alatt fehérneműket akart ellopni. A nyomban elősiető detektívek őrizetbe vették a tolvajnöt és a rendőrségre kísérték, ahol megmotozták. Motozás közben feltűnt a detektíveknek, hogy a tolvajnö, akit Müller Évának hívnak, különösen seleepít. Ez gyanussá vált a detektíveknek és ezért a tolvajnö száját is megvizsgálták és ekkor

legnagyobb meglepetésükre Müller Éva nyelve alatt egy kazetta kulcsot találtak

A detektívek nyomban vállalatás alá fogták Müller Évát, aki bevallotta, hogy a kulcs egy lopott aranyat rejtető kazetta kulcsa. A detektívek erre a tolvajnöt a lakására kísérték, ahol a tolvajnö vallomása szerint az aranyat rejtő kazetta van. Müller Éva a lakásban egyik sarokra mutatott és bevallotta, hogy ott van a kazetta. A detektívek felfeszítették a padlót és a sarokban meg is találtak a kazettát. Mikor a dobozt kinyitot-

ták és megvizsgálták, nem kevesebb mint

harminc jeggyűrűt és ötven más értékes aranygyűrűt találtak benne.

A tolvajnö bevallotta, hogy a gyűrűket nővérével együtt hosszú időn keresztül különböző üzletekben lopkodta össze, eddig azonban nem merte értékesíteni őket. A rendőrség a tolvajnöt letartóztatta és át fogja adni a zágrebi törvényszék fogházának.

Weifert
sör
PANČEVO
a legjobb minőségű

APOLLO TONKINO
március 5-én

100%-os német
tonfilm

Mary Dugan bűnpere

Bayard Veiller világhírű színműve nyomán. Főszereplők
Nora Gregor a Berliner Reinhardt-bühne tagja. Julia Serda
az »Olympia« híres főszereplője Arnold Korff, Egon
v. Jordan, Lucy Doraine

Kezdet 3, 5, 7 és 9¼ órakor

Hírek

1931

Április

5

VASÁRNAP

Római katolikus és protestáns: Husvétvasárnap. Görögkeleti (március 23): Virágvasárnap. A nap kel 5 óra 12 perckor, nyug. szik 18 óra 11 perckor.

Időjárás: Az egész országban borús, esős idő volt, hőemelkedéssel. A hőmérséklet minimuma Plevljen mínusz 2, maximuma Tuzlán plusz 17 fok volt.

Időjóslás: Borús idő várható, helyenként esővel, hőváltozás nélkül, változóan erős széllel.

Lapunk előfizetőinek, olvasóinak, hirdetőinek és barátainak kellemes husvétünnepet kíván a Reggeli Újság szerkesztősége és kiadóhivatala.

— A Reggeli Újság legközelebbi száma a husvétünnep miatt szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— **Kitüntetések.** Öfelsége a király kinttette a jugoszláv koronarend II. osztályával Zsivanovics Jeremije moravai, Marusics Draga drámai és dr. Perovics Iván szíriai bánt, a jugoszláv koronarend III. osztályával Matkovics Dobricát, a belügyminiszter helyettesét, Todorovics Dragomirt a Dunabánság és Zdravkovics Andriját a tengermelléki bánság segédbánját.

— **Husvétünnepi istentiszteletek sorrendje a noviszádi és környékbeli református egyházakban.** Husvétvasárnap délelőtt háromnegyed tíz órakor Noviszád. Ünnepi istentisztelet és urvaesoraosztás. Prédikál Horváth Lajos lelkész. Budiszava. Ünnepi istentisztelet és urvaesoraosztás. Prédikál Gutsohn A. levita. Beska. Délután 2 órakor. Magyar nyelvű istentiszteletet tart Baksa Árpád legátus. Beocsin. Délután 3 órakor. Ünnepi istentisztelet és urvaesoraosztás. Prédikál Horváth Lajos lelkész. Noviszád. Délután 4 órakor. Német istentisztelet és urvaesoraosztás. Prédikál Jung Keresztély beskai lelkész. Noviszád. Este 7 órakor. Ünnepi beszédet mond Baksa Árpád legátus. Husvéthét. Noviszád. Reggel 8 órakor. Istentisztelet a raboknak. Beszédet mond Horváth Lajos lelkész. Délelőtt 10 órakor Ünnepi istentisztelet. Prédikál Baksa Árpád legátus. Este 7 órakor. Ünnepi záróistentisztelet. Tartja Baksa Árpád legátus.

— **Összes római katolikus, református és evangélikus mélyen tisztelt vevőinek boldog husvétünnepet kíván Szlankamenac Alekszandar fűszer és esemegekereskedő, Noviszád, Pasicsseva uca.**

Anyatejet a csecsemőknek

A csecsemő legegészségesebb tápláléka az anyatej. Minden szoptató anya számára nélkülözhetetlen az

OVOMALTINE

amely dúsabbá, vitaminokban és tápszerekben gazdagabbá teszi a tejet

Kapható mindenütt: kicsiny doboz 16 dinár, közép doboz 32 dinár, nagy doboz 56 dinár, gazdaságos csomagolás 100 dinár

HUSVÉTRA

mélyen leszállított árban árusítom

ujonnan érkezett csilláraitam

GELB, Novisad, Futoski put 9

Az Orientexpressz Mitrovica közelében tegnap éjszaka elgázolt három földművest, akik a pályán haladtak

Mitrovicáról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap éjszaka Mitrovica közelében. Mikus Franja, Mikus András és Gabos Péter laesarkai földművesek a vasúti vonalon haladtak Szremszka Mitrovica felé. A pályáról Mitrovica közelében figyelmeztette őket, hogy menjenek le a pályáról, mert nemsokára arra fog haladni a Zagrebből Beograd felé haladó Orient expressz, a földművesek azonban nem hallgattak a figyelmeztetésre, sőt mikor az ór kényszeríteni akarta őket, hogy menjenek le a pályáról, kést rántottak elő és elzavarták a pályáról. A három földműves ezután nyugodtan folytatta útját. Midőn már nem messze voltak Mitrovicától, feltűnt mögöttük a zagrebi expressz, amely száz kilométeres sebességgel robotott feléjük. Mivel a munkásokkal szemben nagy szél fújt, nem hallották meg a vonat dübörgését és így csak akkor vették észre az expresszt, mikor az már közvetlenül mögöttük volt. Ijedten igyekeztek menekülni, a mozdony azonban már elérte őket és Mikus Andrást, aki a vágányok között ment, egyetlen ütéssel hat méterre elvágta a pálya oldalára. A szerencsétlen ember azonnal halva terült el a földön. A másik két földművest oldalról kapta el a gép és mindkettőjüket súlyosan megsebesítette. A borzalmas szerencsétlenség ügyében megindították a vizsgálatot.

Beszállították a szubotocai bíróság fogházába a bajmoki gyilkosság gyanúsítottjait

A csütörtökön este Bajmokon történt gyilkosság ügyében a bajmoki esendörtség bejelentette a nyomozást és a gyilkosságban való részvétel gyanúja miatt letartóztatott hat feketesi földműves közül háromat szabadlábrahelyezett, háromat pedig névszerint Plavics Ilija földművest, Sesevics Jovan és Mijatov Szerén ügyelőket pedig beszállította a szubotocai bíróság fogházába. Kalezics Milutin vizsgálóbíró még a szombati nap folyamán megtartotta a letartóztatottak kihallgatását. Plavics Ilija, akit unokatestvére Plavics Milorad meggyilkolásával vádolnak, elmondta, hogy a bajmoki vásár után több kocsmában borozgató Plavics unokaöccsével és öt társukkal. Este nyolc órakor tértek be a pasiri uti vendéglőbe és ott osztozkodni akartak a birkák eladásából származó hasznon. Valamennyiüknél bot volt, csak nála nem volt semmi. Osztozkodás közben Sesevics és Mijatov összeveszték és verekedni kezdtek. Ő és az unokaöccse nem vettek eleinte részt a verekezésben, később azonban felszólította unokatestvérét, hogy fizesse vissza egy régi tartozását, mire Plavics Milorad botot ragadott és kétszer fejbeütötte őt. Az ütésektől elterült a padlón és mikor feltápáskodott, Plavics Milorad még egyszer megütötte. A vendéglős valamennyiüket kidobta a kocsmából, nem tudja, hogyan került a kezébe a konyhakés, amelyet övédelemből használt unokaöccsével szemben, aki ismét meg akarta támadni.

A vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte gyilkost.

— **Halálozás.** Nagypénteken déli félégely órakor 73 éves korában meghalt Romics Mile a közismert petrovaradini vendéglős. Temetése ma délután 3 órakor lesz Petrovaradinban.

— Todorovics Dragomir bányahelyettes ma délután érkezik Noviszádra. Todorovics Dragomir, a Dunabánság ujonnan kinevezett bányahelyettese ma délután 2 órakor érkezik Noviszádra. A bányahelyettesnek Petrovics Dusan dr. bánsági osztályfőnök adja át a bányahelyettesi ügyeket. Kraszojevics Janicsije, vardi bányahelyettes ugyancsak a mai nap folyamán utazik új állomáshelyére, Szokopljeba. A bánsági tisztviselők egyébként pénteken este bucsulakomát rendeztek Kraszojevics Janicsije tiszteletére. A távozó osztályfőnök érdemeit Borota Branislav dr. polgármester méltatta elsőnek, majd a többi tisztviselő, közöttük Jovanovics inspektor mondott meleg bucsuszavakat a népszerű osztályfőnöknek. A bankett, amely a Szloboda szálló teliertjében folyt le, a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott. Todorovics Dragomir, az új bányahelyettes hétfőn veszi át hivatalát.

— **A tegnapi osztálysorsjáték huzása.** Beogradból jelentik: A tegnapi huzáson 80 ezer dinárt nyert az 50.765, 60.000 dinárt a 88.875, 40.000 dinárt a 6 7.844, 24.000 dinárt a 24.700, 15.000 dinárt a 94.843 számú sorsjegy.

— **Saját termésű kitünő minőségű petrovaradini bor kapható literenként 7, tiz literen felül 6 és fél dinárért.** Laze Kosztics ucca 7.

— A „Filharmonia” zeneegyesület holnap délután tartja meg nagyszabású teadélutánját a Szloboda nagytermében. A szalonzenekar 4 órakor kezdi szencziós programját. A program utáni tánchoz az egyesület jazz-zenekara játszik. Belépti díj tiz dinár. Tagok ingyenes belépéséhez jogosító utalványt Parfumeria Bratya Marer Kralja Petra 15 lehet kapni.

Lemondott a román kormány

Bukarestből jelentik: A Mironescu kormány parlamenti nehézségek miatt benyújtotta lemondását. A lemondás tegnap délelőtt történt, de már néhány napja kiéleződtek a nézeteltérések a kormányban.

Manoiescu kereskedelmi miniszter már néhány nappal ezelőtt lemondott és lemondását ismételt felszólítás ellenére sem vonta vissza.

Le az árakkal!

Megjelent III. kiadás!

Az eddigi din. 12 helyett csak 7 dinár

Napoleon világhírű jóskönyve

Megmondja pontosan jövőjét!

Tanácsadója, utmutatója a mai nehéz gazdasági viszonyokban!

Rendelje meg azonnal, küldjön pontos címének megjelölésével postautalványon vagy levélbélyegben Din. 7.—

„Promet” trg. zast. Novisad, Zseljeznicka 26 címre.

Eddig 11.000 példányzámban elkelt, vigyázat, nem vásári munka!

ODEONBAN, ma

MARLENE DIETRICH szenzációs filmje, a

MAROKKO

Benno Vigny, »Anny Jolly« regénye után. A férfi főszerepben: Gary Cooper és Adolphe Menjou. Ezenkívül: MICKEY MAUS és Paramount Journal

— Eljegyzés. Gordán Maca és Bubori László, Noviszád, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Eljegyzés. Bauer Hilda és Habersack Lambert, Noviszád, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Eljegyzés. Milvai Ilonka és Horváth József, Noviszád, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Esküvő. Fritzmann Irén és Szernez István, Noviszád, hétfőn délután 4 órakor az evangélikus templomban házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

Esküvő. Petrac Borica Panesevo és Herdi György, Noviszád, holnap délután tartják esküvőjüket.

— Princessfüzők, melltartók, hasköték raktáron és mérték után Barth L. Noviszád, Petra Zrinjszkog 17.

A jóminőségű
RUFF csokoládé
olcsóbb lett

— A sztáribecseji első temetkezési egyesület közgyűlése. Ezen egyesület a napokban tartotta meg közgyűlését, melyen az alpszahalyokat módosították a mai idők követelményeinek megfelelően. Megválasztották az új tisztikart is, melynek tagjai lettek: Tancos András elnök, Zsiga Antal alelnök, Fínski Antal jegyző, Beretka János pénztáros, Mák Péter ellenőr. Ezenkívül választottak tizennégy tagból álló választmányt is. Az egyesület jelenlegi vagyoni állapota 25.872 dinár.

(x) Ha jól akar mulatni, jöjjön el husvét hétfőn a palánkai Szloga tánemulatságára.

Április 1-14-ig
husvétli vásár az „Angyal” drogériában
Ajándék-kazetták, kölni-vizek francia parfümök
mélyen leszállított árban
Noviszád, Jevrejska ulica 12. 1372

— Miss TTC 1931 választást rendez a Temerini Torna Club folyó hó 6-án, husvét hétfőjén este fél 9 órakor kezdődő Husvétli bálján. A választást zsüri végzi, amelyben több noviszádi ur és hírlapíró foglal helyet. A Miss TTC 1931-en kívül még két udvarhölgyet is választ a zsüri.

— Dr. Horváth József orvos rendelőjét Kralja Petra ul. 17. szám alá — Paquor porcellánkereskedő házába — helyezte át.

(x) Kibővítési üzemét a párisi kiállításon kitüntetett Frank Pál szuboticiai szeszlőző és sör-palackozó. Frank Pál tekintélyes szuboticiai szeszlőző és sörpalackozó, akinek az üzeme már harminc éve áll fenn, a nyár folyamán több fióküzlet létesítésével bővíti ki üzletét. Frank Pál szorgalmával és becsületességével kitűnő üzleti hírnevet szerzett magának és kitűnő árut hoz forgalomba versenyképes áron. Frank Pál a novagradistei sörgyárat képviseli Szuboticán, amelynek gyártmányai általánosan ismertek és közkedveltek. Oszlobodjenya uecai üzemében két kazánnal dolgozik és naponta körülbelül háromszáz liter pálinkát állít elő. Üzeme egyike a legnagyobbaknak a Dunabánság északi részén. Frank Pál legutóbb részt vett a párisi nemzetközi kiállításon és több ezer kiállítóval szemben nagy aranyéremmel, diplomával és egy tiszteletbeli csillagereszttel tüntették ki.

— Kellemes husvétje lesz, ha részt vesz a Temerini TC Husvétli bálján folyó hó 6-án, husvét hétfőjén este fél 9 órakor az Antonovics vendéglőben.

MALACHIN
GROSSINGER
gyengeség
étvágytalanság
vérezékenység
ellen
Betegségek, operációk után üdülőknek nélkülözhetetlen erősítő ital.
Kapható minden gyógyszeriarban!
főlerakat:
GROSSINGER, NOVISAD
Főtér, a katolikus nagytemplom mellett

(x) **ROGASKA SLATINA.** A kiváló Tempel forrás ásványvize már a legrégebb időtől fogva elismert gyógyhatású vese- és epehólyag bántalmaknál. A Styria forrásvíz gyógyítja az összes gyomor- és bélmegbetegedéseket, míg a Donat ásványvíz a legeredményesebben gyógyít epekő, elhízás, cukorbetegség, máj és csuszos-, valamint aranyeres megbetegedéseknél. Kérje ásványvizűnket minden üzletben. Vezérképviselőt Bratya Cselikovity cégnél, Noviszád.

Ne bosszankodjék fejhallgatóval vagy torzító, recsegő és rossz hangszórójával, amikor több 100 darab kitűnő HANGSZÓRÓ 180—200 dináros reklám áron kerül eladásra
Centrál Rádiónál, Szubotica, Kaszinó palota

— Napi táplálkozásunk fél kg. dallasztóanyaga. Egy orvosi szaklap nemrég igen érdekes cikket közölt az emésztésről. Szervezetünk nem használja fel a táplálék minden alkotórészét. Sok lenne a megemésztetlen anyag és így a belekben káros bomlási folyamatok keletkeznek. Táplálékunk nagy része erjedésbe megy át és így a belekben mérges gázok képződhetnek. Az egészség szempontjából tehát rendkívül fontos, hogy eltávolítsuk ezen fölösleges anyagokat, amelyeknek súlya felnőtt embernél napi fél kilogramot tesz ki. Bélrenyhéségnél, szék-szorulásnál orvosok és klinikák írják elő a kedvelt Artin dragéákat, amelyekből két darab esténként bevéve reggel fájdalommentes, normális ürülést idéz elő. Aki csak egyszer is tett kísérletet Artin-dragéával, soha többé nem fog más hashajtószert alkalmazni.

— A Temerini Torna Club folyó hó 6-án, husvét hétfőjén este fél 9 órakor az Antonovics vendéglőben este fél 9 órai kezdettel. A bálon választja meg a noviszádi újságírókból és előkelőségekből alakult zsüri a Miss TTC 1931-et.

Illat és szín fokozza a női szépséget!
Egyéniségének legmegfelelőbb illatszert csakis
BRAČA MARER parfümériájában
Noviszád, Kralja Petra 15, ahol a **HUSVÉTI-VÁSÁR**
alatt bármilyen cikket
mélyen leszállított árban szerezhet be. 1332

— Evangélikus istentiszteletek Szuboticán és Sztarakanizsán. A szuboticiai evangélikus lelkész hivatal közlése szerint Sosterec Ferenc lelkész husvét hétfőjén Sztarakanizsán tart istentiszteletet. Husvét másnapján a szuboticiai evangélikus templomban nem lesz istentisztelet.

Varga Anti, 5 éves szuboticiai kisgyerek, eki csodálatos rajz tehetségéről tetti tanulságot.

Fedezze szükségletét minőségben és tartósságban kifogástalan
kulái posztókból
a gyári lerakatokban
NOVISZÁDON: Kralja Aleksandra 20
SZUBOTICÁN: Labor palota (Rudičeva 1.)
ZAGREBBAN: Frankopanska 6 1465

— A has teltsége, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbélhurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértőlulások ellensúlyozhatók. Gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Csak egy mód van, hogy jól töltsd el a husvétli ünnepeket. Vegyen részt a TTC Husvétli bálján Temerinben folyó hó 6-án az Antonovics-féle vendéglőben. Kezdeté husvét hétfőn fél 9 órakor.

Szerémi tüzifa, szén és koks
legjobb minőségben, legjutányosabb áron kapható
LESZMEISZTER FATELEPÉN, NOVISAD
Kamenici ut végén (Vasúti átjárótól balra) Telefon 24-78

— A szuboticiai Francia Klub teadélutánja. A szuboticiai Francia Klub vasárnap délután táncal egybekötött teadélután rendez a Beograd szállóban.

A csantaviri tüzoltótestület husvét másnapján özvegy Patócs Mátyásné és Obrád Adám vendéglőjében saját pénztára javára bált rendez. — A csantaviri uccák feltöltési munkálatait befejezték, úgy hogy most a legnagyobb záporosó is rövid idő alatt eltűnik az utestről.

— **Beteghaskötők, gummi- és princessfüzők, melltartók, Fischer J. és Fia, Noviszád.**

— Meghalt Fatty, az ismert moziszinész Newyorkból jelentik, hogy Fatty, a hírneves moziszinész tegnap meghalt.

(x) Szuboticán a Frank Pál kisüstön főzött pálinkája, likőrjei és rumja a legjobb!

Sport

A husvétli ünnepek sportja a noviszádi alszövetségben

VASÁRNAP

Ma délután 4 órakor: Zágrebi Konkordia--Rádnicski

Barátságos mérkőzés, Rádnicski pálya

Jugoszlávia idei országos bajnokának noviszádi bemutatkozása bizonyára hatalmas tömeget vonz ma délután a Rádnicski pályára. A zágrebi Konkordia legutóbbi eredményei és kivételes tudása garancia arra, hogy Noviszád futballsportjának husvétli programja méltó lesz a kívánalmakhoz, amelyeket a közönség az egyesületekkel szemben támaszt.

A zágrebi Konkordia legjobb összeállításban, teljes első csapatával áll ki ma délután a Rádnicski ellen, amely hosszú idők után először újból komplett, legerősebb összeállításban szerepel. Ilyenformán nivós és érdekes küzdelemre van kilátás. A Rádnicski ha kijátssza formáját, a legnagyobb erő kifejtésre készítheti a zágrebiakat, de győzelemre véleményünk szerint nem számíthat. A noviszádi Munkások jó játéka esetén a Konkordia győzelme két-három gólosra redukálódhatik.

A nagy érdeklődéssel várt mérkőzés délután 4 órakor kezdődik. Előtte 2 óra 30 perces kezdettel a

Vojvodina I. b.--Rádnicski I. b.

esapatok mérkőznek.

Ma délelőtt 9 óra 30 perckor a Karagyorgye pályán a

Csurugi Hajduk--Noviszádi Trgovacski

másodosztályu bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre. A csurugi Hajduk pillanatnyi visszacsúszása folytán, kérdésessé vált az első helyezés sorsa, a második osztály B.) csoportjában. A Trgovacskit mindössze két pont választja el a vezető Hajduktól és ha a noviszádi kereskedők ma minden tudásukat belevetik a küzdelembe, elhódíthatnak két értékes bajnoki pontot a Hajduktól. Döntetlen eredményt, vagy a Trgovacski egygólos győzelmét várjuk.

Petrovácon ma a

Békéscsabai Előre--Szlovacski

nemzetközi mérkőzést játsszák le, amelyet a csabaiak több gólkülönbséggel nyernek meg.

Temerinben a

TTC--Beeskereki Rádnicski

barátságos mérkőzést játsszák le. A TTC igen jó formában van, győzelme valószínű.

Palánkán a

Szombori ZsAK--Szioga

mérkőzés kerül ma lejátszásra. A Szlogának kemény dolga lesz, de ha elkerüli a balszerencse győzelemre számíthat.

Indiján ma a Rádnicski a mitrovicai Zanatljával játszik bajnoki mérkőzést. A vendéglátó csapat kiscgolos győzelme valószínű. Mitrovicán a beográdi Jedinstvo vendégszerepel a husvét két napján, a mitrovicai Gradjanszki ellen.

A gyönyörűfekvésű új kamenicai pályán a Fruskogorac a noviszádi Szlaviával játszik barátságos mérkőzést. A Szlavia kiscgolos győzelme valószínű.

Tenniszezők:

rakettek Slazengers, Williams, Hammer, Da sonval stb. órási választékban megérkeztek. Rakettek javítása, vidékieknek is 24 óra belül a legjobb angol, francia vagy német hurokkal. Nagy raktár speciális turnír hurokból

Sportkluboknak:

futballdresszek minden színben a legmodernebb kivitelben, valamint elsőrangú futballcipők és a többi sportfelszerelési cikkek nagy raktára. Győződjék meg áráimról minden vételkénys er nélkül

Sportmagazin M. Hajdu

Noviszád, Kraljica Marija Bulvar 2. 1310

HUSVÉTHÉTFŐ

Délután 4 órakor:

Zágrebi Konkordia--Vojvodina

Barátságos mérkőzés. Karagyorgye pálya

Az országos bajnok zágrebi Konkordia a vasárnapi mérkőzéssel a lábában áll ki, de a Vojvodina helyzete sem kedvezőbb, mert ők sem pihentek az utóbbi napokban.

A csapat Zsvivics felépülésével megerősödött, de a Konkordia ellen véleményünk szerint győzelemre még így sem számíthat, de ha kijátssza legjobb formáját döntetlen eredmény elérésére is képesnek tartjuk.

A mérkőzés előtt a

Katonák válogatott--Vojvodina kombinált

mérkőzést játsszák le, 2 óra 30 perces kezdettel.

Petrovácon hétfőn a

Karlovczi Szoko--Szlovacski

barátságos mérkőzést játsszák le.

Palánkán a

Békéscsabai Előre--Szioga

nemzetközi mérkőzés kerül eldöntésre. Az Előre győzelme itt sem lehet kétséges és bizonyosra vehető, hogy a Palánkán rendezett első nemzetközi mérkőzés száz százalékos sikerrel fog járni.

A mérkőzés után a Szloga nagyszabású táncmulatságot rendez a vendégcsapat tiszteletére, Miss-Palánka választással egybekapcsolva.

—o—

Bíróküldések a noviszádi alszövetségben a mai és holnapi mérkőzésekre. Április 5: Hajduk—Trgovacski: Dobsinszki, Vojvodina I. b.—Rádnicski I. b.: Hirschler, zágrebi Konkordia S. K.—Rádnicski: Zsvivanovic, Zora—Rudar: Nenadovic, Rádnicski—Zanatljija: Gál, TTC—Rádnicski: Bódy, Előre—Szlovacski: Andree, Zsak—Szloga: Rossier, Fruskogorac—Szlavia: Milnovics. Április 6, hétfő: Katonák—Vojvodina I. b.: Milnovics, Konkordia—Vojvodina: Banics, TTC—Rádnicski: Dobsinszki, Szlovacski—Szoko: Hirschler, Szloga—Előre: Andree, Jedinstvo—Gradjanszki: Schneff.

Bíróküldések a szuboticei alszövetség területén. A szuboticei bírótestület pénteken este ülést tartott, amelyen a husvétli mérkőzésekre a következő bírókat küldte ki: Husvét vasárnapján szombori BSK—Szombori Sport, bíró Mitrovics. Sztara Moravica: Moravicai SC—Bácska tartalék, bíró Perl. Bácskatopoli JAK—Sumadija (Kragujevac), bíró Sefesics. Crvenka: Crvenkai SC—Ellenfél ismeretlen, bíró Boros. Sztarakanizsa: Kanizsai AC—Szuboticei Szloboda, bíró Mangh. Apatin: Tri Zvezde—Oszijeki Gradjanszki, bíró Krausz. Szubotica: Bácska—SzMTC, bíró Mitrovics; Szuboticei Szoko—Sztaribecsei Szoko, bíró Molnár; SzMTC I. b.—Hajduk, bíró Tamási. Feketics: Feketicsi SC—Noviszádi Albusz, bíró Oresics. Mol: Moli Szoko—BSK tartalék, bíró Lozanov. Odszaci: Odszaci SC—Beeskereki Schwaebische, bíró Spanyol. Kulai Rádnicski—Beeskereki Rádnicski, bíró Szonnenberg. Csantavir: Csantaviri AK—Szuboticei Sport, bíró Priboj. Bajmok: Bajmoki AC—Szuboticei Konkordia, bíró Vukotics. Husvét hétfőjén: Szombori BSK—Sport, bíró Mitrovics. Bácskatopola: JAK—Sumadija (Kragujevac), bíró Peresics. Mol: Szoko—BSK tartalék, bíró Danis. Odszaci: OSC—Beeskereki Schwaebische, bíró Marcikics. Kula: Rádnicski—Beeskereki Rádnicski, bíró Horvatszki. Sztaribecsei: Szoko—Beeskereki Borac, bíró Neverkla. Ada: Plava Zvezda—Szuboticei Szoko, bíró Rajkovic.

—Elmarad a szuboticei Szand pécsi szereplése. A szuboticei Szand, mint ismeretes, a husvétli ünnepekre mérkőzést kötött le a Pécs-Baranya csapatával. A Szandnak Pécsen körmérkőzést kellett volna játszania. A szuboticei Szand pécsi játéka értesülésünk szerint elmarad, mivel a játékosok nem kapták meg idejében az utlevelet.

Rádnicski hírek. Felkérem az alant felsoroltakat, szíveskedjenek megjelenni vasárnap délután felkettőkor a pályán: Rendezők Bede L., Zlokovica, Vekics, Sranka, Serfőző, Gelér, Virág, főrendező Molnár Lajos. Hétfőn a Karagyorgye pályán: Molnár, Bede, Serfőző, Zlokovica, Ilics, Vekics.

A vrbászi Dulcis Bácskopetrovoszelón. Husvét vasárnapján a bácskopetrovoszelói DVD meghívására a vrbászi Dulcis barátságos mérkőzésre Petrovoszelóra rándul át. Husvét másnapján ugyanott revansmérkőzés lesz. A ritka érdekességű kétnapos mérkőzés elé élénk érdeklődéssel tekint Petrovoszeló sportközönsége és szeretettel várja a jóképességű elsőosztályu csapatot.

A bánsági futball husvétja. A bánsági csapatok husvétli sportprogramja a következő: Beeskereken husvétvasárnap a Borac pályán Borac—Spárta (Zemun), husvéthétfőn Vojvodina—Spárta. Előmérkőzés: Futballbírák—Vojvodina old-boy. Kikindán a szuboticei Zsak vendégszerepel. Pancsevón vasárnap PSK—Obilics (Beograd), hétfőn PSK—Vitez (Zemun). Vrsacon vasárnap Privrednik—Viktoria, Rádnicski—Granicar (Belaerkrva), hétfőn rVesak A) és B) válogatottja. A győztes később Beeskerek válogatottjával mérkőzik. A bánsági csapatok közül az Obilics Aradon vendégszerepel, ahol az Amte-val és a Gloriával mérkőzik. A Borac hétfőn a sztari-becsei Szokoval játszik, a Rádnicski Kulán és Temerinben, a Schwaebische Odszacin, a Vojvodina Titelen, a kikindai Szlaven pedig a romániai Nagyszentmiklóson vendégszerepel.

A Bácska az SzMTC-vel mérkőzik ma délután négy órakor

A husvétli ünnepek alatt a legtöbb szuboticei együttes vidéken szerepel. Ebben az évben csaknem teljesen program nélkül maradt Szubotica, holott a csapatok eddig minden évben épen a husvétli ünnepek alatt nyújtották a legérdekesebb mérkőzéseket. Vasárnap délután négy órakor mindössze egy jelentékeny mérkőzés lesz, még pedig a Bácska és az SzMTC találkozása. A mérkőzés, melyen mindkét csapat a legjobb felállításában vesz részt, igen érdekesnek ígérkezik. Előtte a Hajduk játszik barátságos mérkőzést az SzMTC-vel. A mérkőzésre mérsékeltáru jegyeket bocsátottak ki.

A szuboticei ferencrendiek templomában köz-kívánatra megismétlik a Schubert zenésmisét amelyet karácsonykor a rádió közvetített

A szuboticei ferencrendiek templomának az énekkara Fehér Ödön kántor művészi vezetésével a karácsonyi ünnepek alatt országos elismerést vívott ki magának Schubert zenés miséjének az előadásával, amelyet a beográdi rádióállomás is közvetített. A tanyacsoportokon és a templomoktól távolos helyeken hangszórókat állítottak fel, úgy hogy a szuboticei ferencrendiek templomának karácsonyi zenés miséjét azok a hívek is meghallgathatták, akik nem tudtak a templomba jutni. A hívek óhajára most a husvét vasárnapi nagymise alkalmával megismétlik a zenésmise egyes részeit.

A nagymise, amely vasárnap délelőtt fél 12-kor kezdődik, Péter Veren Kelemen házfőnök pontifikálja fényes papi segédlettel. A zenekart és az énekkart Fehér Ödön kántor tanította be és vezényli. A mise alatt hetven tagú énekkar és harminc tagú zenekar működik közre és ismét előadja a Schubert B-dur op. 141-es templomi éneket. Az egyes magánzámokat a következők éneklék: Rákosi Bertalanné, szoprán; Romanov Mária, alt; Jaborek Nándor, tenor és a bariton Jankács Meteg megbetegedése miatt dr. Katenec Mihovil ügyvéd.

A hívek részéről igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a szuboticei ferencrendi templom husvétli zenés nagymiséje iránt.

Női kézimunkák

kész diszszebkendők, monogram, azsurozás, aplikálás, Előnyomda, kézi- és péphímzés, plissé gombáthuzás, csipke, pamut és mindennemű kézimunka kellék
o l c s ó á r b a n

NAGYFEJŐ

kézimunkaüzletében
NOVISZÁD, KRALJICA MARIJA UT 2.
(az új házhoz vezető út)

Dráma az afrikai dsungelekben

Az afrikai őserdőben, ahol oroszlánok üvöltése, elefántok bömbölése, a benszülötték ordítószása és mérgezett nyilak sivitása tölti meg a levegőt, idén nyáron, néhány hétig szokatlan hangok hallatszottak. Berregt a felvevőgép, morogtak a motorok és sokszor elhangzott a kiáltás: Vigyázat! Felvétel!

A Metro-Goldwyn-Mayer filmexpedíció tartózkodott majdnem két hónapig a legsötétebb Afrika dsungeljeiben, őserdeiben és ember nem taposta mezőségein, ahova Nairobi északafrikai városból indult el hatvan színész és tehnikai szakember W. S. van Dykenek, a Fehér árnyak világhírűvé vált rendezőjének vezetése mellett.

A Metro-Goldwyn ugyanis éppen Van Dykenek, az exotikus milióban játszódó filmek mesterének javaslatára elhatározta, hogy az amerikai könyvpiac egyik legnépszerűbb, legnagyobb sikert aratott könyvét, a Trader Horn című regényt megfilmesíti. Trader Horn tulajdonképpen Horn afrikai vándorkereskedőnek naplója, amelyben egy romantikus és izgalmas szerelmi regény van elvegyítve a vándorkereskedő kalandjaival

és életének eseményeivel. A szerelmi regény ott játszódik le a legsötétebb Afrika benszülött falvaiban és a Metro-Goldwyn elhatározta, hogy a regényt úgy örökíti meg, hogy a felvételeket a helyszínén készíti el.

Huszonöt napi tengeri utazás után ért el Van Dyke és társasága Afrika partjaihoz, ahonnan a felvételek színhelyére utaztak benszülötték kíséretében.

Természetesen a karavánut bővelkedett kellemetlen és meglepő kalandokban is. Edvina Booth például egyszer éppen reggeli fürdőt akart venni egy kis folyóban, amikor tőle alig néhány méternyire egy hatalmas krokodil dugta fel a fejét, véget vetvén a reggeli toilett intimitásainak. Egy másik alkalommal pedig egy csónakban szórakozott a vezérkar, amely van Dykeből, Harry Carey-ből és Edvina Boothból állott, amikor a csónak a levegőbe emelkedett, azután nagy csattanással zuhant a vízbe, ahol a rémület közben sikerült megállapítani, hogy egy hatalmas viziló hátára eveztek rá a művészek.

Mindezeket a kellemetlenségeket azonban kárpótolta az a tény, hogy a drámai felvételeknek a legizgalmasabb, legexotikusabb

jelenetek adják meg az érdekes miliót és hátteret. Ilyen film még nem készült. A Trader Horn nem expedíciós film, hanem romantikában, melegségben és szépségben gazdag dráma, amelynek csak háttéré és környezete az a különös vidék, amely egyébként maga az attrakció más filmekben. Harmincöt ezer kilométert vándorolt a Trader Horn expedíció ezekért a felvételekért ezért a magában álló filmért és e harmincöt ezer kilométeres vándorutat honorálta az a siker, amely néhány hét előtt Hollywood legelőkelőbb mozijában fogadta a nagyszemű filmet.

A Trader Horn a Metro-Goldwyn programjában, de a nemzetközi filmművészetnek fejlődésében egyaránt kimagasló esemény.

—o—

HOLLYWOODI HIREK

Uj betegségük van az amerikai filmszínészeknek. Newyorkból írják: Az amerikai orvosi körökből igen érdekes tapasztalatokról szóló híreket közöl az amerikai sajtó. A beszélő filmszínészeknek újfajta betegségük van, amelyet „Mike throat” néven ismernek Hollywoodban, a stúdiók környékén. Ezt a betegséget legutóbb Dorothy Jordan kapta meg a Shipmates felvételeinél. Miután néhány jelenetet végigjátszott, egyszerre csak képtelen volt hangot kiadni. A mikrofon előtt való beszéd tehnikája úgy látszik, megértetik az emberi hangszálakat, amelyek így felmondják — időnként — a szolgálatot. Dorothy Jordan csak néhány napi pihenés és ápolás után tudta szerepét befejezni.

Buster Keaton házbére. Hollywoodból jelentik: Buster Keaton ama boldog emberek közé tartozik, akik házbért nem fizetnek, hanem kapnak. A kitünő komikus legújabb filmjének felvételei Beverly Hillsben készültek, Buster Keaton házában. A felvételek elkészítéséért Buster Keaton természetesen bért számított fel a Metro-Goldwyn-

SZABÓ ISTVAN:

Egy legionista naplója

Eredeti naplójegyzetek alapján sajtó alá rendezte: ANDRÉE DEZSŐ

(13)

Nagyot nevettek a matrózok és azt mondták, hogy zöldhasu vagyok, még sokat kell tanulnom. A vállalat, amelynél dolgozom egyáltalán nem fizeti a munkásait. Egy hónapra veszi fel az embereit, lakást ad nekik, azonkívül enni, de a kialkudott bért nem kapja meg senki. Az alkalmazottak várnak egyideig a pénzre, amikor látják, hogy hasztalan, meglopják a vállalatot ott ahol tudják és ha megunják a dolgot, vagy jobb elhelyezkedést találnak, egyszerűen meglépnek. A gazda nem keresi őket, mert nem fizet rá az üzletre. A munkások annyit nem tudnak ellopni, amennyi bér járna nekik.

Az én helyzetemet mindazonáltal nem látják reménytelennek. Minthogy a liszt-szállítmányokat én irányítom, tisztára tőlem függ, hogy oda vitetem-e a zsákokat, ahová az irodában kiállított lista előírja. Várjam meg a hónap végét és ha a vállalat nem fizeti ki a béremet, a legközelebbi liszt szállítmányt adjam el készpénzért annak, ki nek jölesik. Felhozhatom például az uszályra is, ők a napi árnál valamivel olcsóbban megveszik készpénzért, azután küldjem vissza a kocsit üresen és többé ne menjek a munkahelyemre. Attól nem kell félnem, hogy a vállalat feljelentést tesz ellenem, lám ők sem félnék attól, hogy máshova címzett lisztet vásárolnak. Megtették ezt más-szor is, nagyon jól ismerik a cégemet.

A váratlan információ nagyon lehangolt. Nem izlik az étel, elkerül az álom. Lassanként rájövök, hogy a kikötőknek és általában a nemzetközi forgalmu tengerpartnak egészen különös erkölcei vannak. A tenger korlátlan szabadsága ugylátszik

átragad az emberekre is, de mégsem hiszem, hogy egy ilyen nagyobbfajta vállalat, mint például az enyém, ennyire erkölctelen alapokra fektesse a létjogosultságát.

Megváróm az utolsó hetet, hátha még sem igaz az, amit a hajósok elmeséltek. Bár a körülmények egyáltalán nem vigasztalók. A munkások éppúgy szökdősnek mint azelőtt, mostmár lassan kezdem megérteni, miért oly gorombák velünk szemben a főnökök és a hivatalnokok. Észrevettem azt is, hogy mostmár nem rakatnak annyi zsákot a kocsimra mint azelőtt, talán csak nem sejtik, hogy titokban miféle tervekkel foglalkozom?

Eltelt a negyedik hét is, elhatároztam, hogy kenyértörésre viszem a dolgot. Beállítottam az irodába és bejelentettem a főnöknek, hogy kérem a negyven lej kiutalását, ami a hivatalnokokkal kötött megállapodás szerint, eddigi szolgálatomért jár. Nagyot nézett a főnök, azután a világ legtermészetesebb hangján a következőket mondta:

— Nincs tudomásom róla, hogy magát nálunk fizetéssel alkalmazták volna. Az a hivatalnok, akire ön hivatkozik már nincs a cégnél, különben sem jogosítottuk fel arra hogy alkalmazottakat vegyen fel. Az első hónap nálunk egyébként is próbaidő, dolgozzon csak nyugodtan tovább, később esetleg lehet szó valami fizetésről is.

Elöntött a düh, keményen vissza akartam vágni, de hirtelen eszembe jutott a hajósok figyelmeztetése. Szó nélkül meghajoltam és távoztam.

Néhány napig nem küldenek ki a városba, ugylátszik sejteneik valamit. A raktárban nyugodtan végzem a dolgom, nem vehetnek észre rajtam semmi gyanusát. Negyednapra újból listát nyom a kezembe az egyik hivatalnok, tiz zsák lisztet kell szét-hordanom a városban.

Már elkészültem a haditervvel. Felülök a kocsis mellé és a szállítmányt hideg vérrel a tengerpartra irányítom. A kocsis és a két zsákhordó munkás mátssem sejteneik,

azt hiszik, hogy az irás a kikötőbe utalja az árut. A hajósok mosolyogva üdvözölnek, a viselkedésükben elismerésfélék vélek felfedezni, mintha imponálna nekik a dolog. Amíg a zsákokat lerakják, elintézzük az anyagiakat.

Azt ajánlom nekik, hogy az összeget tartsák meg és írják a javamra, a további keresetemből majd kiegészítem kétszáz lejre, amennyi a hajóskönyv megszerzéséhez szükséges. Kinevetnek. Azt mondják, csak tartsam meg a pénzt, ne bízzak meg senkiben, még bennük sem.

A zsákhordó munkások és a kocsis észre sem vették, hogy a nagy forgatagban farképnél hagytam őket. Ha a zsákokat lerakták, bizonyára várnak majd rám egyideig, azután visszatérnek a raktárba jelentik az esetet, ott pedig talán már néhány óra múlva új alkalmazottat vesznek fel, akinek szintén negyven lej havi fizetést ígérnek.

De azért a lelkiismeretem sehogysem akar megnyugodni. Idegesen járom az utcákat, újeden tekintetek jobbra-balra, min denkiben detektívet látok, a sarki rendőröket messze elkerülöm. Az sem nyugtat meg, hogy az elmaradt bérem több volt, mint amennyiért a lisztet eladtam. Ugylátszik nehezen szokom meg az itteni erkölceseket.

Azt sem tudom mitévő legyek. Szállodába nem mehetek, ha kerestet a cég, a szállodában nyomban rámtalálnak. A bukaresti szállodajelenet óta különben sem bízom a hotelekben. Hirtelen mentőötletem támadt. Legjobb lesz, ha valahol alkalmazásba ülök, magánháznál eldolgozgom, ott nem talál meg senki sem. Több munkaközvetítő irodát ismerek a városban, megkísérlem, hátha el tudnak helyezni.

Könnyen ment a dolog. Már az ajtó előtt az uccán pénzt vettem a kezembe és amikor a ravaszképű ügynökhöz léptem, minden bevezetés nélkül először a pénzt nyomtam a markába. Jelentőségteljesen pislogott félárbóca eresztett szemüvege mögött, azután intett, hogy várjak, amíg kissé megtisztul az üzlet a sok jelentkezőtől.

Folytatása következik

nak, amely épp olyan természetesnek találta, hogy ezt ki is kell fizetni. Buster Keaton azonban az egész összeget elküldte a los-angelesi városi vezetőségnek jótékony célra.

Cecil B. de Mille leánya — filmrendezőnek készül. Hollywoodból írják: Eatherne de Mille, Cecil B. de Mille leánya, aki eredetileg filmszínésznőnek készült, sőt már egy-két szerepben fel is lépett, hátat fordított ennek a pályának és most a filmezés technikai részét tanulmányozza. Jelenleg édes apja asszisztenseként dolgozik a Squavman című film felvételeinél. Az újságírók előtt ugyan tagadja ideirányuló ambícióit, de Cecil B. de Mille be is vallotta, hogy utódjává akarja nevelni.

Charles F. Friesner, a Fogyókúra című Metro-Goldwyn vígjáték rendezője, akinek ez a filmje Amerikában minden kasszarakordot ver mint Hollywoodból jelentik Flying High címmel a Broadwayen zsufolt házak mellett futó, zenés vígjátékot fogja megfilmesíteni. A filmvígjáték szereposztásával most foglalkoznak.

Nyílttér

KÖSZÖNETNYILVANITAS

Ezton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk

Lavács János

temetésén megjelenésükkel, koszoru és virágományaikkal mérhetetlen nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Külön köszönetet mondunk a Városi Fogyasztási hivatal alkalmazottainak és a Hadastyán egyesületnek testületileg való megjelenésükért.

Noviszád, 1931. április 5.

A gyászoló család

Srpska Banka d. d. Zagreb

1931. április 1-től a Srpska Banka az 1930-ik évre a következő osztalékokat fizeti:

- 14 dinárért a 23. sz. szelvényért az egyes részvények után
- 70 dinárért a 23. sz. szelvényért ötös részvények után
- 350 dinárt a 23. sz. szelvényért 25 darabos részvények után
- 7 dinárt a 23. sz. szelvényért feles részvények után.

Ezek a szelvények a következő helyeken kerülnek kifizetésre:

A Srpska Banka d. d. zagrebi főintézetének pénztáránál valamint a következő fiókoknál: Novi Szádon, Szuboticán, Szomborban, Veliki Becskereken, Pancsevón, Szremszka Mitrovicán, Dubrovnikban, Szplitben. Kninben továbbá a szentai novakanyizsai, bácskapalánkai, és adai kirendel ségeknél, Beogradban pedig a Jadran-szko Podunavska Bank-nál (Kralja Milana ulica 65)

Zagreb, 1931. március 28-án.

A Srpska Banka
igazgatósága

Értesítjük a t. közönséget, hogy az országoshírű pancsevói Czirják-cukrászdát

(üzemet) Noviszádra, Zseljeznicska u. 26.

(Rosenstock-palota) helyeztük át 1383

Előkelő, modern berendezés Szolid kiszolgálás

1931. május 16-26

NEMZETKÖZI TAVASZI MINTAVÁSÁR ÉS KIÁLLÍTÁS NOVISADON

A Jugoslav kereskedelem és ipar találkozóhelye

Az összes szakmák kollektív kiállítására. A legjobb alkalom a legolcsóbb bevásárlási forrás megállapítására.

50%-os utazási kedvezmény
Vízumkedvezmény

Mindenemű felvilágosítással szolgál:

A kiállítás igazgatósága Noviszádon, valamint Putnik menőjegyjelzők és annak fiókjai 1534

Új női divatszalon!

Felhívom a n. é. hölgyközönség szíves figyelmét arra, hogy Laze Kostića 11. szám alatt női felsőruhászalont nyitottam.

Többévi gyakorlatom és szakismeretem, melyet önálló vezetésem alatt álló szalonban nyertem, biztosítja annak, hogy a m. t. hölgyek legkényesebb ízlését is kielégíthetem.

Tisztelettel
Szóter Ilona

Tanuló lányokat felveszek. 1544

Előnyös kamatozás mellett folyósítunk törlesztéses (amortizációs) és kamatozó jelzálog-kölcsönöket

10 évre szóló kölcsönöknél 7.95%/o 15 " " " " 6.55%/o

A törlesztéses kölcsön fél évi részlete

10 évre szóló kölcsönöknél 7.95%/o
15 " " " " 6.55%/o

Kereskedelmi és Iparbank r.t.
Novisad

LEGKEDVESEBB ÜNNEPI MEGLEPETÉS

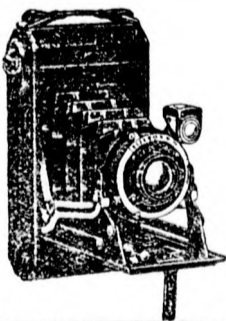
HA GYERMEKÉRŐL MŰVÉSZI FÉNYKÉPET KÉSZÍTET

A NOVISZÁDI

FOTOATELIER „ANNY”

NOVISZÁD, KRALJA ALEKSANDRA 16

a legmodernebb és legművészebb gyermekfelvételeket készít. Minden fényképezett gyermek részt vesz az ateliér idei nagy gyermekszépségversenyén 1490

Fotoamatőrök!

Legjobb beszerzési forrás!

BARTA I DRUG NOVISAD

Dunavska ul. 22. Tel. 26-49.

Fiókja:

VEL. BEČKEREK Svetozar Markovičeva ul. 3.

Kereskedő és utazó urak figyelmébe!

Suboticán a vasúttal szemben

Antunovičeva ulica 21. szám alatt megnyílt az ujonnan épített és berendezett

Park Hotel

Gyönyörű szobák, pensiórendszer, hideg és meleg víz, központi fűtés

Mérsékelt árak 0119 Inter. telef. 70

Új vízvezeték- és gőzfűtési vállalat Noviszádon!

Ezton értesítjük a n. é. közönséget, hogy Futaki-út 36 sz. alatt vízvezeték- és gőzfűtési vállalatot nyitottunk.

Szíves pártfogást kér

Jutinek és Téglás

M. t. vevőinek és ismerőseinek kellemes busvételi ünnepeket kíván

Blazsek József

a kulai posztógyár noviszádi fiókvezetője

Birakat rendező

az úri divat szakmában, perfekt szerbül tudó felvételik. Cim

F. Kovács I. dr. Subotica 1522

Ha olcsón akar aranyáru stb vásárolni,

egy keressen fel új üzlethelyiségemben!

- 14 karátos arany jeggyűrű D. 100
- 14 " köves gyűrű D. 70
- 14 " nyaklánc " 80
- 14 " fülbevaló " 60
- 14 " gyermek fülbevaló " 30

Finom szemüvegek tokkal 20 dinártól.

Auto szemüvegek 25 D.-46l

Rádiók 12 havi részletre.

Telefonon 12 W. villanyrádió beépített hangszoroval Din. 2200

Kraus Samu

Novisad

Pasicseva u. 32.

Figyeljen az üzlet előtt függő nagy vil. órára

Itt a tavasz!

Élősdiek, növényi kártevők ellen legsikerebben

most

védekezhetünk!

Vegyszerek

mint:

Chlorbarium

Schweinfurtt-zöld (Aeroplan védjegy)

Gyümölcsfakarbollineum

Kéménaj

Kaliforniai mézkeselő

Kéndiszulfid

Aloe

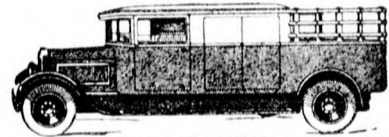
Légyforgács

stb.

legolcsóbb s akzerű beszerzési forrása

KEMIKALIJA

Novisad 1356

Autóbuszokat, üzleti-, teher- és luxus-autókat

komplett készen a legolcsóbb árban raktárról azonnal szállít

Reich Mátys és fia

első jugszláv kocsi- és karosseriagyára

Novisad

Telefon 25-86

1507

Sürgönyctm: Autoreich

Zeneértők figyelmébe!

RADIO

PHILIPS INGELÉN BERLINER

Gramofon

His Master's Voice, Plydor és Brunswick

hosszlejáratu részletfizetés

Truppel Béla, Novisad

zene-szaküzletében, Dunavska ul. 17. Telefon 26-69

Állandó nagy raktár minden létező hangszerekben valamint világ híró márkájú

zongorák,

pianinók, harmoniumokban

Egyetlen számottevő beszerzési forrás tónfilmslágerlemezekben.

szemben megtekinthető

28-30 HP stabil szívógázmotor generátorral, Jindrich deráló, kőtörő, transzmissziók, szíjtárcsák stb. eladók

Gausz János

Noviszád, Futoski put 66.

A nagy olcsósági vásár még tart

Női mandzsettás keztü 8.— din.
 Női selyem keztü 20.— din.
 Női klassé és szarvasbőr keztü 32.— din.
 Selyem kombiné szép csipkével 39.— din.
 Női divatos ridikül 25.— din.

Női selyemharisnya hibával 3-50 din.
 Bemberg selyemharisnya kis hibával 10.— din.
 Prima selyemharisnya eddig 45.— din. most 30.— din.
 Francia selyem sapka 7.— din.
 Gyermek patent harisnya 3-50 din.

Férfi fehér ing selyem pupilnelővel 24.— din.
 Férfi kemény dupla gallér 7.— din.
 Férfi zokni selyem kockás 5.— din.
 Férfi zokni 3.— din.
 Selyem nyakkendő divatos mintákban 8.— din.

BRAĆA LITTMANNÁL, Szubotica, Strosmajerova ul.

Szomorú szívvel mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik feledhetetlen családfőnk

Derner Lipót

kereskedő

urnak halála alkalmával fájalmunkat részvétükkel és virág-adományokkal enyhíteni igyekeztek.

Különösen köszönetet mondunk az ág. evangélikus egyház vezetőségének és presbyteriumának, kollégáinak, a Lloyd üveges szekciójának, az Ipar és Kereskedelmi Bank igazgatóságának felügyelőbizottságának és tisztviselőinek, a német testületeknek, a polgári lövészegyesületnek, az önkéntes tűzoltóegyesületnek, akik a temetésen testületileg illetve küldöttségek által részt vettek. Köszönetet mondunk a „Frohsinn” dalegyletnek, amely meghatározó énekekkel és Almoslino Emil urnak, aki bensőséges szavakkal bucsuztatta drága halottunkat.

Noviszád, husvét 1931.

A gyászoló család

Novisadon jól bevezetett helyi ügynök

tömegcikké árúsítása által szép jövedelemre tehet szert. Érdeklődni Schmolka hirdetőbe Jevrejska 13. 1503

ÓRÁK ÉS ÓRAJAVÍTÁSOK, SZEMÜVEG, FÉNYKÉP KÉSZÍTÉSEK valamint AMATEUR felvételek kidolgozása, legolcsóbban csakis „OKULARIUM”-ban Matija Wolf Novisad, Porta 3. (r.kat. hűköszög új palotájában) ahol az üzemszerelést a világot járt öreg Nadich szakember végzi.

Kékkő 99^{0/0} RAFFIA
 legolcsóbban 0149 nagyban és kicsinyben
Sugár Manónál
 Subotica Tel. 47

MALOM

motoros, majdnem új, 50 lóerős, állvánnyal, két pár 41 collos kővel, használt cséplőgép, teljesen rendben — mindkettő ELADÓ igen előnyös áron. Bővebb felvilágosítást ad:
 D. Dj. Manojlović,
 Zeloni Venac 11, Beograd

Perfekt levelező könyvelő
 jó gépről, mérlegképes volt bank főkönyvelő, 10 évi fenálló kereskedői gyakorlattal rendelkező jó **organizátor**
 állást keres, 1474 vagy betársulna.
 Cím: Filipán Jakab, Noviszád, Cara Dusana ul. 17.

Eladó

Petra Zrinjska ulica 16. számú ház.

Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi és Iparbank r. t. jelzálogosztályához 1538

MACES,

kapható.

Macesgyár 1 kgr. 12 dinár. Novisad, Ustavska u. 36. 1539

A Dungszerzki Lázár sörlerakat és jéggyár

Kellemes husvétünnepet kíván

b. vevőinek és ügyfeleinek

Állítson ki Ön is a

KULAI IPARI, KERESKEDELMI és MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSON KULÁN

1931. május 31-től június 8-ig

Tenyészállatvásárral kapcsolatban!
 Levélcím: IZLOŽBA-KULA

Vendéglősök figyelmébe!

Kevésbé használt asztalok és székek, jó állapotban, olcsón eladók. Közelebbit: Dussing N, Noviszád Pašičeva ul. 1509

TIVAR

ÖLTÖNYÖK A LEGJOBBAK
 Férfi öltönyök már 240 dinártól
 Gyermek öltönyök már 120 .
 Tekintse meg árukiáramat és győződjön meg áruim olcsó és jó minőségéről!
WEKERLE PÉTER
 KULA 758 (Gyári lerakat)

Irodistanóket

kezdőket, lehetőleg több nyelvtudással és iskolai képzettséggel
azonnalra keres
 „SILESIA”
 Novisad, Pašičeva 21.

2 0103

dinárért
 egyházi és laikusok
 gallériáját és közelít
HEGEDŰS
 gőzmosoda
 Subotica, Pašičeva 10
 Szanitter ház

Halottaink emlékének megőrzése a legjobb emberi erény!

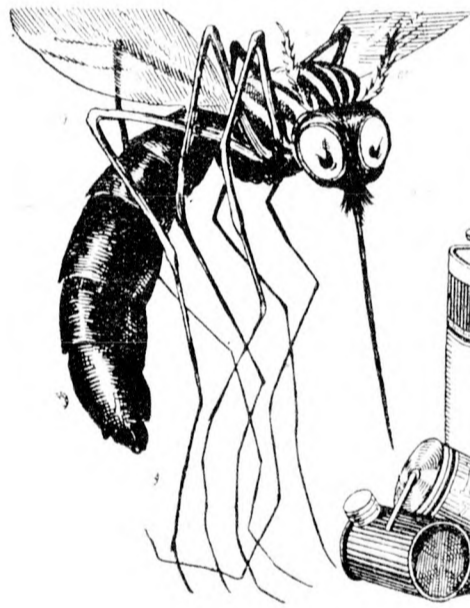
GOLGOTA

temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szegyet), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorúkban, exhumálást és szállítást bárholonnan bárhová vállalunk. A legolcsóbb kiszolgálás

Lenkey Imre és Fia
 „GOLGOTA” temetkezési vállalata
 Noviszád, Uszpenskza ul. 12.
 Telefon 26-90

Olcsóbb pénzkölcsön

Városi házakra Bácska és Bánátban 10% mellett 8-10 évi tetszés szerinti letörlesztéssel.
 Bácska és Bánát földelkre 10% mellett szintén 8-10 évi letörlesztésre.
GRADJANSKA BANKA K. D., SZUBOTICA
 Pašičeva ulica 12 7114 Gőzfűrdő épület

Halál a molyokra!

Óvja meg szőrméit és egyéb téli holmiját FLY-TOX

(FLÁJ-TOKSZ)

megsemmisít minden rovar, amit legkönnyebben elérni éppen most, amikor azok petéit rakják le.

VEGYEN MÉG MA EGY KANNÁVAL

a kiváló lecsokendővel. Kérjen mindenütt eredeti kékcsoomagolású árut, francia felirattal Vizonteladókknak szétküldi:

Kemikalija, Novisad vegyszerek nagybani raktára

Sparklet-üveg

szódavíznek otthoni előállítására, míg a készlet tart

120 dinár

Nisevics Szava, Novisad

Kralja Petra 10.

Aprilis 2-től 7-ig Husvétii ünnepek alatt

1. Fox Movieton Journal No. 26
2. 100%-os Ufa tonfilm

A betörő

(Der Einbrecher) Produkció: Erich Pommer
Rendező Hans Schwarz. Zene: Friedrich Hollaender

Személyek:
Renée Lilian Harvey
Durand Willy Fritsch
Dumontier Ralph Artur Roberts
Mimi Margarethe Koeppke
Sérigny Hans Reichmann
Szolga Oskar Sima
Horténac Gertrud Wolle
Rendőbiztos Kurt Gorrón

Kirakatövegek legolcsóbban Vitrum tübbegyárban, Noviszád, Futoski put 134. 2222

LEVELEZÉS

AKI EGYSZER megpróbálta, még külföldről is utánarendeite a Daruvár krémét. Meggyőződhetik Ön is róla, hogy ez a legkiválóbb arcápoló szer, ha 3 dinár postabélyeg kíséretében két próbadozót. Eredeti (háromsarkos) doboz ára 15 D. és kapható minden szaküzletben. Postai szűküldés: Blum gyógyszerár Szubotica. fopostával szemben. 2

ELADÓ

RHODELAENDER vörös kakas 80—, napocsibe 10, tojás 5— dinárért kapható Terzi fanitónál, Noviszád, Stovačka 7a. 1521

VILLA eladó, 5 szoba, 2 fürdőszoba, külön házmesteri takassal 350 négyzet-öles szép kerttel Futaki ut 85 sz. alatt. Ugyanott eladó régi garnitúra, egyebek bútorok és perzsaszőnyeg. 1520

LAKATOS műhely komplet, jó szerszámmal, azonnali jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 1542

HATOS és NYOLCAS MÁV golyós cséplők, garnitúrák, a agánjáró locomobilok jutányosan eladók, szilvógáz magánjáróért becsereleendő. Vadócz Károly Bácska Topula. 1558

Husvét másnapján, hétfőn, a tomerini tamburás zenekar közreműködésével

családi estély
táncal egybekötve

Kott Viktor
vendéglőjében, Szibinjanin Janka u. 21
M. t. vendégeimnek kellemes husvétii ünnepeket kívánok

Legjobb a világhírű

Molnár és Moser
KÖLNI VIZ

Minden szaküzletben kapható! Jugoszláviai főlerakat
Jugodiana, Subotica

Deakova ucca 34 számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet ugyanott. 1548

HÁZIELKEK a Futaki uton havi részletfizetésre közös megegyezés alapján eladók. Bővebbet Weber Péter közvetítőnél Szloboda sör-sarnok. 1557

ELADÓ Philips legújabb 4+1 lámpás hálózati rádió hangszóróval, fejhallgatóval asztalkával 7000 dinárért. Bővebbet a kiadóban. 1553

HÁZIELEK a Telepen III. 183. a katolikus templom mögött eladó. Bővebbet Weber Péter közvetítőnél, Szloboda sör-sarnok.

CSALÁDI HÁZ eladó a Darányi telepen I. 146. sz. a Futaki átjárón túl az első ucca. 1560

EBÉDLŐBUTOR antik, egy ágy és éjjelszekrény kifüggesztésben igen olcsón eladó. Cim a kiadóban. 1563

MODERN KÖLCSÖN KÖNYVTÁR
állandóan új könyvek
Kardos, Wilson tér 7

ELADÓK ajtó, ablakok, kézipénztár, mángorló és egy kokszkályha Bővebbet Klein Alekszander, Futoski put 9. 1564

SZÉP VILLA, mely áll 7 szoba, 2 konyha, 2 spejz, pinchehelyiség elköltözés miatt azonnal olcsón eladó a tennispálya mögött. Bővebbet Weber Péter közvetítőnél a Szloboda sör-sarnokban. 1565

SAROKHÁZ eladó Noviszádon, Cara Dusana ul. 86. szám alatt. 1556

ELADÓ 26 HOLD elsőrendű szőlő a kamentai határban. Kisebb részekben is kapható. A szőlőföldek kőtűnő köves uton közelíthetők meg. Ugyanott kőtűnő bor nagyobb tételben jutányos árt kapható. Cim a kiadóban. 1386

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap
egy más 1 dinár, NAGY BETŐS 1 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

URANIA TON-KINO KULA

Szombat—vasárnap—hétfő—kedd
Az Idény kimagasló eseménye!
Nagy husvétii szeuació!

Zoro és Huru

mint futballisták (1030 szó németül)
A két közkezdelt humorista első hangosfilmje
Nevetőorkán, vígság, derűlttség
Ezt magának is látni kell!

Rendező helyárak Kezdeté esténként 8 órakor

FOTÓ Amatőr Noviszád, Kralja Alekszandr 9. Amatőröknek legolcsóbban minden fényképezésbe vágó munkát, ugy nagytást és retust elvállal. 1255

— Különbejáratu nagy, uccai bútorozott szoba a posta közelében kiadó. Cim a kiadóban.

KIADÓ a Strand-uton egész ház, három szoba, konyha, éléskamra, pince stb. április 15-től. Bővebbet Ljubljanszka ucca 8/a. 1572

Ein deutsches KINDERFRAEULEIN mit Jahreszeugnissen wird gesucht. Eintritt sofort. Dr. László advokat, Szitari Becej. 1570

EGY jóhábzból való fiu inasnak fizetéssel felvétetik. Bentz és Morgenstern műszaki vállalat, Laza Koszticsa 35. 1567

KISEBB családi ház eladó. Noviszád, Petelijeja ucca 15/a. 1566

EGY műhely kiadó. Noviszád, Zseljeznicska ucca 56. 1580

ELADÓ ház, 3 szoba, 2 konyha és istálló, Kölesey ucca 9. Bővebbet Kamenicska ucca 20.

JÓ HÁZBÓL való fiu tanoncnak felvétetik. Kovács János, fűszeres, Noviszád, Magyar ucca 60. 1575

NE HIGYEN SENKINEK! Kérje tőlünk választékos beküldése ellenében a jövedelmező és könnyű háziiparra vonatkozó prospektust és a már azzal foglalkozók címeit és személyesen győződjék meg a tényállásról és a kereseti lehetőségéről. Zadruga jugoszlavenszkih pletaca, Oszejek. 1523

KIS szoba, konyha egyedülálló nőnek takarítás ellenében kiadó. Dr. Horváth, Kralja Petra 17. 1540

EGY modern 3 szoba, előszoba, fürdőszobából álló lakás az összes mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, a Szremszka uccában. Érdeklődni lehet Königsstaedtler Testvérek R. T. cégnél. Noviszád, Knjevinje Zorka trg. 5. 1525

EGY modern 5 szoba, fürdőszobából álló uri lakás a Kralja Alexandra ucca 21 szám alatt (Teubner bérházban) azonnalra kiadó. 1524

SZOBA, konyha, spejz kiadó és azonnal beköltözhető. Uspenzscka 3. 1551

KIADÓ egy 3 szobából és mellékhelyiségekből álló lakás. Cara Dusana ucca 27. 1549

KIADÓ ház két szoba, előszoba, konyha, spejz május 1-re. Milosa Dimitrijevicse ucca 3. Bátor ucca folytatása. 1561

SZABÓSEGÉD, elsőrendű darabszámú azonnal felvétetik. Malcsics szabónál, Noviszád. 1546

UGYES manikűrősnöket felvesz női divatszalon, Hofmann, Noviszád Limán, Dungserszki palota. 1559

KITÖNŐ ÜZLET. A Délbánát 8000 lakósu, járásbírósi székhely, jómódu községének centrumában 70 méter hosszú téglapünet villanyvilágítással, ottani egyetlen gyönyörű kávéházi, külön tánc- és mozi teremmel, beszálló vendéglővel, kocsmával, 8 vendégszobával, mellékhelyiségekkel, borpincékkel, autogarázssal, fedett kuglpályás kert-helyiséggel, jégvermes nagy udvarral, — igen jutányos áron eladó, esetleg bérbeadó. Csak komoly érdeklődők forduljanak: Korsós Zoltán diplomiran pravnik, kancelária dr. Prellera, Pancsevo. 1257

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMAN SÁNDOR

Ma és a következő napokon DISZELŐDÁSOK
Színre kerül a szezon kimagasló eseménye

Mesék az írógépről

Szomaházy István népszerű regénye után, zenéjét szerezte Abraham Pál. Személyek

Vilma Renate Müller
Arvay Herman Thimmg
Opringer Felix Brossart

Ezenkívül: **Miky Maus film**

Jón! Jón! Színezett film udonság! Nyugat Dala. Fozzereplő. Vivian Segal és John Boles a newyorki Metropolitan tagjai

ALLAST KERES

Honorálnám aki kaucióképes hosszú gyakorlattal bíró gazdatisztet bármilyen megfelelő álláshoz juttatna. Cim Schmolka hirdetőben. 1502

KIADÓ

KÉT udvari szoba, konyha, spejz kiadó. Vojvoda Supilcka 6. 1547

ÜZLETHELYISÉGEK sarkházban, forgalmas helyen 1500 és 1000 dinár havi bérösszegért valamint közepes lakás olcsón kiadó. Kuszil Gyula vaskezeskedés, Noviszád, Temerinska 8. 992

Kiadó két szoba, konyha, spejz, kamra. Masarikova 13, házmesternél. 1516

KERESLET

Jó dísznótoros vacsorák után az ANO gyomorpör bebiztosítja zavartalan emésztését. — Főlerakat Grosslanger gyógyszerár, Noviszád. 6180-2

Feltétlenül intelligens, jóméjelenésű úgynököt most megjelent könyv elhelyezésére felvesszünk. Jelentkezni lehet a Reggeli Újság kiadóhivatalában délelőtt 11—12 óra között. 1511

KOLONFÉLE

Ma, vasárnap este reggelig tartó

virágbál

táncal. Szives pártfogást kér Sovény vendéglős.

VAN E ÖNNEK katona fia, vagy rokona? Vagy aki most vonul be szolgálatra? Akar e neki egy igen nagy örömet szerezni, mely önnnek csak 28 dinárjába kerül s ami által nagyon megkönnyíti neki a szolgálatát? Irjon Ön nekünk még ma! Commercia, Osijek. 12 2

Ezennel értesitem a n.é. közönséget, hogy Aleksandra Adamovića 17. szám alatt

asztalos műhelyt

nyitottam. Vállalok minden, a szakmába vágó munkát. Parkett-készítés jutányos áron, anyaggal és anyag nélkül.

Fehér Sándor, asztalosmester

A legjobb Graham kenyerek és kétszersütek Jovan Gircznél kapható a katolikus hitközség bérpalotájában. 1515

Gazdák

garantált csiraképes queditburgi takarmányreparagvaink megérkeztek Kovács és Gelányi, Szubotica. 0115

RITKA ALKALOM! Eladó jól bevezetett 'Chabeso' gyár konkurrencia nélküli nagy rajonnal. Biztos egzisztencia garantálva Cim a lap kiadóhivatalában. 1508

Olcsóbb a tűzifa!

I-a aprított bükk Din. 32
fűrészelt bükk és tölgydorong Din. 28-
100 kg-ként házhoz szállítva. Vujkovicse feteleg, Subotica. Tel. 669 072

Modern és ujonnan átalakított 3 szobás

lakás

előszobával, fürdőszobával és minden mellékhelyiségekkel május 1-re esztig olcsóbb is kiadó. Bővebbet Zseljeznicska 13, a házmesternél vgy telefon 22-83

A hideg szelek és változókéony idő károsan hatnak az arcbőrre és a kézre. Egyedül a

„Mila krém”

állandó használatával óvhatja meg arcának és kezének szépségét. Lerakat:

HYGIEA DROGÉRIA
K. ZSIVOJNOVIC

Husvétí riport

arról

hogy száz esztendővel ezelőtt miképen szerezte be és szállította a bácskai és szerémi kereskedő áruját

Az ember a rádió, repülőgép, holdrakéta és más eféle technikai csodák vibráló és izgalmas korszakában olyan szívesen temetkezik bele a régi emlékek közé. Olyan szívesen lapozgat régi levelek, feljegyzések, leltárak, könyvek és föliánsok között, hogy kibontakozzék, ha csak néhány pillanatra is a mai szédületes robusztól és hogy lelke megpillenjen kissé abban a csendben, amely oly nagyon jellemezte, ha nem is apáink, de nagyapáink, dédapáink és úkapáink életét.

Csomó feljegyzésem van, amelyeket mindig, ha karácsony, husvét vagy pünkösd jön, és valamiről írni kell, átlapozgatok, átnézegetek, hogy találjak közöttük valami szépet is, jót is, biztatót is, megnyugtatót is és szórakoztatót is, amit megírhatok.

A mostani husvét előtti lapozásomban, öreg elszárgult könyvek között egy üzleti könyvet találtam. Átnéztem és úgy találom, hogy annak tartalma riportszerűen megírva rendkívül érdekes, mert ki lehet belőle hámozni azt, hogy száz esztendővel ezelőtt a mitrovicai kereskedő, akinek Noviszádon és Ilokra is üzletei voltak, hogyan szerezte be és hogyan szállította áruját Bécsből Bácskába és a Szerémségbe.

A könyv egy hatalmas kék vászonkötésű üzleti könyv, amelynek első lapjára hatalmas betűkkel van ráírva: Mihály Bakmaz, kereskedő, Mitrovica—Noviszád—Ilok. Azután alatta: született 1809-ben, meghalt 1889-ben.

Ebben a könyvben megtaláljuk a száz évvel ezelőtti kereskedő lelkét. Megtaláljuk, hogyan levelezett, hogy rendelte meg és vette át az árut és hogyan szállította azt. A levelezés a könyvben németül, szerbül, horvátul és óslávul (sztaroszlavenszki) folyt.

Bakmaz Mihály tekintélyes mitrovicai kereskedő különben nagyanyám nevelőanyjának férje volt és mint ilyen sok emlék megmaradt róla családkönyvben. Üzlete ott volt Mitrovicán, a város legelőkelőbb helyén, az úgynevezett Kereszt piacon (Piac a kod krszta). Ahogy nagyapám mesélte, Bakmaz Mihálynak volt Mitrovicán az első emeletes háza. Modern ember volt, korának rendkívül modern embere, hiszen tehette is, mert mint kereskedő sokat járogatott Budapestre, Bécsbe és ami újdonságot látott, azt mind lehozta főzletébe Mitrovicára és két fióküzletébe Ilokra és Noviszádra.

Mesélnek például, hogy amikor emeletes házat építettek Mitrovicán, az emberek össze suttak-buttak a nyolcszáz éves elején és leszögezték, hogy ebből rettentő nagy katasztrófa lesz, mert ugyan bizony ki mer majd abban a házban lakni? Ki mer majd a földszinten lakni, hiszen fölülről rászakadnak a szobák és viszont ki mer majd fönt lakni, hiszen előbb-utóbb le kell, hogy szakadjon a padló?

Bakmaz Mihálynak hatalmas pamuk, rövid és szövöttáru kereskedése volt és rendkívül nagy gondot okozott neki száz esztendővel ezelőtt az a probléma, hogy miként szerezze be és szállítsa el üzleteibe áruját. Vasut ebben az időben ezen a környéken még nem volt. Hiszen az Indjija—Vinkovci vonalat, amelynek mentében fekszik Mitrovica, csupán a multszázad nyolcvanas éveinek elején 1883 körül építették. Ő akkor 74 esztendősen öreg ember volt már.

Hajó azonban már ekkor is közlekedett a Dunán. Rendkívül érdekesítő és kalandos az az ut, illg-tőleg azok az utak, amelyeket ő megtett Bécsből vagy Budapesttől Mitrovicáig. A Száva folyón ekkor

tájt hajók még nem jártak, csupán a Dunán. Áruját ezért csak Ilokra hozhatta és innen kocsival Mitrovicáig.

Nagyapám és nagybátyám mesélik, hogy Bakmaz Mihály már 17 esztendősen járt Bécsben és Budapestre és ezzel Mitrovicán világlátott ember számba ment. Mitrovicától Budapestig nyolc napra, vissza ismét nyolc napra volt szüksége és az egész ut a Budapestre töltött idejével körülbelül 20 napot tett ki. Bécsbe 16 napig ment a hajó és ugyanannyi ideig vissza. Hát hogyan, hiszen akkor teher és személyszállítást ugyanaz a hajó bonyolított le és utközben Pozsonyban, Győrben, Komáromban, Budapestre, Baján, Mohácsra, Vukováron sokszor napokig állt és rakodott. Ezek szerint egy bécsi utja körülbelül öt hétig tartott.

Ha Bakmaz Mihály utra indult, sohasem mulasztott el végrendeletet csinálni. Nem is csoda. Hiszen az ut annyi veszélyt rejtett magában. A Frusa-Gorán keresztül sem volt valami biztonságos az ut, a hajó pedig, az akkori felfogás szerint „különösen veszélyes” jóság volt. Hozzá tartozói mindig sirva bucsuztak el tőle, hiszen nem tudták, hogy egyáltalán vissza jön-e és hatalmas örömmel volt, amikor hazaérkezett. Sohasem mulasztotta el Bakmaz Mihály, hogy elutazása előtt és megérkezése után misét ne mondasson.

Mikor utnak indult édesanyja, majd később felesége csodálatos ételeket készített neki. Babfőzelékből sűrű pépet főztek, ezt megszáritották és bórzaeskóba tették, majd aztán utközben meleg vízben fel kellett oldani és kész volt a babfőzelék. Az első napokra tíz-tizenöt esirket sütöttek, vagy rántottak neki, azonkívül egy határ tepertős és mézspogácsát sütöttek. Mert akkoriban bizony még nem voltak utközben szállodák, vagy vendéglők. A hajónak nem volt modern étterme és francia vagy magyar módszer szerint főző szakácsa. Mindenkinek magával kellett hoznia ételét. Aki nem hozott, vagy akinek kifogyott, az bizony éhezett, mert voltak helyek, ahol még kenyeret sem lehetett kapni.

Bakmaz Mihály szerbül, horvátul és keveset németül beszélt. De amikor Bécsbe ért, már a hajóállomáson várta az a kereskedő, akinél vásárolni szokott, és az kalauzolta mindaddig, amíg a városban tartózkodott. Az ő kedvéért a bécsi kereskedő erre az időre tolmácsot fogadott fel, hogy Bakmaznak kényelmesebb dolga legyen. Visszafelé áruja ugyanazzal a hajóval jött, amelyiken ő maga utazott.

Amikor megérkeztek a dunamenti Ilokra, itt kicihelődött Bakmaz Mihály és kirakta áruját is. Egyrészt itt hagyta, másik részét noviszádi fióküzletébe irányította, legtekintélyesebb részét pedig a Fruskagora hegységen keresztül, saját felügyeletével, szekereken Mitrovicára hozta. Az utirány a következő volt: Ilok, Erdevik, Bingula, Csalma, Lačaraki, Mitrovica. Természetes, hogy a zord erdősegeken és hegyeken keresztül sem barátságos, sem biztonságos nem volt az ut, hiszen ezen a vidéken száz esztendővel ezelőtt böven tenyészték a haramiák és szegénylegények, akik különösen az ilyen gazdag kereskedőkre pályáztak, ezért Bakmaz Mihálynak messzemenő óvintézkedéseket kellett tennie.

Előre megírta Mitrovicára, vagy futárral megüzente, hogy mikor jön és két vagy négy lovascsendőrt kért, aszerint, hogy mennyi áruja volt. Sokszor azonban a grancsár ezredtől lovaskatoná-

kat kapott, mert az öreg igen jó viszonyban volt a katonasággal is. Ritkán, de mégis előfordult egy-két esetben, hogy a szegénylegények kifogtak még a csendőrkön és katonákon is. Hiszen nekik is meg volt a hirszolgálatuk. Abból éltek, hogy gazdag embereket raboltak ki. Ha a szekereken levő szállítmány kissé széthuzódott és messze estek egymástól a kocsik, különösen ilyenkor fordult elő, hogy a haramiák az utolsó szekereket megtámadták, és bizony még a négy lovascsendőr sem bizonyult elegendőnek. Rajtűtöttek, a kocsist leütötték és amit birtak magukkal vittek. Bemenedültek az erdőbe. Itt aztán lóháton igazán nem lehetett őket üldözni, gyalog pedig nem igen volt tanácsos, mert az erdő, már az ő birodalmuk volt.

Igy élt száz esztendővel ezelőtt a bácskai és szlavóniai kereskedő. Ilyenek voltak az ő kockázatai. Mert bizony a fogyasztóközönség Mitrovicán nagyon megérezte azt, hogy megtámadták-e utközben és rabolták-e Bakmaz Mihálytól vagy sem. Mert ha egy-két szekér árut elraboltak, akkor bizony a megmaradt rész áruja, jobban mondva ennek ára jól felszokott, hiszen bele kellett kalkulálni az elrabolt árut is.

Bakmaz Mihály évente kétszer tette meg „veszedelmes útját”. Volt egy tavaszi és volt egy őszi útja. Tavasszal, rendszerint úgy ment, hogy husvétra árujával lehetőleg megérkezzen, őszre pedig úgy, hogy Kisasszony napjára érkezzen meg.

Erdekes idő. Mennyi veszedelem, mennyi kockázat, és mégis micsoda boldog, nyugalmas idő. Nem volt az a rohanás, nem volt az a tülekedés, az a könyökölés, az az össze-vissza kapkodás, az a sok álnokoskodás, csalás, becsapás, indokolatlan árdrágítás. Az emberek biztak egymásban, ismerték egymást, voltak spontán tekintélyek, akik saját maguk emelték magukat erre a magaslatra.

Igy hozta hát száz esztendővel ezelőtt husvétí áruját a kereskedő Noviszádra, Mitrovicára, Ilokra. Husz nap Budapest, kedves olvasom és öt hét Bécs! Micsoda idő. A Graf Zeppelin ugyan mit tudna ma öt hét alatt csinálni? De nem a Graf Zeppelin, hanem a vonat, kétszer körüljárna az egész világot öt hét alatt. És ime mi van ma?!? Ma a kereskedő Bécsből Noviszádra három nap alatt lehozza áruját, sőt ha rendkívül sürgős neki, repülőgépen fél nap alatt. És mégis kérdezzük magunktól, vajjon boldogabbak vagyunk-e? Itt a mozi kéznél, megláthatjuk mi történik Chicagóban. Itt a rádió, meghallgatjuk, hogy mi van Buenos Ayresben, itt a repülőgép és ha megkívánunk magunknak valamit, napok alatt a világ legtávolabbi részeiből meghozza nekünk. És mégis, vajjon boldogabb lett-e valamivel az emberiség? Nem hiszem! Mert eltűnt a nyugalom, eltűnt a régi értelemben vett kényelem, eltűnt az emberek között az igazi megbecsülés és eltűnt az őszinteség mindenütt a világon.

Jó Bakmaz Mihály kereskedői korszaka már vissza nem tér és vele örökre elmarad az a régi nyugalmas provinciális levendulaszagu és bazsolykomvirágos idő.

Végül egy kis jellemző esetet szeretnék ide iktatni, abból az időből, amely demonstrálja az akkori embert, az akkori viszonyokat.

Bakmaz Mihály az ötvenes években hozta Bécsből Mitrovicára az első miligyertyát. Hat darabot hozott. Epen karácsony volt. Sehoh a városban, de még a vidéken sem ismerték a gyertyát. Mécesest égettek. Es amikor karácsony szent estéjén a megterített asztalon meggyújtották a hat miligyertyát, ezek oly pazarul ontották fényüket, a karácsonyfa árnyékában levő ünnepi asztal résztvevőire, hogy nagyapám előadása szerint a ház apraja, nagyja elfelejtett enni, nem kellett nekik semmi, de semmi és szájtátva bámulták a hat miligyertya tündéri fényét.

Tündéri idő!

Buda László

HOLNAP

Április 6-án este

A noviszádi SZLOBODA nagytermében

A BEOGRADI GÁRDAZENEKAR

80 tagja

Pokorny ezredes-karmester vezénylete alatt

Népszerű

HANGVERSENYT

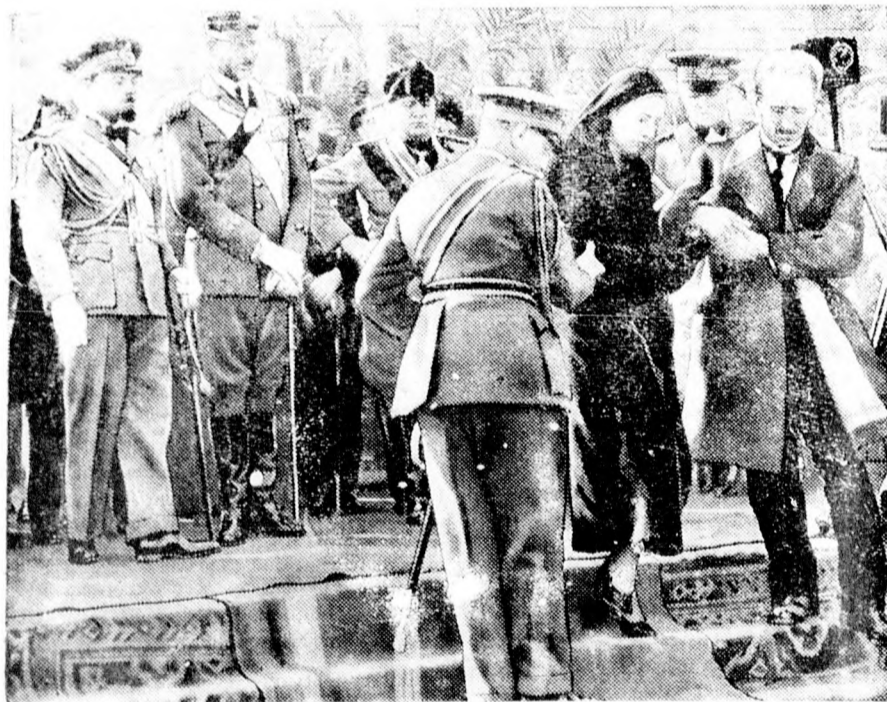
rendez

TERITETT ASZTALOK MELLETT
Beléptidij 30, 20 és 10 dinár

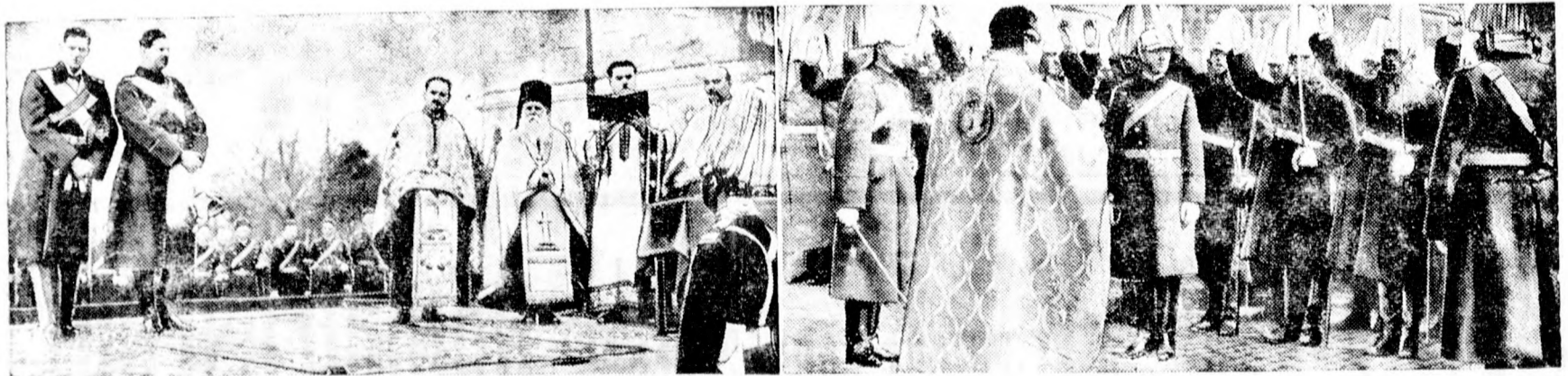
Krisztus feltámadt (Davidé és Benedetto Ghirlandajo műve)

„Bennünket szeret a húsvéti nyulacska“

Az olasz légiflotta szerencsétlenül járt tagjai emlékére ünnepélyt rendezett. Felső sor: Balbo légügyi miniszter, Amadeus savoyai herceg és Mussolini. Lenn: Maddalena rekordrepülő özvegye és édesatyja.

Rügyfakadás a hegyekben.

Carol román király (baloldalt) és öccse Miklos herceg a bukaresti újoncok eskütételén. Jobboldali kép: az eskütétet

A fiunk használt a lecke, mert sohasem pimaszkodott többé a munka ellen.
 A jó Isten rendelte.
 — Látod fiám, látod — mondta a gazda — az ember legyen ember, a kutyá legyen kutyá, eljen mindenki abban a sorban, ahova mert látom, hogy a kutyának kutyái meg a dolgá.
 — Edesapám, elég volt a kutyaságból, nem leszek én többet kutyá, elégedett a fiú a kutyá sorsával és azt mondta:
 — Es mikor megbédelték, a csontokat meg a kenyer bejárt odaszórták neki a földre; úszonakor epen úgy tetek vele. De már akkor megz — Te várj sorodra!
 — No, de eljött az ebéd ideje. A gazda a cselédével együtt hozzálatott a jó ebédhez, a fiának pedig azt mondta:
 — Megörült a fiú s bizony nem mondatra magának készet, hanem rögtön lefeküdt a bokor alá és jözzön aludt, míg a többiek verejték a homlokukkal dolgoztak.
 — Szerencsét fiám? — kérte a gazda. — No, ha csak feküdt és ne dolgozz, én nem bánom.
 — Edesapám, de jó dolga van annak a kutyának, mert neki nem kell dolgozni. De szeretnék én kutyá lenni!
 — Volt egyszer egy gazda-ember s annak volt egy fia. Egyszer a gazda a fiával meg a cselédjével a mezőn dolgozott. Mindenkét megfogta a dolog véget, csak a gazda kutyája hevert egy bokor alatt.
 — Azt mondta a fiú:
 — Edesapám, de jó dolga van annak a kutyának, mert neki nem kell dolgozni. De szeretnék én kutyá lenni!
 — Szerencsét fiám? — kérte a gazda. — No, ha csak feküdt és ne dolgozz, én nem bánom.
 — Megörült a fiú s bizony nem mondatra magának készet, hanem rögtön lefeküdt a bokor alá és jözzön aludt, míg a többiek verejték a homlokukkal dolgoztak.
 — No, de eljött az ebéd ideje. A gazda a cselédével együtt hozzálatott a jó ebédhez, a fiának pedig azt mondta:
 — Te várj sorodra!
 — Es mikor megbédelték, a csontokat meg a kenyer bejárt odaszórták neki a földre; úszonakor epen úgy tetek vele. De már akkor megz — Edesapám, elég volt a kutyaságból, nem leszek én többet kutyá, elégedett a fiú a kutyá sorsával és azt mondta:
 — Megörült a fiú s bizony nem mondatra magának készet, hanem rögtön lefeküdt a bokor alá és jözzön aludt, míg a többiek verejték a homlokukkal dolgoztak.
 — Szerencsét fiám? — kérte a gazda. — No, ha csak feküdt és ne dolgozz, én nem bánom.
 — Edesapám, de jó dolga van annak a kutyának, mert neki nem kell dolgozni. De szeretnék én kutyá lenni!

A gazda meg a fia

A szép napsütést husvét napján minden gyermek irigykedve nézte mert edesanyja boldog arccal mosolygott rá.
 — Ezen husvét ajándék! — Es szívből kiengesztelődött minden vád, tied ez a husvét ajándék! — Ez te érdemelted meg, esomagot szorongatva, odalépett dani elé — Ez te érdemelted meg, mert edesanyja boldog arccal mosolygott rá.
 — Szeptember husvét napján minden gyermek irigykedve nézte dani szép, nagy tarka bugocsigáját. Ami pedig őket megfogban meglepte, az volt, hogy dani meg Pista együtt jártak mindenhol, együtt tanultak es játszottak és hogy oly hamar igazt, elválaszthatatlan barátok lettek. S az év végén Pista sem vitt haza bukást!

TÜNDÉRRORSZÁG 17

TÜNDÉRRORSZÁG 16

A husvétí ajándék

Ira: Gyarmathy Erzsé

Milyen boldog volna a husvét, ha egynehányszor úgy nem esne, hogy épen husvét előtt kell kikapni a második harmad bizonyítványát. Bizony ez nagy pech. Epen egy ilyen husvétí bizonyítvány kötött össze oly szorosan két gyermekszívet, amelyet nem tud elválasztani semmi.
 Pista és Jani második gimnazisták, együtt jártak iskolába s amellett még egymás mellett is laktak. Pista tehetsz szülők gyermeke lusta, Jani szegény szülők gyermeke szorgalmas volt, mint a méhecske. De meg is volt az eredmény! Tiszta kütünő! Nagy szó!... Pista pedig szégyenszemre bukást vitt haza. Pista félt a veréstől, mert a szidást fel sem vette, no meg attól, hogy nem fog husvéttratóly szép nagy tarka bugó csigát kapni, amelyre már oly rég fáj a foga. Pedig már előre elképzelte magának, amint husvét első napján, a napsütésben a sok szegény gyermek irigykedő szeme előtt, hogyan fogja forgatni! Szépegy ment hazafele, s utközben így forgatta lusta eszét: „Hm, minek ép most kaptuk ki a bizonyítványt, nem bírtuk volna husvét után?... Eh, nem baj, anya megszíd, apa megver, eh ez semmi, csak a bugó tarka csigát megkaphatnám... De ebből már bajosan lesz valami!... Miért is nem tanultam?... „De esó után késő a köpenyeg“.
 Remegve nyitotta ki az ajtót s bünének tudatában, lehorgaszott tejjel állt meg edesanyja előtt. Edesanyja rámeredt arra a fehér papírra, amire feketével ráírták a döntést, hogy kap-e csigát vagy se. S mit látott Pista? Edesanyja arcán két könnyesepp gördült végig, míg fájdalmas szemmel vádolva is és gyengéden így szólt: „Hát mégis?!“ Ebben a két szóban annyi szidás, annyi vád és oly erős dorgálás volt, amire Pista nem számított. Szíve hevesen kezdett dobogni, lelkiismerete megszólalt: „Te vagy a hibás, mert mikor tanulni kellett volna, játszóttál, nem ismertél határt. Látod, hogy fáj ez edesanyádnak“. Es Pista, aki eddig minden szidást arra vett, hogy: „Egyik fülelem be, a másikon ki“ — könnyekkel borult anyja elé. Edesanyja pedig egy selyempapír csomagot vett elő, amely piros szállaggal volt atkötve s rajta egy sarga kis csibe ült. Pistának megdobbant a szíve. — „Ez a te husvétí ajándékod“. Pista zavartan megtapogatja, érzi, hogy tarka nagy bugó csiga van benne... — „Még ez is!... Hát látod téged mennyire szeretnek s te őket nem szereted!... Hálátlan vagy!“
 Halk kopogás, szomszédék Janikája lep be. Edesanyja küldé. Illedelmes köszönés után, mondókáját kezdené már, de megállítja Pista edesanyja kérdése: — „No Jani milyen a bizonyítványod?“ Jani elvörösödik, szégyenkezve halkán sugja: — „Tiszta ötös csak a tornából négyes“. — Es mit kaptál husvétí ajándékot? Erre a fiú szeme felvidul, arca mosolygós boldog: — Edesanyám sirt örömben, ez nekem a

V TISZA Közli: Müller Juliska	X Közli: Hevér Amália	KR KÖ 5 Közli: Pásti Kató
T T T oz állat Közli: Szoletti Linuska	Pétek 15 OS Közli: Velez László	JEGENYE CSERESNYE Közli: Hevér Amália
Szin Palics Közli: Kresta Bertuska	Rélélél kolo OS Közli: Frei Karoly	NAP NAP NAP Közli: Szilner Róziska
Féle Féle Közli: Freund Margit	K írő Közli: Soponyai István	RA Közli: Nagy László
Ér éééé Közli: Thurzay Inke	ZÖ DÉS Közli: Aranyosi Aranka	EEEE A Z S Ö B E N SRNYOUKWNH Közli: Ország Pál
K Fundamentum OS Közli: Kresta Anikca	J Disznó — Z Pecsenye V. & I. szin BALATON	S S S Közli: Varga László
Tokaji SÓ Közli: Lőrincz István	H é A Schütz Ernő és Klári	PÁL & Ö mbr Közli: Juhász Józsi
XII ! SZÉN Közli: Kapocs Anti	K P R JT Közli: Juhász Józsi	

Betűrejtvények

TÜNDÉRRORSZÁG 20

TÜNDÉRRORSZÁG 21

Számrejtvény
Közli: Andaházy Margitka

- Ha egy számhoz hozzáteszünk a negyedrészt az összeg 60 lesz. Melyik az a szám.
- Tizenháromnak a fele nyolc. Hogyan lehet az?
- Hogyan lehet a százat, öt-százat és ezret leírni zéró nélkül?

Mi ez?
Közli: Balogh Kálmán

Mi szál a levegőbe szárnya nélkül?

Közli: Müller Juliska

Egy fának van 12 ága
Minden ágon van 4 fészék
Minden fészékben van 7 madár.

Névjegyrejtvény
Közli: Puskás Erzsike

HORVÁT OSZKÁR

Ebben a névben benn van az illető foglalkozása.

Találós kérdés
Közli: Kereszturi Sándor

Melyik ártól nem lehet menekülni

Rimpótló
Közli: Frei Imre

Nem vagyok én kapitány
Nem járok én

Juhász bojtár vagyok én
Szamár hátán

ALI BÁCSI PÓSTÁJA

Ország Pál: Örülök, hogy meggyógyultál. A rejtvényed kütünő.
 Kresta Anikca: Szép tőled, hogy onnan is gondolsz rám és a Tündérrországra. A rejtvényed mint mindig, nagyon jó. Irjál jövőhéten is, ha lehet küldjél még ilyen kütünő betűrejtvényeket. Bizony, ha betűrejtvény-pályázat lett volna, egész biztos te nyerted volna az első díjat, mert a te betűrejtvényeid eddig az összesek között a legjobbak. — Lőrincz István: Nagyon ügyes kis fiú vagy. — Sipos Katia és Juliska: Szívesen fogadlak be titeket is a „Tündérrorszag“ táborába. — Schütz Ernő és Klári: Kérésetek teljesült, a rejtvények jök. — Puskás Erzsike: A beküldött névjegyrejtvény dícséretet érdemel. — Tóth István: Irjál csak szorgalmasan, rövidöesen te is sorra kerülsz. — Varga László: Ügyes a beküldött fejtörőd. — Kapocs Anti: Rejtvényed ismét megjelent. Igazad van, bizony nem szabad a tanulást sem elhanyagolni. — Gergely Ferenc: Persze, hogy te is beléphetsz a mi táborunkba, csak légy szorgalmas! — Juhász Józsi: Csak küld be nyugodtan a versikédet, majd Zotyo bácsi átnézi. — Gözviderszki Tibor és Béluska: Lehet hogy igazatok van, de nem hiszem, hogy a gyerekek ne legyenek becsületesek. — Kereszturi Sándor: Küldjél még rejtvényeket. — Kereszturi Irénke: Kereszturi Sándor azt írja, hogy nem szereti a kislányokat és így

getek lelkeinek mélyvízű tavába. Ott látni fogjuk, mint szorgalmas munkásokat a falu intellektuáljait, akik „elkallódott” értékeket a jugoszláv magyarságnak és akik magukra hagyva nevelnek és tanítanak, őrzik a nyelv hagyományait. A büszkeségnek akiket észre kell venni és tördölni velük, dacára annak, hogy eddig nem törődtek velünk és hagyták, hogy a fölük mellett mint a kilőtt golyók elcsúszszenk a veres fergetegek.

S ha meggyőződünk arról, hogy milyen felbecsülhetetlen ez a szolgálat, amit a vidék nyújt, akkor könnyebben el tudjuk hátrálni magunktól azokat a szemrehányásokat, amelyekkel illetnek bennünket, hogy nincs érték és teltség ezen a tájon, hogy minden pusztulásra, halálra van ítélve. Ezeknek a kételkedőknek és aggodalmaskodóknak könnyen odavághatjuk, hogy ize itt vannak a mi értékeink és teltségeink, akik ha nem is nagy regényírók, feltehetőek és feltalálók, de egy maroknyira összecsorított kisebbség életének igazi vezetői, lelki és szellemi vigasztalói. A nagy világ nem harsogja a nevüket, a felhőkarcok nem vetítik darabjait vagy feltevéseiket jelentőségét, mégis kiemelkedő figurái ennek a mai, minden szépségen és élni akarásan kereszttel gazdoló időnek.

Az emlékezés és hála üzenete ez: egy száz kora tavaszi virág a télből életre kívánckozó kertből.

Nőgrádi Dezső

Nagy-élők, ha feltámadnak

Megloptuk önmagunkat, s a gyors-láz küzdésben megbomolva rohamunk, nehogy lekéssük az élet rövid gyönyör-vonatait...

De kisiklott a szívünk, gyors volt a szágaladás. (az éj sötét és fekete) s a kéz is gyenge volt mely vadul vezetett!

S azóta álom az agyunk, jaj, előhalottak vagyunk!

De vér-szívem gyógy-esslagozt lát, mely beragyog egy új utat, lassan visszaadja önmagunkat, boldogan, nyugodtan meggyünk az élet-síneken, s befutunk mégis a nagy Szeretet állomására...

Oh, én hiszek e hitben, hogy mennyország lesz itten, jönnék a teljes emberek, szívükön új jelvény: béke, béke, helye sem lesz a boldog áradatnak, ha majd a nagy-élők is feltámadnak!

J. Heinz Vilmos

Legyen világság

Vonatra szálltam és a harmadik osztályban horkolt végignyulva bölcsen egy munkás. Allam, mert nem volt helyem s tüprengve néztem: költsem föl, ne költsem?

Mosolyt virágozik, jót álmodhatik. Nem tudja, hogy ruhája, inge foltos, hogy mennyi barszont, selymet tartogat a penzeseknek milliónyi boltos.

Hogy mint az Élet, olyan a vonat és minden percben törtenhet karambol, hogy árvíz készül: könny- és vér-özön a föld feletti ködaru Rém barangol.

Hogy mint az Élet, olyan a vonat: van elsőosztály kényes gazdagoknak, van másodosztály, kik most gazdagodnak s van harmadosztály nincstelen rajoknak.

Hogy vannak fehér, vörös börtönök, új édent fájt, házát, osztáft harvónak, szárazmussal! (mics. Kiszáradnak!) S ha van, nincs Isten-arcra az ő Krisztusuknak

S ő mindezt most nem tudja. Álmodik. Mosolyt virágozik. Költsem föl, ne költsem? Jó lesz talán, ha mindig így marad, a mag maradjon mindig a gyümölcsben!

A magban ne maradjon a csira, pille puhán álmodjon a bábban. Idő melében ifjúság, tavasz, az anyaság meg a szerelmi fában.

Madárt tojás, rügyet rög rejtsen el, a hang ne ébredjen föl a harangból, mert élni, tudni, és szenvedni: egy: S a föld felett ködaru Rém barangol.

Es mégse, mégse! Jöjj szem borzalom, csirázás, rügyezés, anyák égi fénye! A szenvedésnek élet-arcra van s az élet az Isten hőskölteménye.

Es hozzá léptem irgalmatlanul, mint anyánkhoz a teremő Okosság, kibén szunyadvánk öntudatlanul: ébredj: tudj: szenvedj! Legyen világság!

Mécs László.

Nagy Talány

Nem értem az emberek fokete sorát.

Hogy tudnak küzdeni, remélni mérsélen Ekével szántani az életvetésen Forrón szép vagyakkal élményt, bizalmi lelki bus belsejét megtámasztással beemni örökös, szomorú késéssel Törni a testüket, nagy hűbó semmiféle Csillag szemmel a holdra ele nézni Haláltól, pusztulástól solhasem félni Kutató vágyakkal rohami előre Elbukni nyomorult, mit sem érő harcban Örömdólat zengve, énekelve karban? Nem értem az emberek fekete sorát.

Adorján András

világosodás kulturarendényei nyomán — kifeje is mer zsidó lenni.

Es ekkor nyitlan, letisztult homlokuk, emberi ösztésséggel fordul igazi nyelve: a héber felé. Mert mint zsidó, csak ezen tud igazán megnyitkozni!

Csodálatos tény ez. Minden nyelv örökségét huzzusa. Az eszperantó és egyéb csinált nyelvek kegyetlen talajtalanúsága ez. A nyelv nem „eszköz”, hanem lélek. Élet!...

Ha azt mondom: Édesanyám!... akkor egy könnyes arc hajol fölém aggodó szeretettel, hogy megismergeson, vagy egy mosoly röppe rám, hogy könnyen megcsókoljon!

Ha ez a könnyes-mosolyos arc nincs a szó mögött — akkor Európa: Hazugság!

Petrovity Veljko, a jugoszláv irodalom e nagy humanistája, a beogradi Politika tárcarovatában, a múlt év októberében Erzsá Csángovka — Csángó Erzsá címmel egy novellát közölt.

Valahonnan Panesevó könyveketől Erzsá csángóleány Beográdba került eselődnek egy szerb urisáldához. Becsületessé hűséges szolgál. Egy idő mulnán azonban állandóan sir-dogál. Urnöje kérdézkösdésére elmondja, hogy nemrég, egy este, amikor boliba kilttek, valami Gyóka nevű fiatalember minden magyarázat nélkül megölette és hat most itt a nagy baj. Az urisáldó részvétel van iránta. Megtartja Erzsá a szolgálatában, addig is, amíg az elfjövő élet a szolgálat megszakítását rája nem parancsolja. Mulik az idő, az új élet eljőtte már csak napok kérdése és csodálatos: Erzsá egészen jókedvű lesz időközben. Urnöje érdeklődik a hangulatváltozás okáról és — igazán megrázó feleletet kap.

Erzsá megismekkedett egy csángó legényvel, aki így is hajlandó Erzsáit elvenni és hazavinni őt feleségnek falujába. A novella témája és megálátása igazán európai. Becsületessé és igazul emberi. Régen volt irás ekkora élményem! Nagy tanulmányra tett anyag van e novellában. Meg is írom. De akkora az aktualitása, hogy Európa horizontjában áll akkor is, ha a ránk nézve legjellemzőbb oldalt mutatom is csak be.

Mert: Erzsá is udvarlója csángók. Egy kis magyar néptörödek, amely évszázadok óta más nepek szuverenitása alatt élt és faji erejében passzívává lett.

Es Petrovity Veljko, egy olyan könnyesen megrázó ember gesztust mutat meg, amely mélységében szinte kimerhetetlen...

Erzsáit visszaadja a „csángó” legénynek.

Szorosan betelik ebbe a témakörbe Sásdi Sándor: Nyole hold föld című regénye. Sásdi Sándor a magyar Baranya írja.

A: Nyole hold föld — a föld életregénye. Azok a baranyai parasztok, akiknek életét ez a nyole hold föld irányítja — a legtragikusabb sorsot élke: nincs életük, mert életüket odaadják a földnek! Raválagróból szóval: az egységes világ-életnek!

A Rab családja menyekét hoz az idősébe fia. Antal. Kap vele nyole hold földet. Ennek a nyole hold földnek természetesen döntő súlya van a házasság létrehozásában. A menyecske szép, erős asszony. Antal, szegény, a háborúból valami költöget hozott haza és a házastalban egyszerre kitor rajja a szőnyű aszkór. Evékig haladoklik. Felesége

Egyenket is szül, hozzá van tehát kétre Antalhoz asszonyi léte minden értelmevel — és mégis, hátalsága friss ereje Antal öcséhez, Lachoz kényserit. Laci mást szeret, erősen, mélyen. Erzéssel. Antal meghal. A menyecske szabad. Kertő jelenkezik, ami a nyole hold életvesztést jelentheti a Rab családdal — és ekkor kezdődik a lélekzetelharit harc: a nyole hold földet. Apa és anya küzd a fia ellen, hogy a menyecske és a föld továbbra is a családban maradjon. Es a nyole hold föld győz: mert életlenül is jobban szeretik — hiszen olyan jó föld, olyan egyszerűen terem!

Ez a regény jelenős, szép alkotás. Stilisubeli szépségei megindítóan felemelőek. A magyar nyelv kifejező, életbe-gyökerező, imádságokat lehelő szavait olyan természetesen onlja itt ez az író, hogy dicsérni már nem is lehet stilisút. De beszélünk kell a témája jelentőségéről.

A magyar parasztot földelhesnek szokták bizonyos célzatoságból nevezni azok, akik ebben az áldozatos földszereleiben lektüzheterlen akadályba tikköztek önző terveik keresztlyvelésben.

A magyar paraszt nem földéhes. Hanem lektüzheterlenül életimádó! Antal félig halottan, orthon, elhagyottan, kaszát vesz a kezébe — és az udvaron, míg az egész család kint arat a mezőn, a rozsdás kaszával végig botorkál az udvaron és kaszálja a láthatatlan buzát...

A magyar paraszt a földet az életet szereti. Nem kultúr Ellenkezőleg, magát áldozza fel, ha meg-megbotolva is, ha el-elvesze is... Az élet végjel! Nem: kereskedjél!

A megrongált idegzetű Európában a magyar parasztnak ez az áldozatos életseretele egyike a legkonstruktívabb tényezőknél!

Nemrégén halt meg egy magyar író. Tömörkény István-nak hívták.

Tömörkény Szegeuden élt. A háboru előtti magyar irodalom Pestre koncentrált sivatárságában egyike volt azoknak a keveseknek, akik Pesttől távol, így tehát annál közelebb voltak a néphez.

Tömörkény a magyar népek minden időkre szóló tisztaszavú írója, akiben a magyar nép embersége egy ősten egyszerű életkerben is mindig magasságos maradt, tele olyan életrelemezéssel, amelynel mélyben gyökerűbb, erendőbb jóságokkal kiemelkedőbbet egyetlen más irodalomban sem lehet találni, legfeljebb hozzá hasonlót. Melyszemben, életlátásban Dosztojevcszkij mellé való ő, aki visszamenekült az élethez nyugat úres, felszínes civilizációja elől — amiben ő, az élet jóságkeresője, az élet célos elrendelése-sének hívője csak a nagy semmit látta, emberarc helyett egy finommosolyu larvát, amely mögött kitanult játékok úres-sege lappong. Tömörkény egyszerűbb Dosztojevcszkijnél, hiszen harci síkjára alig van, de egyenlő vele abban, hogy nincs egy sora sem, amely nem árult élet, amely nem hitjóságú vi-gasz, amely nem ötkerényű jóság! Ezért volt mind a kettőnek mondandivalója mindig. Soha sem ismételték magukat, sem mást. Igazi művészek voltak.

A nagy alkotók, a mindig utat törő, keresők közül valók. Ezért Tömörkénynek nincs egyetlen írása sem, amely nélkülöznie a mondandivaló jogosultságát.

Dosztojevcszkij életlátásban hitt az orosz nép életadó rendeltetésében. Tömörkény egyszerű, pusztai magyarjai olyan üden élek az életet, hogy annak szíveleg frissesége a temp-lom kimerhetetlen boltozatának tika helyett az égboltozat sugárzó, közeli derűjét adta. A kételkedés legcsökélyebb árnya nélkül! Pozitív. Abszolút alkotó!

előtt rendületlenül hősökben álló nemzet könnyekben vész el a szerencsétlenségben, mint egy olyan, melyben a félelem és a gáncs nélküli lovagokon kívül hajlékony, alkalmazkodó egyének is akadnak, akiket azok még megvetni is hajlandók. Ahol az emberek szép ó-görög fajképe már sehogy sem feltehető meg, a kicsiny, rut, együgyű eszkimók még mindig folytatják az emberiség életét.

Tehát ugy szeressük a beteg, elmegegye, sőt züllött egyéneket, mint az egészségeket, eszeseket, derekakak, mint saját magunkat? Az elmondottak után ez elég könnyen felfogható az első kettőre, sőt a harmadikra nézve is, bárha első pillantásra keresztülvihetetlennek tűnik is fel, akár az egyetlen szerető és szolgálatkészség minden emberi lény iránt. Ugyan, fogják a legtöbben kérdezni, talán az összes életek egybekapcsoltságának felismerése arra kell-e hogy indítsa a bölcs és jó embert, hogy kitárja ajtaját a tolvajoknak, mellét a gyilkosoknak, idegen koldulók közt ossza szét kenyereit, amíg otthon saját gyermekei éheznek? Nem, ezt nem kívánja sem a bölcsesség, sem a jószág.

**Mindenkinek joga, sőt kötelessége magát és a reá-
utaltakat mások támadásai, kártételei ellen meg-
védelmezni.**

És az összemberiség javára való munkában is legelőbb azokról való gondoskodással kell, hogy az egyes részt vegyen, akiket a Gondviselés határozata az ő közelébe vagy éppen oltalma alá helyezett. Emellett ugyan az egész rendezett emberi társadalom védelméről is a zavaró, megrontó felebarátok ellen.

Tehát, persze csak bizonyos, gondosan megállapítandó esetekben, indokolt és igazolt a büntetések birósági megtorlása, sőt még a háború is.

Akik például tagadják az ember szorosabb kötelekét család-jával, nemzetével, hazájával, — azok önmagukkal jutnak ellentétbe, mielőtt elméleteiket az életben megvalósítani óhajták. Henri Barbusse például, bár egyik legjelesebb szö-
vivője azoknak, akik szerint a proletárnak nincs nemzete, hazája — Szovjetországról irt könyvében egyenesen sovinszta lelkesedéssel ír a proletár hazáról és fajról, melyet a cárok egykori birodalmában találni vél.

Az értelmes ember kötelessége e részben csupán az, hogy a megtagadást és harcot idegen, sőt ellenséges emberrel szemben se folytassa tovább, mintsem ez az ő és a hozzá legközelebb állók megvédésére mulhatatlanul szük-séges, hogy továbbá a veszedelem elmúltával azonnal béke-jobbot és segítő kezét nyújtson személyes ellenségének, harci gyűlölet további táplálásával ne rontsa saját gyomrát.

Az embernek rendszerint megvan a lehetősége, tehát fennáll a kötelessége, hogy elhatározásai előtt mérlegelje a várható következményeket. Akkor azonban könnyebben kell, hogy rászánja magát felebarátjával szemben az előző-
kénységre, segítségére, megbocsátásra, mint a megtagadásra, ellenállásra, bosszura.

**Vannak az életben helyzetek, amikor az ember nem
tehet mást, mint hogy megbántsa felebarátját. De
amíg mincs ebben a kényserhelyzetben, amíg még
választása van a jótétemény és az összecsapás közt
— ám válasza az elsőt még súlyos áldozatok és
veszélyek árán is.**

Erre az ember bizonyára könnyebben lesz hajlandó,
ha szeme előtt tartja, hogy életével nemcsak felebarátjának
létezése és élvezete van elválaszthatatlan kapcsolatban, hanem

minden künja, szenvedése, még keserves halála is. Azért élünk és örvendünk mi életünknek, mert más megszámlál-hatatlán lények és ezek közt felebarátaink szintúgy élnek, örvendöznek, — de szenvednek és halnak is.

**Igy minden felebarátaink, a legkedvesebbek, mint
a legellenszenvesebbek, nemcsak sorsunk részesei,
hanem a dolgok örök rendje szerint értünk éjtett
áldozatok is,**

amivel bizonyára kiérdemlik tőlünk a lehető legnagyobb kiméltet, elnézést, minden lehetséges jótéteményt.

Igaz, másrészt, hogy a mi elkerülhetetlen szenvedésünk és halálunk is, éppen úgy mint életünk és örömünk, viszont feltétele az ő jólétüknek.

**Mindégünk számára előj a pillanat, mikor áldo-
zattá lesz mindazokért, akik ő érte áldozatok voltak
és lesznek. És ha már mindnyájunknak fel kell
áldozatunk — nem a legértelmesebb, legszebb,
legmagasztosabb, amit az ember e földön tehet, ha
nem várja be az órát, melyben az áldozatra kény-
szerű, hanem munkálkodva, szenvedve, esetleg meg-
halva önként meg a feláldozás elé, követe az
Ember Fiának útját, ahol az az emberin túl már az
istemi felé vezet? Valóban ez az áldozati kenyér
mélto elvezésének módja,**

nemcsak az Údvözítőtől, hanem minden velünk-szenvedőtől, amint az isteni Törvényhozó ezt is elrendelte.

Farkas Geiza

Figyelő

Európa horizontjában...

Az Erdélyi Helikon mult évi decemberi számában Ligeti Ernő a jeles szépirod és publicista a zsidó kisebbségi iro-
dalomról értekezik. Ligeti kitérő cikke nemcsak nagyjelölésű tartalma miatt, hanem e tartalom messze jövőbe áttűtő ereje miatt is teljes figyelmet érdemel.

E cikk a világ minden részében elszórt zsidóság kul-turküzdelmei tárja a világ szeme elé. A zsidó nép a külön-böző kultúrák közé esetten megrendítő nosztalgiát hordoz meg-szenvedett életében. Ez a nosztalgia minden megpróbáltá-táson át is megőrizi a zsidó nép egységét. A körülmények kénysszere folytán elhelyezkedik ugyan az egyes kultúrákban, amelyekben nagy kulturerőjénél fogva jelentős alkotások részese lesz, de ugyanakkor a saját, külön kultúrájának is utat keres. Mondanivalóhoz saját, külön eszközt formál, mert lelkeségét nem tudja elmondani másképpen, csak azon a nyelven, amelyet ő maga alkot meg elmondani-ivalóhoz. Ilyen példaul az ofelenetből kialakult jiddis nyelv, továbbá a Spanyolországból elűzött zsrargonja a „ladino". Minden idő-ben meg-megjelenik azonban az elvesztett, de a lélek belse-jében legjobban élő nyelv: a héber.

„A héber nyelv az újabb időben akkor kapcsolódik bele az élet vonatkozásába, amikor a napoleoni idők után szerzte a világot a felvilágosodást állítottak be a kulturkövetelmé-nyek közé" írja Ligeti.

Mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy a zsidó nép kifelé is — épen a fel-

Ének a tavaszról

kell egy garaszkodni, mint eddig, most már van, miből...

Két csokrot is vett egyszerre: egyet magának, a másikat meg a szerelmének, Jucinak. Eddig ugyanis nagyon csúnyán viselkedett Jucival szemben. Már hónapok óta udvarolt neki, de soha egy szál vi-rágót, vagy egy deka cukorkát nem adott neki. Közben karácsony is volt, a Jucinak nevenapja is volt, de ő, financiális okokból, mindig ügyesen ügy-intézte a dolgot, hogy a kérdéses napok előtt össze-
zördüljön Jucival s haragot tartson vele addig, míg az ünnepek el nem multak. Így sporolta meg az ajándékokat.

— Hogy fog örülni szegény, ha felviszem neki ezt az ibolyát ma este — gondolta és már előre é-rezte nagylelkűségének hatását...

Megállt egyékszerű kirakata előtt. Már régen kiszemelt itt magának egy izlése ébresztőórát, a-mire égető szüksége is volt különben. Ma is három perccel nyolc után érkezett csak a hivatalba, ami-nek a jövőben nem szabad előfordulni. Percek miatt nem szabad kockára tenni esetleg az egész szép jövőt...

Már éppen a kilincsre akarta tenni a kezét, amikor kinyit az üzlet ajtaja s ő majdnem nekiütő-dött egy nőnek.

A nő karcsu volt, elegáns, szép, fiatal és illa-tos. A nő mosolygott, amikor elsuhant Abel János mellett, Abel János pedig, minden különösebb ok nélkül azt mondta: Pardon. Azután visszafordult, hogy a nő után nézzen. (Az ébresztőórát egyelőre kikapcsolta, azt ráer holnap is megvenni. Külön-ben is: — nyáron korábban ébred az ember, nyáron nem kell ébresztőóra.)

A nő autóbá szállt, amelynek ajtaját libériás inas csukta rá.

Abel Jánosnak most eszébe jutott, hogy ezt a nő-t már látta valahol. A nevé is tudta: Erődy Re-náta grófnő. Halkan kimondta magában ezt a nevet s azután hozzátette: — Ez a nő a végzetem.

Intett egy taxinak. — Ezt az autót kövesse — mondta a soffiörnek, a grófnő kocsjára mutatva. Az után rágyújtott egy cigarettára és elgondolkozott a zon, ami most történik és ami történni fog.

Abban egy pillanatra sem kételkedett, hogy mindez, amit most csinál, a legtermészetesebb do-log a világon. Egy kicsit fatalista volt ő mindig s a legképtelenebb dolgokat is meg tudta magya-rázni azzal, hogy „ez az Isten uja". Ez is az „Isten uja" volt most, hogy ismét találkozott ezzel a nővel s hogy az autóban száguldott utána, amiért talán ő—hat pengőt kell majd fizetnie, neki, aki az előbb még ő—hat fillért sajnált kiadni ibolyára.

Talán két éve, hogy először látta, A gyorsvo-nat, melyen utazott, hirtelen megállt, szinte a nyíl-t pályán. Nem volt ott állomásépület, még őrház sem. Ő már megjegye-d, hogy valami baj van, de az utitársa megnyugtatta: „Nem kell kiugrani az ab-lakon; nincs veszély. Biztosan a gróf kedvéért áll-tunk meg. Ez t. i. Erődy Dénes gróf birtoka, minden, amerre a szem lát s azon felül is..." Kint éppen akkor szállt kocsiba — fekete lovaktól vont négy-fogatuba — egy fiatal nő. „Ez a leánya: Renáta"

— folytatta az utitárs — „Egyike az ország leg-

Azon az estén báránnyelők fűrődtek a hold-fényben, azon az estén sóhajok és vallomások száll-tak a szellővel, azon az estén rózsák nyitlak és hársfák illatoztak...

Este hat órakor, a munka végeztével, Abel János segédkönyvelő megállt az intézet bejáratá-nál, hogy megvárja a cégvezető urat.

— Török ur, kérem szépen... — szolt hozzá kisé-
dádóga —...szeretnék valamit mondani Ön-nek... Nekem ma felemelték a fizetésemet s úgy hiszem, nem tévedek, ha Önben látom azt a kegyes pártfogómat, akinek jóindulata...

— Téved! — vágott közbe a cégvezető ur. — A maga fizetését azért emelték fel, mert ma van egy éve, hogy nálunk van... Az én jóindulatom? Hm... Nézze, fiatalember, én őszinte ember vagyok, én megmondom a szemébe, hogy magával szembe sem-miféle jóindulatot nem érzek. Sőt... En ugyanis ki nem állhatom a strébreket; magapedig az, közön-séges stréber.

— Ez nagyon meglep, Török ur, Ha az ember méltónak akar mutatkozni feljebbvalói bizalmára...

— Ne szavaljon, kérem. Mi az, hogy méltó és mi az hogy mutatkozni? Ez feltűnési viselkedé-ség, fiatalember, amivel nálunk nem lehet célt érni. Nekem elhiheti. En például itt vagyok már huszon-hét éve, én itt kopaszodtam meg s a vezérgazgató még ma sem tudja a nevemet, még ma is csak „Ked-ves Lézé"-nek szólít... Itt maga nagyon kicsiny pont ahhoz, hogy észrevegyék. Teljesen indoktalan tehat az az utálatos szorgalma, amely már az er-kötelemességgel határos. Mert ha maga, fiatalember három munkás helyett dolgozik, akkor két munkást tesz fölöslegessé, két embernek veszi el a ke-nyerét. Kevesebb szorgalmat és több szociális ér-zéket — ezt tanácsolom magának, fiatalember...
Maga balra megy...? Isten veje!...

Abel János egy ideig utána nézett a cégvezető urnak s megállapította, hogy „vén szamar". Az-tán hozzátette: „Az irigység beszélt belőle. És a félelem. Ez félti az állását tőlem. A többiek is félnék. Mindnyájan reszketnek. Tölem. Én-t-ő-lem".
A Duna felől, mindenesetre némi porral és hul-ladékkal keverve, langyos és puha szellő fujdo-gált.

Abel János mély lélegzetet vett, amitől lát-hatón megduzzadt a keble. Mosolyogva és fölénye sen gondolt most a cégvezető urra és a többire, mindnyájukra. Valamennyiüket egy táborban látta, mind-mind az ő ellensége, mert tudják, hogy ő, Abel János el fog banni velük, irgalmatlanul.

— Ez a mai nap karrierem kiinduló pontja — mondta magában. — Es a vége?... A vége pár-názott a jók mögött előkelő, csöndes szoba, nesz-fogó szőnyegekkel, bőrfotelekkel, telefonnal és esen getyűvel az íróasztalon, hollandi likőrökkel a szek-
rényben és mindez beburkolva illatos, halványkék szivarfüstbe...

Almódzásából egy virágáruslány verte fel: „Ibolyát, tessék... Ibolyát."

Abel János megtapogatta a zsebét: benne volt az egész fizetése, a javított fizetése, majdnem dup-lája az eddiginek. Ez jó érzés volt. Most már nem

jobb partjának. Képzelve el, ha ugyan el tudja képzelni: hateremjöléshez hold föld és egyetlen gyermek... Abel János annya hallgatta és... és nagyon rosszul érezte magát a harmadosztályú filikében.

Azután is sokszor felemlített még benne ez a kép s ez a név, amelyet csak félve, áhtattal mert kimondani: — Erdődy Renáta grófnő. Ez a név idővel mentessé vált minden személyi vonatkozástól, ez a név idővel fogalomná lett, amely a vagyon, dicsőséget, hatalmat, szépséget, boldogságot, utóéletet jelent. Erdődy Renáta grófnő volt Abel János számára a bátyján, aki talán minden férfinak van egy, hogy neki szentelje egész rongyos, nyomorúságos életét, hogy rója álmódazzék, mint korhadó palló alatt a fereg, amely a napfényre kíváncskodik...

Renáta grófnő, akinek nyilván sejtelve sem volt Abel János töprengéseiről, megállította a kocsiját a „Luxor” palota előtt.

Abel János föllelegzett. Lehetéges volt ugyanis, hogy a grófnő most egynemsen kihat a birtokukra, ahová ő nem kiséthette volna... Ötönében tíz pengőt dobott oda a sofőrnek, mintha a sofőr érdeme volna, hogy a grófnő nem ment ki a pusztára...

Az étteremben leült a grófnővel szemben az asztalhoz és körülnézett. Az egyik sarokban észrevette Török urat egy hervadozó festett hölgyvel. — Bizonyára ez az, akit Török ur meséiben művésznőnek emez-gondolta és mosolygott, kisé fölényesen. — Majd én megmutatom neki most, hogy a stréber mire képes.

Az óra nyolcat mutatott. Abel Jánosnak eszébe jutott, hogy Jucit most vacsorára várják őt. — Majd holnap. Olyan polgári vacsorát minden este kaphatok. Ma ünnepe van... — Renáta grófnővel ketten ültek még az asztalnál: egy idősebb nő, fekete ruhában, aki angol kárpapokat nézegetett. — „Ez a társalkodónője.” — És egy monoklis középkori ur, akinek az orrán meglátszott, hogy racosolni szokott. Abel Jánosnak róla is megvolt azonnan a véleménye: „Jacsusztott mágus... Udvarló... Hozományvadász...”

A feketeekévé és az első üveg burgundi után, amit rövid idő alatt megivott, úgy érezte, hogy ez a monoklis ur hába esapja a szelet, neki ez nem vetélytárs.

A második üveg burgundi után úgy érezte, hogy itt mindenki hába udvarol, mert neki, Abel Jánosnak egyáltalában nincs vetélytársa. Azután áttért a pezsgőre és részletesen kidolgozta a tervét: Renáta grófnő, aki rövidesen halálosan szerelmes lesz belé, megszökteti. Ez persze óriási botrány lesz s Erdődy gróf mindent el fog követni, hogy az ügyet elsimítsa. — Legjobb egy milliót fog felkínálni, hogy lemondják a leányáról. De nem fogadom el, nekem nem kell Judás-pénz. Inkább meghalok mindkettőben, ha nem lehetünk egymásé... — És ebben a nagy szerű percben véres valósággal átérte a halál minden gyönyörű faldalmát s már látta a cikkeket is, amelyet a lapok írni fognak róla. Az egyiknek a címe bizonyára ez lesz: „Királynőm, meghalok érted!”

A monoklis ur valaminthog a pincérnek, mire a primás a grófnő asztalához jött és játszmát kezdett: „Szőke vize a Tiszának...”

Abel János ezen méltatlanul felháborodott. Hogy jön ő ehhez, a monoklis, hogy ezt a nőiát huzassa itt? Mi az, hogy „micsen olyan legény, mint én?” Mit heneveg ez itt...? Majd ő megmutatja neki, ki a legény...

Szólt a pincérnek, hogy a primást azonnal küldje hozzá. A pincér zavarka jött. — Kissé később, nagyszájas ur, ha méltóztatnék... Most... tetszik tudni... a grófnő olyan jó vendég...

Abel János — talán már nem is tudta mit csinál — tíz pengőt nyomott a pincér markába: — Ez a magáé. — Utána egy százast: — Ez a cigányé. De azonnal jöjjön ide.

A primás, mint minden primás, nagy diplomata volt. A száz pengő hatása alatt kissé oldal fordult, rámosolygott Abel Jánosra és lassan, alig észrevehetően egy-két lépést tett feléje. Így állt egy ideig, jobbra-balra hajlongva, úgyhogy a monoklis ur is, Abel János is azt hitték, hogy csak neki játszik, nem a másikkal.

Abel János odadobott neki még egy százast. — Az én nótámat huzd most, amelyikben az van, hogy ékszered van, selyem ruhád! — Ezt hangosan mondta, úgyhogy sokan hallották és mindenki megértette a helyzetet. A monoklis ur is, Török ur is, az angol társalkodónő is és Renáta grófnő is.

Renáta grófnő... Ahogy ránézett, kissé esordalkozva és érdeklődéssel erre a makrancos fiúra, egy pillanatra talákozott szemük nézése. Igen, Renáta grófnő is megértette ezt a vallomást és szívesen fogadta. Így gondolta legalább is Abel János. — Az első csalát megnyertem. A folytatása gyerekek-játék lesz!

Kifizette a számláját. Oriási összeg volt, több mint amennyit máskor egy hónap alatt költött. De megértte: ez a diadal körpótolta mindenért... Az utcán nyakába bontult az első embernek. Vélketlenül ismerte: kollégája volt.

— Szerusz, palást!... Te... láttál-e már bol-dog embert? Te... Nemsokára meghívjak a legény-bucsnura.

— Elveszed a Jucit? — A Jucit? Azt nem, barátom. Direkt röhgénöm kell... A Jucit... Hogy képzeld... Tudod, kit veszek el? Erdődy Renáta grófnő. Igen, barátom, a grófnőt. Ma este eldől a sorsom. Eddig nem vettem komolyan a grófnőt, de most már látom, lelkeslenség volna, ha tönkrelenném az ő életét. Mert a grófnő, barátom, öntölen szerelmes belém, az egész élete szenvedés volna ha engedném, hogy más asszonya legyen. Nem, barátom, én nem fogok ilyen szenvedést okozni neki, az én szép, tiszta királyőrnemk...

Az utolsó szavakat már sírya mondta. — Részeg vagy, fiám — válaszolta a kollégája. — Eriggy haza és aludd ki magad. Jó éjszakát! — Abel János felhézett az égő és meglepődött azon, hogy milyen közel van most a hold a csillagok. — Vagy talán én nőtem meg ilyen nagyra? — Feldobta a kalapját a magusba, a csillagok felé. A kalap visszahullott a földre s a szétlő hajva gyórsan tovagyurult az aszfalton. Abel János utána iramodott...

A sarkon élesen, kétésgéesen tálkált egy autó. Abel János félre akart ugrani, de már késő

nyekben. Egy iparosfiú, aki mint tanone minden melyebb felkavarodás nélkül túri el a mesterétől, meg a segédurktól, még indokolatlannul is kapott pofonokat — felszabadulása után esetleg a legédzább bosszút állna az ilyen miert. Jellemző e részben, hogy a testvérek közötti gyilkos ellentétéről szóló nagyszájas igaz és kidolgozott történetben rendszert az idősebb fiú az, aki a legkegyetlenebbül torolja meg a fiatalabbik a vele szembe vagy csak utjában állást. Így volt ez már Káin és Abel, Ézsau és Jákob, Eursteus és Herakles, Kambyes és Smerdis, Nero és Britannicus, Caracalla és Geta, Dzsingisz kán és ennek öccse (lányok között is a különféle Hannupók-történetek, meg a Lear drama hősnő) közt, hogy ne említsük Friedlaender Manassét és Waldemart, meg a legújabb kriminalitás számos hasonló esetét. Miért pusztított el az idősebb fiúval gyakrabban a fiatalabbikat, mint viszont? Talán a szülők rendje a családban határozza meg az ember jellemét, az idősebb fiú természetétől vadabbak, mint a fiatalabbak? Nem, a fiatalabb szemlélete nem nyújt a jellemjátszások ilyen elosztására több példát, mint az ellenkezőre. Csak epen, hogy az idősebb fiúnak rendszert tekintélyesnek is állása családjában és ezt úgy ó, mint az öccsét jogosnak is tekintik: ennekfolyán a hátrébszortias, sőt bánatam, melybe a fiatalabb gyerekek még elg könnyen beleenyugzik, gyilkos haragra lobbanhatja az idősebbet, aki legkevesbé várt ilyenem. Felhözzi ugyan a jelenségnek egy más forrását is: az idősebb fiúval feltékenységét és irigységét a szülők által többet kegyzetelt, becézett fiatalabbak ellen. Am ez az indulat nem talál oly sok tápot, mint az, amelyet felhözünk: a kisebb fiúk kényeztetése az idősebbek rovására nem oly általános és oly messzemenő, kivételes esetektől eltekintve a gyermekkor első éveivel meg is szokott szünni.

A családias azonban, miként már érintettük, nemcsak gyűlöletre vezet, hanem más, bárha talán ritkább esetekben megbánásra, szeretetre, istentésre is. Ha az ember egyszerű belátja, hogy ok nélkül üldöztek valakit, gyűlölségek (nem mindig, de sokszor) egyszerre rokonismerévé változik: akit előbb kigunyoltak, meggyaláztak, talán meg is öltek, azt most mint veriant magasztalják és még az indokolhat magyob meretekben is követendő példát állítják utódnak elé — mert hiszen szíve mélyen egy rendes észjárás szűz sem óhajta gyermekét aszkétának vagy veriantának látni. Ellenkező sors ez az előbb dicsőített azután szidott nevezetűre. A család életben is gyakori jelenség a szülők, testvérek által előbb hátrébszortított gyermeknek nemely családosok után a fölélyretetése. A nagy életben az emberek rendszerint halásabbak a hatalmas iránt, aki őket egyszer megkímélte, mint azok iránt, akik mindig segítségükre voltak: a kis embert egy nagyurak nem várt apró szívosságra vagy csak udvariaságra az öröm betedik menyorszájába ragadja.

Régi igazság, hogy az ember felebarátában, még a legközlebb állókban, rokonokiban, hozzátartozókban is valójában csak saját magát — jobban mondván azt a környezetet szereti, mely óhaja szerinti léte közegéül szolgál, melyet megszokott, melynek jobbat, ha sokszor panaszokodt is rá, elképzelni sem tud. Hiszen ez a környezet senki számára sem csupán csak fenyves és kedves, mindenkinek sok mutat is kell látnia, rosszat is tapasztalnia. Am ezek a dolgok is szűkecsékek megszokott és megszeretett lemondjának folytatásához, akárcsak a leggyönyörűtésegekhez:

tehát nincs oka rá, hogy csak azokat szeresse, akik szemmeláthatólag jól tessznek vele, hanem éppen úgy azokat is, akik támadják, üldözik, éppen

úgy” annyit tesz: „mint önmagát” — egészen Kriészus parancsa szerint.

Mert világunk, életünk folyton alakuló egyes jelenségeink beláthatatlan változatosága ellenére is egységes egész, melyből egyetlen elemet sem vonhatunk ki az egésztől lényegéből kiforgatása, elrontása nélkül. Ahhoz, hogy úgy éljünk, amint élünk és élni kívánunk, nemcsak a derűs nyár szükséges, hanem a zimankos tél is, nemcsak a napfény és légy eső, hanem a vihar is. Nemcsak a bájos virágok, édes gyümölcsök, hanem a rideg gyomok, nemcsak a kedves, hasznos állatok, hanem a gyötörő legyek és halálos hózó baktériumok is.

Mind ezek csak egyikének eltűnésével világmindenségünk más valamivé lenne, amiben már nem talál-nánk meg többé saját természetes titmunk szerinti létezésünk és mozgásunk lehetőségét.

Amit az emberen kívüli természetről megállapítottunk, az fokozott meretekben áll fajtestvéreinkre: az emberekre nézve. Ezer és ezer éves tapasztalat tanít meg rá, hogy senkinek emberi környezete nem állhat csupa kedves pajtásból és barátból, hanem ezek mellett ellenfelekből, versenyársakból és ezenkívül nagyszámu iránta közömbös emberről is. Emellett az emberiség nem is áll csupa eszményi tökéletes lényből: egészséges, erőteljes, eszes, jóakaró, becsületes emberek kivül mindenkinek épen elég sok beteg, gyengét, ostobát, gonoszt, betyárt kell megismernie. Nem szabad-e kívánnunk, hogy bár legalább ezek tűnjenek el fajtánkból?

Kívánnunk igen, de várunk nem. Ha közelebbről tekintjük ellenfeleinket, meg amint mondani szokás, az emberi társadalom ellenségeit, csakhamar észre vesszük, hogy viszársatessző magatartásukba velünk szemben körülményeik alakulása vezet, sodorta őket, akárcsak minket velük szemben. Testi, szellemi hibáik, társadalomellenes hajlamuk is kimutatathatóan azon kedvezőtlen életkörülmények kifolyásai, melyeknél áldozatul estek. Továbbá Spencerről tudjuk, hogy amit erkölcsi hiányoknak tudunk, valójában az emberiség fejlődésére egykor vagy ma is hasznos sajátságok tulhajításai vagy késői felújításai, melyek statisztikailag előmérhető számu embernél olyan arányban jutnak felszínre, amelyben többé már nem hasznosak, hanem alkalmatlannak, károsak jársadalomunk számára. Ha nem élt volna fajtánkból harc-kedv, nem lettek volna erőszakoskodók, zsványok, — de késők sem, akiknek önfeloldozó harci bátorsága szerezte meg nekünk legelebb a föld feletti uralmat. És ha nem létezett volna ravaszság, mások eszén tulajására hajlamosság, nem lettek volna köztünk esalók, tolvajok, de körültekintő vezetők, lángszűz felalálók sem, akik nélkül az élet megint nem válhatott volna azzá, ami. Ha nem élték volna szerelmük örüljeit, akkor elmaradt volna a szerelem és feltékenység előretaladás egyik legfőbb ösztönzője is. A végtelenbe folyó tahatnánk a hasznos, de az esetek egy bizonyos számában mégis vérszhozó ösztönök felsorolását.

Es még egyet: az embereknek családjuk, nemzetük, egész fajtájuk érdekében nem szabad egyformánknak lenniük: szűkecségek, hogy a jobb, erősebb, szób, erősebb típusok mellett legalább látszólag alrendeljük, gyengébb, butább egyének is létezzenek.

Mert az élet feltételei egyetlen faj számára sem örök időkre meghatározottak: ami ma a leghasznosabb, az talán holnap káros lesz és viszont. Egy csupán minden vesztély

rendes irodába plantáltam át magát, most még majd rángyújtja a házat...

— Kérem... én nem dobtam el semmit... Hogy ez az iroda... — mormogott Bodza befelé — talán még sem egészen az én kedvemért csinálódott...

— Ne morogjon Bodza. Inkább nézze meg még it...

Az öreg ur megindult, hogy végigkutatassa a padlót. Az irnok utána.

A fáradtság hiábavalónak bizonyult. Még a kalyhára sem lehetett gyanakodni, hiszen az egész épületben nem volt abból egy darab sem.

Az eredménytelen keresgetés után mindketten visszatértek helyükre. A diktálás folytatódott. A bizs is. Ot perc múlva a fiskális ur nagyot ütött az íróasztalra.

A hétfán fityülő rézangyalát! It mégis ég valamit!

Bodza a biztonság okáért most már négykézláb csuszta végig a padlót. Mert a nehéz szag emelkedően terjedt az egész helyiségben.

Felforgattak mindent, az eredmény azonban most sem volt több a semminél...

— Nem talált semmit Bodza...?

— Nem.

— Rejtély... Valóságos rejtély...!

E pillanatban kopogtak az ajtón. Utána nyomtan lenyomták a kilincset. A félig nyitott ajtón először egy lompos szállási kutya surrant be. Kíváncsian szaglászta körül a még a földön ülő Bodzát. Ugyalászik azonban nem talált rajta semmi érdekességet mert rögtön otthagya és sendes megelégedéssel helyezkedett el az ügyvéd íróasztala mellett.

A kutya után a gazda is belépett. Jövágásu tisztamenti magyar. Hangos szóval köszönti a jónapot.

— Tán evesztett valamit ügyvéd ur — kérdezi parolázás közben — s még mindig a földön hempergő Bodzára mutatott.

— Büdös van Péter... A szagot keressük...

— Már hogy a szagot...?

— Igen.

— No!

— Maga nem érzi?

— Erzem én. Man kánn éreztem.

— Nem tudjuk honnan jön...

A magyar élesen néz az ügyvédre. Azután megszólal:

— Mer hogy ez ésszszag...

— Az bizony Péter. Egésszszag. Epen ezert szeretném tudni honnan jön. Kár lehet belőle. Meg büdös is nagyon...

Megmondom én, ha az ügyvéd ur akarja...
— Hogyan akarám! Mondja gyorsan Péter...
— A fejtűl.
— Mitől...?
— A fejtűl.
— Az én fejemtől?
— Attól hát, az ügyvéd ur fejtűl. Ehun van e! Azzal a kámuló ügyvéd füle mellől leveszi az égő szárvart, amit a diktálás hevében a tollszár he-

lyett dugott oda... Lengő haja néha oda-oda ért. Halasy ügyvéd ur először bosszankodott. Aztán elhívte magát.

— No ezt hamar megtalálta Péter!

— Tudom én az ilyen ügyvéd ur. A hal is a fejtűl büdös rendesen...

— Hanem baj van Péter. Itt járt a Kisutcai János bácsi az a fiafiada kendet.

— Tudom. Megkaptam a cédulát. Azé gyűttem.

— A kutya miatt. A kend kuttyája megarapta, ez a panasz.

— Az lehet.

— Mért nem köti meg?

— Az nem lehet. Akkó minek a kutya.

— Így meg fizetni kell!

— Má hogy fizetni. A fene nem ette meg ezt a rusnya dögöt.

— Fizetni bizony. S legjobb lesz kiegyezni, mert már a tárgyalás is ki van tűzve. Ha megtartjuk, többbe kerül.

— Ez volt az? — Kérdi az ügyvéd a kuttyára mutatva.

— Ez, a nehétség essen bele. Oszti mennyibe kerül az az egység.

— Majd meglátom Péter. Hagyjon itt vagy tíz pengőt...

— Sok lesz az ügyvéd ur!

— Még jó lesz ha kifutja...

Péter fájtó szívvel gombolja ki a kislajbit. A belső zsebéből nagynehezen előkerül a zsíros pénztárca. Mikor a kékhajú bankót leteszi, nagyot sóhajtott.

— Az ügyvéd diktálni kezdi az egységí írást. Bodza szorgalmasan körmöl, málközben tisztán halani a toll seregcéjét.

— A kuttyát hogy hívják — kérdi az ügyvéd. A magyarban felébred a dac. A bankót is sajnálja rettenetesen...

— Selogy!

— Nincs Neve?

— Nincs annak!

— Pedig be kell írni...

— Irjon az ur amit akar!

— Akkor legyen Bodri.

— Hát legyen Bodri!

Az írás elkészült. Az ügyvéd feláll, kezét nyújt.

— Most lsten áldja meg Péter. Ha szüksegem lesz magára hívni fogom. Azt hiszem rendben lesz a dolog. Miskor vigyázzon a kuttyájára...

— Az ügyvéd ur meg a szivarjára...
Az ügyvéd mosolyog. Péter meg sóvárogva néz az íróasztalon heverő bankóra. Sajnálja rettenetesen. Azután megindul kifele.
Mikor az ajtóhoz ér, visszanez. Az asztalon hagyott bankó gunyosan vigyorog rá. Melléből feltör a keserű sóhaj, aztán odaszól az asztal alatti heverő kutyanak:
— No gyere Bodri, a menkü üssön a körösztapádba...

Darvas Gábor

Felebarátaink

Egy szociológus husvétii elmékedése

„Szeread Istenedet egész lelkeből és felebarátodat mint tennemgadat!” — ez az Evangélium szerint a krisztusi törvény maga és tartalma. És ki a mi felebarátunk? Erre ismét az Evangélium felel a szamaritanusról szóló hasonlatban: minden ember, aki jót tesz velünk és akivel mi jót tesszünk. Sőt egy másik parancs szerint az is, aki üldöz, bántalmaz minket. Ezek a parancsok bizony elég súlyosoknak tűnnek fel mindenki számára, aki nem Isten egyházát Fia. Közlebbi szemléletnél mégis arra a meggyőződésre jutunk, hogy követésük lehetséges, az üldözött nem kívánt fölünk képtelenséget, ez a teher is könnyűnek, ez az iga is gyönyörűségnek mutatkozik annak számára, aki igazán magára veszi.

Mielőtt melyekben hatolnánk tárgyunkba, egy tényt kell leszögeznünk és egyszerűen kikapcsolnunk: azt, hogy embertársaink rendszerint nem minden mástól elkülönítve hatnak ránk és viselik hatásukat, hanem csoportokba egyesülve, környezetükbe összefolyva. Ettől azonban most eltekintünk és felebarátaink mindegyikét mintegy közelebbről kiolvastva mint önálló és csak velünk szemben létező egyedet vesszük szemügyre.

Igy lártott felebarátaink első tekintetre bizony igen sok esetben — nem azok, hanem inkább minden más teremtett lenyomel meg természeti aratlommal ádárabb ellenségeink. De épen ez kell ahhoz, hogy kellőképpen értékeljük felebarátainkat. Erről az utóbbiról, remélem, további fejtegetéseim meg fogják győzni szives olvasóimat.

A világ, melybe beleszületünk, sőt már előbb belenenzünk, eleve bizonyára nem kellemes számunkra. Nemcsak mint emberek, hanem már mint teremtett lények is csak azt vesszük észre, érezzük egyáltalában meg, ami keresztet ütünk, ami enyhébben vagy hevesebben ellenünk szegül, ami erőfeszítésre kényszerít, hogy ellenére is tovább kövessük létünk irányát, ténmet. Ami ezt nem teszi velünk, az teljeséggel ismeretlen marad előlünk, nem létezik számunkra. Tehát minden, amit ismerünk vagy csak érzünk, első csattanóira megáramd minket, ellenfelünknek mutatkozik. Ebben a tekintetben nem alkot kivételt felebarátunk, jöltevőnk, testvérünk, még édesanyánk sem. Mert legelőbb ez is kinokat, fájdalomakat okoz nekünk, erőnk kiadására, életlehetőségünk lekötésére készít épen emberi létünk legelső időiben, amikor ő maga a legnagyobb áldozatokat hozza értünk.

Am ezt megérvé ő és sok más felebarátunk, az okozatlankal súlyosabb fájdalomakat, szenvedéseket hártanak el felőlünk és egyben alkalmat szolgáltatnak nekünk szervi életünk ténmetek lefutására, melynek külső ellenállások, még csapások is szükségesekek. Ezt hamar észreveszünk, megérezzük és máris örülünk a kisebb fájdalomnak, melyek nagyobakat hártanak el, élvezzük az erőfeszítéseket, küzdelmeket, melyektől eleve irózzunk. Valójában így lesznek ellenséges versengő embertársaink kedves felebarátaink. És nemcsak azok változnak érzésünk szerint ily irányban, akk, mikent születünk, mindig egész szívűkkel jövünk akartak, hanem mások is, akik különben csak eszközölthetetlen minket legkülönbözőbb céljaink, sőt még engesztelhetetlen ellenségeink is, akik minden ellenünk irányzott támadásunkal és cselekvényeikkel egy életünk teljes élvezéséhez mulhatatlant szükséges elemet nyújtottak: a hanc elemet.

Mint minden a világban és az életben, ez is a viszonylat és összeállítás kérdése. Hiszen akk a leggyöngédebben járnak el irányunkban, ezt valójában azért tesszük, mert

ebben saját megelégedésüket találják, ennek révén magukat érzik kellemesebben. Epen úgy mint azok, akik gyűlöletből vagy haszonlesésből üldöznek, pusztítanak minket. Ha a Déli tengeren egy hajótorított valamely diákj kezbe kerül, aki már már levágja fejtét győzelmi jel-muzsanna számára — az őszintén örülni fog, ha az utolsó pillanatban egy emberelővő ragadja el, aki táplálékul kívánja, de a lakoma előtt meg egy darabig élni hagyja, sőt biztallja. És ha mindkettőtől elviszi egy rabszolgatartó, aki csak évek megfeszített munkájában kívánja felörülni életerejét — arra legalább pillanatnyilag mint jöltevőjére, megemeltőjére fog tekinteni.

Ilymódon mindenki gyűlöli jöltevőit és szereti ellenfelait is egészen úgy, ahogy a Szentírásban áll. Mert épen a legújabb lélekian, nevezetesen a pszichoanalízis elegendően kimutatta, mennyire bonyolultak érzéseink, mennyire ellentétes elemekből tevődik össze az egyik ember állásfoglalása a másikkal szemben. Ami a régiék előtt lehetetlennek tűnt fel, ma már köznapji megfigyelés: hogy mindegyikünk képes ugyanazt a felebarátját szeretni és egyszerre mind gyűlölni. A kérdés csak az marad, melyike ezeknek az indulatoknak jut kifejezésre az emberek viselkedésében, szavaiban, tetteiben — és melyike marad elnyomva, felszínre nem engedve, a lelkiismeret által elítelve, ha mégis jelentkeznék a tudatban és soha kifejezésre nem jutva, kivéve a nagy izgalomnak lelki viharok pillanataiban, meg az álmokban.

Freud tanár irgalom nélkül, bárha a gyógyítás szándékával, sok ilyen rejtett indulatot fedett fel, megmutatta például, hogy a gyengéd leány, aki rem-álmában férjes nővért ravatalon látja, valójában lelke mélyében óhajja ezt a látványt, mert szerelmes a sógorába. Még hogy a kis, kedves, eléggé engedelmes és szeretetteljes fiúcska némely pillanataiban Odipusként gyűlöli apját és pedig az anyai szerevre való féltékenységből. Ezeket a jelenségeket általában bizonyára nem lehet letagadni, csak nem szabad szabályként odaállítani a rendes, egészséges emberi érzés és eljárásnód helyébe, mely hála Istennek mégis csak uralkodik az esetek és egyének túlnyomó többségében.

Ha a szeretetbe keveredő gyűlölet csak ritkán árnyja is el magát, az ellentétes keverék a szemmel látható gyűlöletbe, ellenkező-készségbe vegyül: szeretet vagy legalább rokonszenv már könnyebben, kevesebb tudományos készültséggel felalálható. Az embernek, hogy jól élhessen, emésztessen, élvezhessen élete békés óráit, időnként harokkra, küzdelmekre van szükség, testeikre vagy szellemiükre. A sportok legnagyobb részét küzdelmet vagy versengést jelentenek és azért a sportemberek mégis többre becsülik és jobban szeretik ellenfeleiket, mint azokat az embertársakat, akikkel mindig csak a legpékecsében jutottak érintkezésbe. Ugyanez az eset a kártya- és szakkellentelek, a tudományos kutatók, művészi alkotás terén versenytársak, sőt a politikai és harctéri küzdőtereken egymással szembenállók között is. A testvérek és iskolatársak szoros lelki viszonya nemcsak a természetben közös életből a sokszor nyújtott kölcsönös segítségéből táplálkozik, hanem a versengésből, birkózásból, az enyle tréfalóadásoktól a durva verekezésig terjedő küzdőkészből is.

A társadalmi élet egyik legkülönösebb kímővése a lovagias elégtétel, aminő a középkor óta mai napig gyakorlatban van. Nem képtelenség, hogy aki mást megbántott, esetleg megütött, azzal nyujtson neki elégtételt, hogy fegyverrel áll szembe vele, újból tit, talán meg is sebesíti,

Melyikünk a boldog?

(Mécse Lászlónak, emlékezésül pesti találkozásunkra)

Nekünk az idő nem rohan eléggé

s ember-örvényen, zür-zajon keresztül
vágattunk ketten és figyeltük leből
a pesti villanyfényen túl a csillagokat.
Az esti uccát jártuk ögyelelegre
és vártuk magunkban, hogy kettőnk közül
lejelőször is kinek nőne kedve
az emberarcok sűrűjét kutatni.

Aztán, hogy felültünk egy zsufolt villamosra
feltűnt nekem, hogy fény csorgott ruhánkról,
fény, mely testünket lelkünket lemosta
s különbek lettünk minden emberektől.
A villamos rohan s ültünk egymással szemben,
kezdedben bot volt, mint a pástöröknek
s mert a pástörök jóssága feresztett,
nem vetted észre, mikor ránkmorogtak
ülőhely-szükség emberkomondorok.

Beszélggettünk... A ránkstűtött szemekben
te az Uristen arcképét kerested,
de én az istenarcnak játszott emberarcon
láttam: a szemekből sátn szeme leskel.

Mellettk állt egy hornpadtmellű ember,
az arca sötét volt, mint dohos pince méce
s erszényed után benyult a zsebedbe;
(Ép jóságról beszélte) s dehogyan vetted észre,
hogy csak bibliát lel s csendben visszatette.

És hogy beszélte boldog aradással,
egy gondoltam, — nem említem a dolgot
s ma mégis fölvetem: melyikünk a boldog,
vajjon én-e, aki kell hogy lássam
a bünt, nyomort, mert nincs ellene vértsem,
vagy te, akinek biblia a vértje?...

A villamos rohan: Köztünk szörnyű csend lett;
a sötétarcu ember orcája derengett
s félrekondukt kis szívesengője csegett
s ahogy ránézünk, arcáról fény csorgott
s felénk hajolva, — mielőtt leszálltunk, —
egy nagyon halk, bus „dicsértessék“-et mondott.

Fekete Lajos

— Nézd! — mondta.

Palesi oldalvást egyet pislantott a baba felé,
aztán nagy érdeklődéssel kezdte szemlélni a vadon-
natuj gyerekkocsi gumirádlis kerekeit. Laci a lel-
kesen gyarázott

— nézd, nevet! Ugye szép?!

Palesi vizsgáldó, maszatos keze már a fényes
kerékküllöket tapogatta.

— Palesi, ugye szép?

Palesi odavetette

— Ilyen van nekünk is!

— Ilyen?

— Ilyen. Kettő is! Egyik balrú szopik, másik
jobbbrú. Meg ángyoméknak is most lett!

Laci kétségbeesetten nézte a maszatos gyere-
ket, de szó nem jött ki a száján.

A csendet Palesi törte meg.

— Laci, muti a motrot inkább!

Azzal a kis maszatos nyugodt lépésekkel indult
kifelé a kölépcsőre. Laci a tanácstalan, zavaros
felki állapotban lépegetett utána.

Letülte, Palesi kezébe vette a „motrot“ s pró-
bálgatta felhuzni, ami nem: spekuláció után sikerült
is, mire boldog mosoly terült végig maszatos arcán.

— Palesi...! Igazán szebb a tietek...?

— Szebb hát. Meg nagyobb is. Meg hajuk is
van más.

Csend.

— Laci...! Adi a motrot egy kicsit! Megmutat-
tom a Jóskaéknak.

Laci azonban félig sirva új kérdést tett fel.

— Palesi...! és ángyodéké is szebb?

Palesi ravasz szeme mindent megértően ugrott
Laciról az irigvelt játékszerre és vissza.

Megfontolt lassúsággal felelte.

— Az nem, az kisebb is, csunyább is... Adi
a motrot egy kicsit...!

Laci szemébe napsugaras öröm szaladt. Szag-
gatóttan felelt

— Nesze... Ugye kisebb?.. Odaadom... vigyed!

Palesi bizonykodott

— kisebb, ojjaj, jóval kisebb! Ugye jó lesz
ha hónap hozom vissza?

— Legyen a tied, nekem van másik...! Nem is
kell visszahoznod Palesi.

Palesi e pillanatban megfordult és szapora lépé-
sekkel sietett a kapu felé, görccsösen, boldogan
szorongatva inge alatt a kis játékokat.

Mikor kilépett a kapun s látta, hogy a boldog
kis Lackó nem kéri vissza a játékokat, megszólalt.

— Laci!

— Tessék?

— Csak azt akarom... izé... a mieink közül is
egész picivel. A másik meg már közel sincs a tie-
tekő... meg lány is...!

Czirák Imre.

A földből ház épül

A tavaszi égvitorla magasságot mosolygó röp-
penő kékje megcsüggött az életirgató mezőten-
ger fölött... Olmos folyásu felhő szűrke, mérges
rozsdája rágya be magát a kék magasságba. A
falu messzi, fehéren álldogáló házai fölött a nap
bukdácsolni kezdett a felhők sűrűsödő gátjain...
A falu szélén házat vertek. A házatadó gödörre,
amelyből az aranyló agyag előkerül, meg a körös-
körtül bimbózódó virágfoltos kertekre éles árnyé-
kok estek.

Vihar lesz!

Tamás a gödör fölé hajolt. Szédülten nézte az
asszonyt, aki lent ásta a szalonnás omlású sárga
agyagot, amiből itt a falu végén ház lesz. Ház ha-
rom gyerek, az asszony, meg Mihály fölé, aki a
már magaravert falon szaporán sulykolja két desz-
ka közé az aranyos, hajléká növény földet...
Rozi izmos csipője köré felgyürt szoknya alól
kivillant a hófehér tiszta ing, és az ing alól a ke-
ménydobbanású erős láb. Erős és formás, mint a
kőnyúlendületű karok, amikor játszanak az ásó
sulyos, munkában megszokott nyelével és az ásó-
vasára szelidült nehéz tapadásu agyaggal.

Persze, házat építenek... boldog! — gondolta
Tamás. Azután szólni akart, hogy miért jött, de
csak nézte Rozit...
Ez a gyönyörű asszony a meleg, erős testével
a kacagó kék szemével az övé is lehetett volna...
Az ő feleségének, aki a Rozi testvére, nincs gyer-
meke és mégis olyan hervadt... Ez meg itt alatt
már három gyermek anyja. Es piros maradt, mint
a virágfoltos kertek, piros és kacagós, játszókedvű.
Ez a tavaszi májusi nap, ami még a felhők mögül
is olyan megborgongatóan melegít, ez a Rozi vére.

— No, mi az? — nézett fel Rozi.
— Az urad, a Mihály üzeni, hogy a kidobott
föld már elég lesz. En majd fölszöröm neki, te meg
hordd a talicskán helyettem a fal alá.

Rozi kacagott... — Hát csak menjen, mert még
beszédül ide.
Tamás elkapta magát a gödör széléről. De
még fent a ház készülő falainál is verte az asszony
biztonságos kacagása...
— Hát csak menjen, mert még beleszédül ide!
Ez az asszony soha nem változik meg. Mindig
ilyen volt, férfitaró, magabíró.
De hol van Mihály a falról? ...
Eles gyermeksikoly rázkódhatta meg a feketébe
bomló délutánt...
— Jaj, édes apám, ne bántson!
— A Janika hangja... döbben meg Tamás.
— Mit akar avval a szegény gyerekekkel Mihály?
Miert üti folyton minden ok nélkül?
— Hiszen én mindig jó vagyok, édes apám!...
— Nehez ütés csapódott le...
— Jaj!...
— Apád ám a... hangzott Mihály káromkodó
vad keserűséggel mérgezett szava. — Hová tetted
a pipámat?
Tamás villámgyorsan ugrott a fal mögé és el-
kapta az ütésre emelt, csontos, nehéz öklöt.
— Agyonüttek! te... te... lihegte Mihály. És
kiérsedett homlokán látszott szörnyű, belső ha-

ragja, amelyre nem talált szót. Vad rándítással a-
karta jobbát kicsavarítani Tamás kezéből, de az
ugy fogta barna, kerges kezeivel az ütésre lendült
jobbát, mint aki életét védi.

Mihály kiérezte a szoritásból az elszánt aka-
ratot, mely a gyermeket védi...
— Nem a tied!... ha megütöm...
Tamásnak minden vére a szívébe szaladt. Halál-
sápadt lett. Ezek a szók reggel óta felgyülemllett
fájásaiba ütöttek...

Reggel, amikor idejött, hogy Mihálynak segít-
sen a szegénységét tető alá hozni, a szükségkuny-
hóban, ahol a kabátját letette, még alva találta a
gyerekeket. Három kis fej szuszogott a fekete bá-
ránybőr subán. Olyanok voltak, mint az éjszakából
ébredő nap első, legmelegebb sugarai... Milyen
szép az ébredés ezeknél a kis fejeknél. De jó lehet
az apjuknak!...
Szélről feküdt a Janika. Vékony kis jobbkezén
a Rozika szőzke, kenderkóc hajú fejcskéje billent
oldalra. Nagyokat fújt az egészséges szájaescájja,
amint a piros, hajnali levegőt kiszuszogta. Hosszu-
pillájú kék szeme a szemhéjjak fehér kapui mögött
valamit alighanem álmodott, mert néha ráderengett
kicsattanó, piros arcára valami megható édesesség.
A gyermek álmainak édes közelsége, mindent elérő
melegsége. Ez a kislány éppen olyan, mint az
anyja... Fehér, puha, gömbölyű, mint az éj szét-
szórt, bolyhos bárányfelhőskői... könnyű utazások
a kék égtengeren... a csók édes fehér báránykái...
Az anyja is kékszemű... Mellette a Mihályka bar-
na, izmos lábcskái kinyulnak a suba alól. Apja
fia. Kemény, szurós nézésű. A Janika olyan mel-
lettük a suba szélén, mint egy kihült ölelés. Ő volt
vett a legnagyobb, az első gyerek. Fekete szemű,
Fekete hajú. Nem hasonlít se anyjára, se apjára.
Szegény, mindig szélről kerül... Tamást szíven
ütötte ez a nagy szélrőlkerülése a gyerekeknek. Hir-
telen ráemlékezett, hogy a merengő, szomorú né-
zésű fiú mindig mintha kimaradna a másik két gyé-
reknek jutott ölelésből...

Mihály és Rozi már sórták a puha, szalonnás-
belü agyagföldet az udvar hátulján levő, ölnél mé-
lyebb gödörből, amikor ő a gyereket nézte... Neki
nincs! Tamás hallotta, amint Rozi lent a gödörben,
huncutkodott Mihálynal... Egyszer Rozi őt is akar-
ta... mikor már a testvére a felesége volt. Akkor
is kacérkodott vele... Egy vasárnap délután volt...
Amikor 3 az Adámnai szőlőt meg, Rozi felke-
reste őt, a magányos embert, aki egyedül volt va-
sárnap a szőlőgátban... A rossz szájak azt re-
besgették, hogy a gyerek órá hasonlít... A Ja-
nika!... Pedig a jó Isten a tudója, hogy... ez nem
lehet! Kötönös az élet! O, bár csak az övé volna
Janika! Hogy a szívére szoritana! Szegénységben,
elhagyott reménytelenségben ez a gyerek volna
holnapjainak meleg takarója... Levetett kabátját
hirtelen ráterítette a gyerek takaró nélkül maradt
lábára...
Es most Mihály üti Janikát... durva szóval
meg szétrugdálja az ő álmainak melegét: ő ha az
övé volna, ha az övé lehetne ez a gyerek? Azt
mondja Mihály: nem a tied!... ha megütöm!

— Nem, nem az enyém... fulladozott Tamás, De ha az enyém volna, hát megölnélek ezért az ütéstért!

Mihály feljajdult Tamás szoritása alatt...

— Erressz!

Az asszony kacagott rájuk, amint megfeszült innakkal egy talicska agyagot tolt a ház falai alá, ahonnan a két ember föllapátolja majd az omlás törésű földet házfalának.

Hát kenderék meg mit csinálnak? — Fehér arcában kacagott az ibolyás szemé.

— A Mihály meg akarta ütni a Jani gyereket! — lihegte Tamás.

Rozi csodálkozva nézett az emberekre. A talicska szarva kiesett a kezéből. Domboru fehér melle meghullámszott valami szoritástól...

— Es kend... és kend nem engedte? Miért? Ha... az apja akarta?!

Tamás elengedte Mihály hideg kezét. Reszketés szállott a testébe... Ez az asszony sem szereti azt a kis gyereket!...

— Nem szép tőletek, — mondta fáradtan, nyöszörgő fájdalommal, hogy azt a szegény gyereket mindenért vertétek! Ma már háromszor verte meg Mihály. Minden kis dologért csak ütni.

Rozi Tamás halálsápadt arcán feléjtette jobrás szemét... A kis ház félig felépült falai az akácoss ucca végén, a fűzfárfőze lilavörös selyvénbe szorított udvar, az udvaron túl árnyéka esett kertek a közeledő vihar égreboruló feketelege alatt és az egymást halálos nézésrel mérgető két ember egymásra feszülése megrázta, belehajította valami kavargó vihar áradatába... Itt, ahol a föld-ből épült a ház... szivertverő melegség fölénk, a viharban... és itt Tamásnak is fáj a Janikát ért ütés... aki Tamásnak senkije!...

— Gyere ide te fattu, — ordította Mihály. Ott, ott lapul meg szegény Janika a sarokban, onnan nézi az anyját izzó, reménykedő, feléje röp-ködő akarásokkal... és mintha folyton egy szót sutogna: édesanyám... édesanyám!...

— Jaj, — nyöszörgött fel Rozi. Szörnyű fájás hasított a szíven rettetetes világozottságot...

Egy héttel az esküvője előtt ellopózott Tamás-hoz, egy vasárnapi délután... büntés szándékkal... az Ádám rájuk nyitotta az ajtót... Tamást leküldte valahová... és Ádámot nem szabadulhatott... de Janika csodálatosképen Tamásra hasonlított... sokszor megvádolták vele... és ő, Tamásnak fáj, hogy azt a gyereket ütök... Igen... Igen... Mihály na-gyon goromba ahhoz a szegény gyerekekhez!

Es szólni kezdett gyámoltalan, reszkető, alig érthető szavakkal... hiszen alig indult érzés keresi magának az utat...

— Miért üti hát folyton azt a gyereket? Akarmilyen bátorítalan is volt az a szó, a gyerek előbbátorkodott most a sarokból... hiszen az anyja is őt védi... az anyja, aki eddig soha sem törődött vele, soha sem védte őt az apja ütéseitől... — Édes anyám, zokogott Janika, én nem vagyok rossz... csak úgy felek aprámóji!

Mihály a gyerekre meredt... villogó szemében félelemteset villámolt... a gyerek Tamás mel-lé ért... a nagy hasonlatosság egy villám éles fé-nyével lobogott... — Oh, te rongy! — ugrott az asszonyhoz Mi-

hály és a felemelt lapátnyelvel végigvágott a le-roskadó Rozin.

— Jaj, apám — sikoltotta Janika, — inkább engem üssön, mint anyámat! Es átölelte anyja vérescskos, puha, fehér vállait.

— Megállj, te szerencsétlen! — ugrott Mihály-hoz Tamás és átmarkolta a dühöngő embert — hiszen a gyönyűtől öket!

Mihály még belerogott a földön térdelő asz-szonyba, de az nem érezte a rugást... A Jani-gyereket könnyes, rámosolygó, sebet simogató ar-cába bámult, aki csak egy szót gügyögött: édes-anyám... édesanyám!...

Rozi egyre nagyobbra nyíló remegésekkel ölel-te magához Janikát...

— Fiam, kicsi fiam — sutogta. Hirtelen jeges zápor keletkezett... villám ha-sogatta az eget... A négy ember befutott a szalmá-val fedett sükségkumyhóba az ég zengése előtt.

Vető György.

Hátba ínt egy szőke csoda

A fáradt, lógó alkony lebukott Messze citra, szőkehajú költők.

Az est selymére egy álmot szőők...

A nap már rongyos, vén mécselke bujt: Most kiyulnak a bus, rongyablakok: Parányik, szürkelt, szegények, vakok.

Halk és alacsony homlokú házak Feszült égen vadludszereg gágog. Szunnad melletttem fakon az árok.

Dermedő, tarbus, sovány fasorok. Tar ágakon is már a csönd lakik Es tengermélyek szelíd álmnak.

A télest szívós, mint a sejtelen. A holt tetőkön már az ég is holt, Hüsen lódul fönt a metális hold.

Félelmesen hosszú téli árnyak Már ellibegtek. Dus, bus a magány, Mely egyre nő a téli éj falán.

Már ólmos, szűzi hideg szöveget. A hónap fénye enyhén sápatag A régi vágyam most is rámszakad.

En: egyedül. A hold szur mint a vágó. Lerogyak rám a lázszin sugarak. A hideg holdsalró surran és arat.

Borongok busan sátras ég alatt. Mely feszült, mint egy ódon, bus tegez. A csillagnyáj aranylón permetez.

Havaz az enlék... Mintha egy csillag Intene. De nem: hisz ő is mostoha. Várok: hátba ínt egy szőke csoda.

Dudás Kálmán

A doktorék Lacikája

A doktorék Lacikája borzongó boldogsággal állott a hívős, lefűgönnyözött előszoba küszöbén és tágranvilt szemekkel bámult a gyermekszoba aj-taja felé, hova nesztelen görbültélű Kis Kocsiban ép most tolták be Lacika életének édesen érdekes legújabb szenzációját: az Öcsikét.

Öcsikét csak tegnap hozta a gólva s ő csak ma láthatta először egyetlen Kis testvérét. Ismeretlen boldogságok érzése telítette el szívét. Csordultig telt érzékeny lelke, egészen csordultig.

— Anyuka szobájából kihallatszott a jegyzőné, Rózi néni kedveskedő gratulációja:

— Édesem, gyönyörű egy gyereket! Mondhatom, gyönyörű!

— Apuka dolgozószobájában a jegyző bácsi han-gos nevetéssel itta ki a likőrös poharat s Apuka vállát veregetve már ötödször ismételte:

— Pompás költök, barátom! Gratulálók, gratu-lalok!

Csak Lacika maradt egyedül nagy, soha nem érzett örömeivel.

Az „esetel” megtárgyalta ő már Pannával is, a szolgálóival, ki bizonykodva állította, hogy még azt a bizonyos gólyát is látta, amit ugyan Lacika nem is vont kétségbe.

Elmesélte, ő mesélte el legelőször az örömhirt a vendégeknél is, de ez még mindig nem elégi-tette ki.

Kinek mondja el, kinek mutassa meg, kinek kérkedjen el vele, az ő Öcsikéjével? Kinek adta hírül, olyannak, aki úgy tudna örülni neki, mint ő? E perben osont be a félig nyitott ajtó hasadé-kán Bodri, a hű játszótárs.

Lacika szétnézett, nem látja-e valaki s aztán rapszódikusán, sírvanével gyermeki hangszulval kezdett Bodrinak referálni, mely — azaz — ki bolon-dos farkcsóválással fogadta az örömhirt és megértő örömenek egy félhangos vakkantással adott kife-jezést.

A vakkantásra beszaladt Panni is és Lacikát Bodrinál együtt kitesékelte a szobából. Lacika ki-ábrándult arccal tilt le a bejárat kötelepsőtjére s talán most érezte először, hogy a Bodri csak kutya. Szóirakozottan babralt kis játékával, egy játék-autóval és sővárgó szemekkel tekintett a ház előtt vont rácskerítésen keresztül az ucca porában ját-szó gyerekesportra.

Istenem — gondolta — ha én is parasztygyerek lehetnék!

Nem kellene mindig cipőben járnom, nem kelle-ne csukamájfóliát innom s nem csutolnának „Ur” Lacinak a többiek! Iám Sebes Palcsi mily boldog ott az ucca közepén!

Egy ing s egy rossz, kis, félhosszu nadrág min-den ruhája, két kezével marokra szedi a kocsint porát s mire a piszkos portellő szétterül, boldog sikonagással szaladnak bele négyen, ötén.

Istenem, mily nagy élvezet ez a senki, semmi által nem rendszabályozott piszkos, de szabad játék!

Lacika lesomfordált a kerítés széléig s onnan bá-multa őket.

Palcsik is észrevették őt, de hát ügyet se ve-tettek rá, azaz hogy újra hozzákezdtek a poreső feleséges játékhöz, már csak azért is, mert tudták, hogy ezt Lacinak úgy sem szabad.

Mikor a zsirvajó játék egy pillanatra lehalkult Lacika csendesen, félenken kikáltott:

— Palcsi...!

Sebes Palcsi arrafordította portól, izzadság-tól morcos fejt

— Mi ja...?

— Mi van ám nekünk...!?

A talányos kérdésre Palcsi leereszkedő érdek-lődéssel a kerítéshez ballagott.

— Mi? — Kérdezte.

— Gyere be, megmutatom.

Palcsi végignézte a kerítésen belül álló gyere-ket, az „Urlicit”, bizalmatlan pillantást vetett a fahusi urház gondozott, kis parkjára s odabökte — nem mék én!

Azzal már szaladt is vissza a többi maszatos gyerek közé.

Lacika szomorú csüggedéssel ment a bejáró nagy kötelepsőtjére vissza s unatkozva húzta fel a kis játékaút, mely a sima cementlapon körözni kezdett.

Pedig de szeretett volna Palcsinak eldicsékedni az Öcsikével!

A kis játékaútó esőrenneve esett le a lépcsőről s ég felé forított kerékeit hangos berregéssel fut-tatta le a felhuzott rugó.

A esőrennére Palcsi a kerítéshez futott. Szót-lanul, sőtár szemmel nézte a berregő kis játékok, aztán bekiáltott

— Laci!

Lacika felnézett.

— Beeresztés?

— Bejössz? — kérdezte örömtelen Lacika.

— Be.

— Megnézed?

— Meg.

Lacika kipirult arccal rohant a récsos kapu-hoz, kézen fogta Sebes Palcsit s maga után von-szolva húzta be a lakásba.

Palcsi mire magához tért, már benn volt a hívős előszobában. Maszatos arcán tágra nyitlak a két lélekablakok s engedte magát vezetettmi La-cival.

Rózi néni a natikváné új kalapjáról számolt be Anyukának már, a jegyző bácsi azonban még mindig ott tartott

— pompás költök, barátom, pompási!

és újra koccintottak, ki tudja már hanyadszor?

A két gyerek halk óvatossággal lopózott be a gyerekszobába, hol Laci boldog dicsérvéssel, szé-les mozdallal lebentette fel Öcsike kocsijának függönyét.

Heti rádióműsor

Vasárnap, április 5

Beograd. 9: Istentiszteletátvitel a beográdi pravoszláv székesegyházból. 10.30: Mezőgazdasági előadás. 11: Az országos mezei futóversenyek közvetítése. 12: Gramofon. 12.30: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Előadások munkások részére. 17: Orvosi előadás. 17.30: Népdalok gramofonon. 18: Egyházi hangverseny gramofonon. 19.30: Djaja Ivan professzor előadása a tavaszról a természetben. 20: Népdalok, éneklő Timoties N. 20.30: Tristan és Izolda (Gramofon). 22.30: Hírek és sport. 22.50: Seta Európán keresztül.

Zagreb. 5: Rádiózenekar. 7.35: Hírek. 8: Bécs. 10.40: Hírek, időjárás.

Ljubljana. 9.30: Egyházi zene. 11: Rádiózenekar. 12: Időjelzés, gramofon, hírek. 4: Citer. 5: Hangjáték. 8: Rézfúvózenekar.

Bukarest. 4: Dinicu-zenekar: román és könnyű zene. 5.30: Dinicu-zenekar. 7: Gramofon. 8: Kabaré. 9.35: Üzenetek. 9.50: H.

Prága. 6: Haydn-szerzemények. 10.20–11.30: A Znamenacsák-jazz játéka az Autóklubból.

Budapest. 9: Református istentisztelet. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a belvárosi plébánia templomból. 11.30: Evangélikus istentisztelet. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Kerner István emlékhangverseny. Vezényel dr. Dohnányi Ernő. Majd: A budapesti autó- és motoroshét keretében a nemzetközi Grand Prix helyszíni közvetítése a Városligetből. 2: Gramofonhangverseny. 3: Gyermekjátsszóra. 4: Rádió Szabad Egyetem. Egyházi énekek. 5.15: Az 1. honvédelmi gyalogezred zenekarának hangversenye. 6.30: A pásztor zsúri. Irta és felolvassa Magyar Kázmér. 7: Malcsiner Béla jazz- és tangózenekarának zenéje Varsányi Rudolf közreműködésével. 8: Sport- és löversenyeredmények. 8.15: A vereshajú. Eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban. Irta Lukácsy Sándor. Rendező Kiss Ferenc. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának zenéje a Royal szállóból.

Bécs. 9.30: A bécsi fiúzenekar hangversenye. 10.50: A bécsi szimfonikus hangversenye. 1.06: A Holzer-zenekar játéka Skriwanek János énekes közreműködésével. 4: Mozart-szonáták négy kézre. 5.30: Kamarazene. 7: A Nibelung-énekből. 7.40: Carusso énekel gramofonlemezeken. 9: Közvetítés a milánói Scalából. Utána hírek.

Hétfő, április 6

Beograd. 11.30: Szezonlágerek gramofonon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 15: Bandies Mica mesél a gyermeknek. 16: Gramofon. 17: Felolvasás. 17.30: Népdalok, előadja a Makszimovics kvartett. 18: A Moszkva Főváros délutáni hangversenyének átvitele. 19.30: Francia nyelvkurzus. 20: Népdalok. 20.30: Binicski Andrijevics Mara zongoraművész hangversenye. 21: Gramofon. 21.30: Hírek. 21.50: A rádiózenekar esti hangversenye. 22.40: Balalajka hangversenyátvitel a Mon Repos étteremből.

Zagreb. 5: Népszerű délutáni zene. 9.15: H. 6.30: Új divatos dalok a rádiózenekar előadásában. 9.50: H. 10: Operettzene.

Ljubljana. 4.30: Karének. 8: Nemzeti dalok. Ének, zenekari kísérettel. 10: Időjelzés, hírek. Könnyű zene.

Bukarest. 12: Gramofon. 12.30: Hírek, időjelzés. Gramofon. 4: Rádiózenekar. 7: Gramofon. 8: Jianu fuvolaművész játéka. 9.15: Theodorescu hegedűművész játéka. 9.45: Hírek.

Prága. 9.30: Egyházi zene. Közreműködik a dominikánusok kara. 11: Rádiózenekar. 12: Orautés, harangszó. 6: Bécsi dalok schrammel-tercettel. 7.50: Milinovszky fúvózenekar.

Budapest. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. 11.15: Görögkatolikus istentisztelet. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Gramofonhangverseny. 3: Manchen Mariska rádiódélutánja. Zongorán kísér Polgár Tibor. 4: Ifjúsági előadás. Fútkes Anna felolvasása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 5: Sándor Mária magyar nótákat énekel. Bacs Béla és cigányzenekarának kísérettel. 6: Budapest uccanevei. Gallina Frigyes előadása. 6.30: Meseóra. Moesányi László és Lakos Tibor zenehumoristák előadása, kicsinyeknek és nagyoknak. 7.30: Az időjárásjelentések magyarázata. Dr. Maszny Ernő előadása. 8: Sport- és löversenyeredmények. 8.15: Az Országos Postás Zene és Kulturális egyesület hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Közreműködik Lauris Lajos, Teich-

mann Irén, Szollás Magda zongoraművész és Temesváry János hegedűművész. Majd: A Fejes szalózenekar, valamint Toll Arpad és Toll Janesi cigányzenekarának zenéje az Ostende kávéházból.

Bécs. 10.30: A husvét a középkeleji egyházi zenében (500-tól 1000-ig Kr. u). 11.05: A bécsi nő szimfonikus zenekar hangversenye. 1.05: Citeraverseny. 2.30: Recktenwald-zenekar. 4.55: Vidám adomák. 5.50: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 8: Strauss János: A királynő esipkekendője című háromfelvonásos operettje Pausperl Károly átdolgozásában. Közvetítés a Strauss János színházából. 10.30: Hírek. 10.40: Gaudriol-jazz.

Kedd, április 7

Beograd. 9: Istentiszteletátvitel a beográdi pravoszláv székesegyházból. 10.30: Gramofon. 12.30: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Népdalok. 17.30: Népdalok harmonikán. 18: Népdalok gramofonon. 19.30: Német nyelvkurzus. 20: A rádiózenekar esti hangversenye. 20.30: Zagrebi átvitel. 22.30: Hírek és sport. 22.50: Szezonlágerek gramofonon.

Zagreb. 12.30: G. 5: Hangos film. 8: Könyvóra. 8.15: Hírek. 8.30: Zene-est. 9.30: Tánczene. 10.40: Külföldi állomások közvetítése.

Ljubljana. 12.15: Gramofon. 6: Délutáni zene. 8: Operettkettősök. 9: Rádiózenekar.

Bukarest. 4: Sibiceanu-zenekar. Könnyű és román zene. 7: Gramofon. 8: Rádiózenekar. 8.30: Felolvasás. 8.45: Cretzoiu operaénekesnő estje. 9.15: Rádiózenekar.

Prága. 11.45: G. 9: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye.

Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 4: Asszonyok tanácsadója. 5: Emlékezés egy debreceni diákköltőre. Nagy Márton előadása. 5.30: Hangverseny. 6.30: Rádió amatőrpósta. 7.15: Magyarok ügye-baja a XVIII. század Pest vármegyéjében. Dr. Balázs Vilmos előadása. 7.50: H. debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának zenéje. 8.45: Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Dalkörének hangversenye. 9.45: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 10: Báró Fiedler Sándor dr. németnyelvű előadása. 10.20: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

Bécs. 11: Ariák és dalok gramofonon. 12: Geiger zenekar. 3.20: G. 7.30: A zenekarátok társaságának VIII. hangversenye, előadja a bécsi szimfonikus zenekar. 9.45: Dostal-zenekar.

Szerda, április 8

Beograd. 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Népdalok, játssa Radivojevics Milutin zenekara. 17.30: Szkalár Ivan citerahangversenye. 18: Orosz óra. 18.30: Dr. Vitezica Vinko professzor a Krisztus tragédia az irodalomban és művészetben címen tart előadást. 21.50: Jugoszláv dalok, éneklő Kristyinszka Vera. 22.20: Hírek és sport. 22.40: A rádiózenekar esti hangversenye.

Zagreb. 12.30: Gramofon. 6: Gramofon gyermekeknek. 7.35: Társadalmi hírek. 8: A cseh filk harmonikusok szimfonikus hangversenye. 10: Hírek, időjárás. 10.10: Hangosfilm.

Ljubljana. 12.15: Gramofon. 6.50: Délutáni zene. 7.30: Orosz lecke. 8: Rádiózenekar. 10: Időjelzés, hírek.

Bukarest. 12: Gramofon. 4: Rádiózenekar. 6: Rádióegyetem (társadalomtudományi és külpolitikai előadások). 7: Gramofon. 8.30: Felolvasás. 8.45: Brukenthal-énekar. 10.15: Hírek.

Prága. 11.15: G. 11.45: Gramofon. 8.00: A rádiótársaság IX. szimfonikus hangversenye.

Budapest. 9.15: Az államrendőrség zenekarának hangversenye. 12.05: A Mándics szalózenekar hangversenye. 4: Marianies Imre novellái. 5: A végvárok és végvári vitézek. Dr. Lampérth Géza előadása. 5.30: Radosné Bock Hilda bécsi dalokat énekel schrammelzenekisérettel. 6.15: Olasz nyelvtanítás. 6.45: Gramofonhangverseny. 7.25: Az Operaház előadásának közvetítése. Fidelió. Dalmú 2 felvonásban. Zenéjét szerzte Beethoven. Majd: Kurina Simi és cigányzenekarának zenéje az Emke kávéházból.

Bécs. 11: Nén-zenekar. 1.10: Alpési zene gramofonon. 3.50: Hangverseny. 6: Madárhangok. 8: Mayer Richard kamaracénekes dal- és balladaestje. 9.25: Gangelberger-zenekar.

Csütörtök, április 9

Beograd. 11.30: Egyházi hangverseny gramofonon. 12: Hírek. 20: Orvosi előadás. 20.30: Átvitel Berlinből. 22: Hírek.

Zagreb. 12.30: G. 1.30: H. 5: Balalajka. 6.40: H. 7.50: Bevezetés a következő közvetítéshez. 8: Opera Ljubljánából. Szünetben hírek, időjárás.

Ljubljana. 12.15: G. 12.45: H. 1: Időjelzés, gramofon, tözsdé. 5.30: Mesék. 7.30: Szerb-horvát lecke. 8: Gyermeknevelésről. 8.30: Dalest. 9: Rádionégyes.

Bukarest. 6: Istentisztelet közvetítése a Cretzolescu templomból.

Prága. 11.15: G. 11.45: G. 4.05: G. 4.30: Az Ondrzsiesek-négyes játéka. 9.30: Herzsmann zongoraművész játéka. 10.20: Zene.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.05: Hangverseny. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Időjelzés, időjárás- és vizallásjelentés. 5.10: Benedekffy Samu tejipari szakiskolai igazgató: A fejés és a tej helyes kezelése a fejestől a felhasználásig. 5.45: Uray Margit magyar nótákat zongorázik. 7: Murgács Kálmán és zenekarának hangversenye. Magyar nóták, magyar dalok. 7.50: Norvégia, a vízterök hazája. Felolvassa dr. Koncz Sándor. 8.15: A Nemzetközi Rádió Unió nemzeti estek sorozatában finn nemzeti est az Operaház tagjaiból alakult zenekar előadásában. Vezényel dr. Dohnányi Ernő. 9.45: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 10: Szabó Guy László jazz zenekarának zenéje a Gellért szállóból Vig Miklós (ének) közreműködésével. 11: Kiss Lajos és cigányzenekarának zenéje a Gellért szállóból.

Bécs. 11: Gramofon. 12: Buchbinder-zenekar. 3.20: Operettegyvelegek gramofonon. 4: Divatos dalok gramofonon. 8: Egy bécsi zenehumorista emléke: Kaeszmayer Mór. 100. születésnapjára. 9: Mautner: Egy nap Bécsben borralaló nélkül, hangjáték. 10.10: Korngold-jazz Petrov Emil énekel.

Péntek, április 10

Beograd. 12: Hírek. 15: Lamentáció átvitel a pravoszláv székesegyházból. 20: A Vazneszenszka Crkva egyházi énekarának hangversenye. 21: Hírek és sport.

Zagreb. 12.20: Étlap, konyhareceptek. 12.30: G. 1.30: Hírek. 5: Kávéházi zene. 4.30: Hírek. 8.15: Társadalmi hírek. 8.30: Beograd. 10.30: Hírek. 10.40: Könnyű zene.

Ljubljana. 12.15: G. 8: A háztartásról. 8.30: Szerjeto szlovák zeneszerző estje.

Bukarest. 6: Istentisztelet közvetítés.

Prága. 4.30: Rádiózenekar Kucsera hegedűművésszel. 7.40: Kolarzszky hegedűművész játéka. 10.20–11.20: A Prágai vonósnegyes játéka.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 12.05: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 4: Arató Béla meséi. 5: Bükky Mihályné novellája. 5.30: Pertis Jenő és cigányzenekarának zenéje. 6.30: Angol nyelvtanítás. 7: Újság és közönség. Tóth László előadása. 7.25: Az Operaház előadásának közvetítése. Don Pasquale. Vigopera 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Donizetti. Majd: Az 1. honvédelmi gyalogezred zenekarának hangversenye.

Bécs. 11: Gramofon. 3.25: Haupt-zenekar. 7.30: Monstre-hangverseny Strauss Richard vezényletével. Előadja a bécsi filharmonikusok és a bécsi szimfonikusok egyesített zenekara.

Szombat, április 11

Beograd. 12: Hírek. 17.30: Egyházi hangverseny gramofonon. 20: A beográdi énekegyesület egyházi hangversenye. 21: Maeterlinck: Maria Magdalena. (Dráma). 21.45: Hírek.

Zagreb. 12.30: G. 1.30: Hírek. 5: Rádiózenekar. 7.35: Társadalmi hírek. 8: Konjovics: Kostana című háromfelvonásos operája a Nemzeti Színházról. Szünetben hírek, időjárás.

Ljubljana. 12.15: Gramofon. 12.45: Hírek. 6: Dalmáciáról. 6.30: Gramofon. 8: Opera Beogradból. 10: Időjelzés, hírek, könnyű zene.

Bukarest. Az állomás az egész napon át szünetel, csupán éjfélkor (12 órakor) közvetíti a Cretzolescu-templom föltámadási ünnepét.

Prága. 11.15: G. 11.45: G. 7.05: Az 1. nemzeti gárda fúvózenekara. 9: Táncgramofon.

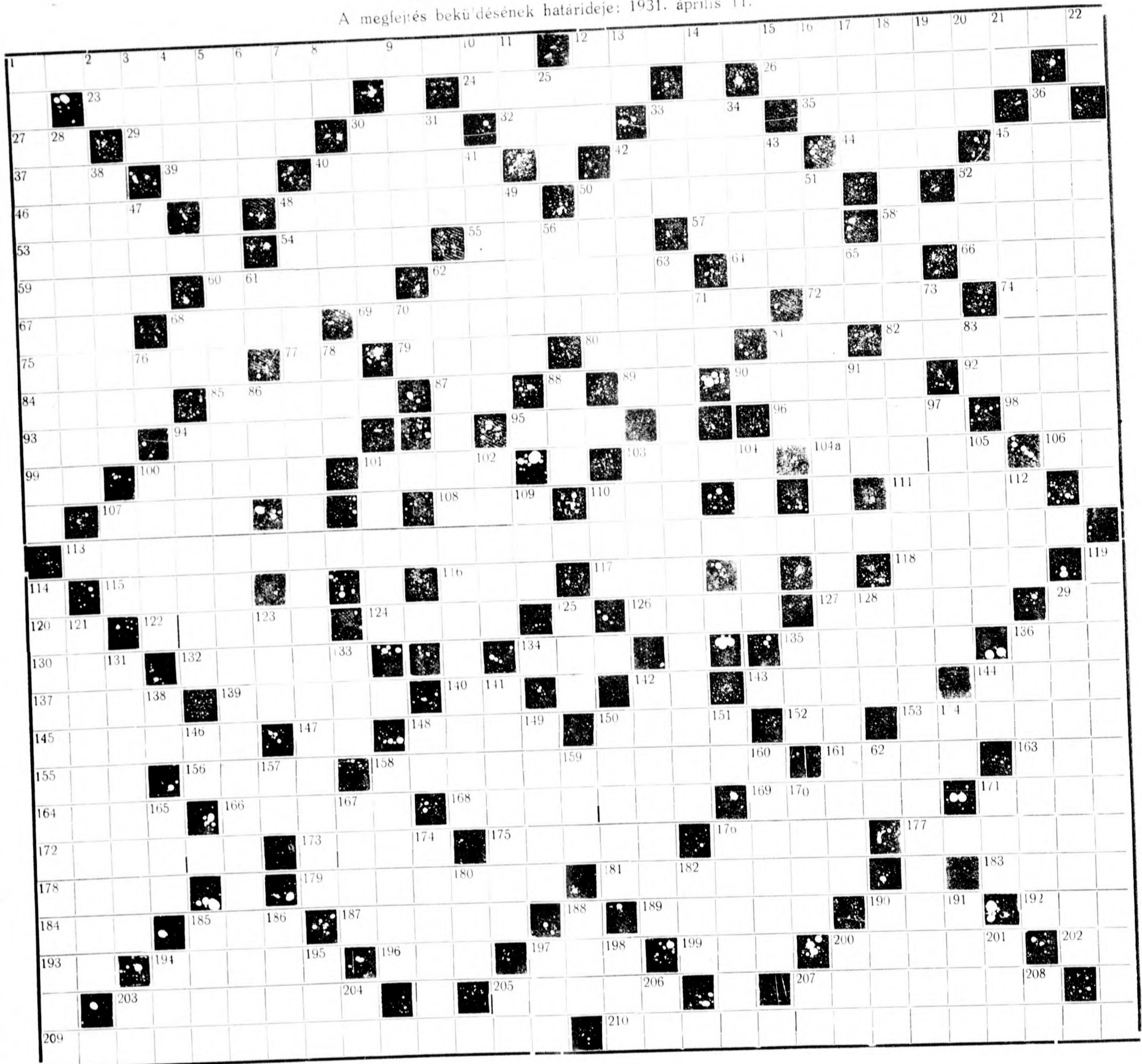
Budapest. 9.15: A Budapesti Koncert Szalózenekar hangversenye. 12.05: Gramofonhangverseny. 4: Török Sándor vidám karcolatai. 5: A Magyar Cserkész-szövetség műsoros délutánja. 6: Másfélóra könnyűzene. 7.30: Mit üzen a rádió. 8.10: Löversenyeredmények. 8.15: Nők az alkotmányban. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Tóth Kálmán. Rendező Odry Arpad. Majd: H. debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának zenéje.

Bécs. 11: Különböző népek zenéje gramofonon. 12: Bauer-zenekar. 4.10: Tarka zeneest a Holzer-zenekar közreműködésével. 7.30: Bach Máté passiója Schalk Ferenc vezényletével. 10.45–12: Cigányzene Budapestről.

HUSVÉTI KERESZTREJTVÉNY

Közlő: Lévay Antal Novisztád

A megfejtés beküldésének határideje: 1931. április 11.

A megfejtő neve és címe:

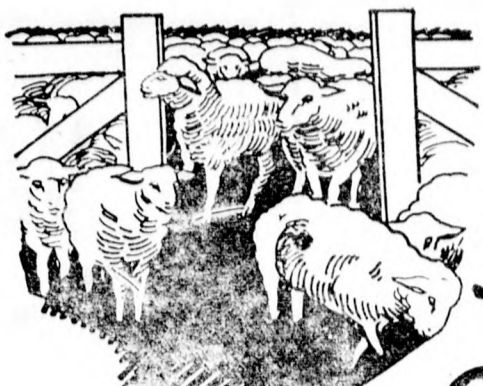
Vízszintes sorok: 1. Nem épen ünnepi foglalkozás, de manapság örül, aki teheti — 2 szó. 12. Előkerülnek a szekrényből — illetőleg a zálogházból. 23. Albán — ahogy a Delszerbiában szolgált katonáink mondják. 24. Erre vonatkozik a 13 §. 26. Tekintve, hogy ünnep van, beleszurjuk a nyak-kendőnkbe — már akinek van. 29. Női név. 30. E két pé — 32. Végtag — emberi. 33. Isten szolgálja. 35. Dán politikus — „Dryr”-rel kezdődik és „a”-val végződik. 36. „...sen” a keresztrejtvények Norájának szerzője. 37. Vissza: a „patvar” társa. 39. Az „i” hangzók háromféle változata. 40. Kacérkodás — idegen nyelven. 42. Aki gyorsan beszél. 44. Sok belőle disznót győz. 45. Helyhatározó. 46. Idegen férfinév. 48. Mindenki szeretné, ha a munkája ilyen lenne. 50. Megfordítva: a bírálás eredménye. 52. Vág. 53. A legendás párisi rendőrfőnök. 54. A husvétii pecsenye ebben sült, de nélküle főzni sem lehet. 55. Halom. 57. Nagyon bátor, mert nyilvánosan kiabálja, hogy „huncut a bíró”. 58. Vissza: remélnél. 59. Van alany..., tárgya..., stb. 60. Gyorsabb kocogásra különösen a székelyek biztatják így lovukat. 62. Melenget. 64. A virág

része — régebben íróasztalokon is láttam. 66. Török főúr. 67. M. K. R. 68. Altatószer. 69. Megmentője. 72. Bece-neve egy végtelenül népszerű tétmennynek — az előbb már hivatkoztam rá. 74. Ajándék — államnnyelven. 75. Szín. 77. Fon. betű. 79. Férfinév. 80. Nyitott. 81. Kiesinyítő. 82. Vissza: ...ság — galádság. 84. A cukor mög a méz. 85. Ige, ha a háziasszony megteszi, sohse mondasd megégszer. 87. Római pénz. 89. A német „sz”. 90. A kölesöntkerők manapság ezt kapják készpénz helyett. 92. Ital — tárgyraggal. 93. Keskeny deszka. 94. Felvidéki község. 95. Ez is pénz! 96. Repül. 98. „Kétes” mássalhangzói. 99. „Téns” — két mássalhangzója. 100. Fájdalmas. 101. ...ik — a kisbaba. 102. Mellette nem jó lakni, mert sok fát kell hasogatni. 104. Szekerész. 106. Két egymásután következő magánhangzó. 107. Nem „bákom”. 108. Az a bizonyos löverseny műszo. 110. Török katonai rang — már „agadalmaskodtam”, hogy kimarad rejtvényemből. 111. S. G. A. V. 113. Minden megfejtőnek kívánjuk. 115. Kuos. 116. A 117 összekeverve és egy ékezet-többlet. 117. Nyár — franciául. 118. Juni ad. 120. Papiregység. 122. Férfinév

— idegen. 124. E-vel utána német faj. 126. Evszak tárgyraggal. 127. Az égalja szokott ilyen lenni. 129. Felkiáltás. 130. Egy nem magyar fajtájú. 132. Ez ma néhol igen igénybe van véve — sokan felöntenek rá és ezért a betűi egészen összezavarodtak. 134. Chorus. 135. Vissza: nem tréfli. 136. Rövidített cím. 137. Aki a pokolban is megmarad annak — névelővel. 139. Deficit, y—i. 140. Megford. fon. betű. 142. L. 89. 143. Az állatok egy nagy családja. 144. Vissza: minbenkinek van — ha le nem harapták. 145. Pincér esemete. 147. „Kávé”. 148. Ázsiai állam. 150. K... — kinyit. 152. Kiesinyítő. 153. Mesterember, de pesti futballista is. 155. Budapesti ujság. 156. Kártyalap. 158. Amiről sokat beszélnek — ige. 161. Szék, amelyre csak a legkiválóbbak, legkiváltságosabbak ülhetnek. 163. ...rimált — lehangolt. 164. A fon. német fizetőpincér megfordított első fele. 166. Az első — legalább az én tudomásom szerint — szegény ember, akiről írás maradt. 168. Füstölve bizony sokan esznek ma belőle. 169. Arlára való, j—i. 171. A finyás, ha valamilyen kellemetlen szagot érez, így kiált fel. 172. A ménésbetű, három szó. 173. „Nekem-

an" szerbül. 175. Isko.... tanultam. 176. Egy uszó
sillag keresztneve. 177.os. ha végig megyek
rajtad én". 178. Spanyol női név többes száma.
179. Ugetés esetleg szerény kopogtatás. 181. Akinek
1. epőjébe víz folyik be annak a talpán lyuk van.
183.usz. 184. Magánhangzó nélkül nyit. 185. Film
cállalat. 187. Ritka férfinév. Pesten kórház. 189.
Papagáj-fajta — a nevelőjéből véletlenül névutó
lett. 190. Vissza: fon. francia pap. 192. J... szerb
férfinév. 193. ...rd, angol hosszmeték. 194. Gyula,
igen ismert elbeszélő. 196. Sziget neve. 197. ...vezet
magtalan. 199. A keresztfelirat egy betű híján
200. Apósa. 202. A 197 második és első betűje.
203. Fonaláról ismert ókori dáma. 205. élet a
vgszebb a világon. 207. Szegény, államnnyelven fon.
209. Figyelmetlenség. 210. Ezt teszi az aki felönt
gátat.

Függőleges sorok: 1. Feltékeny. 2. Egyforma
magánhangzók. 3. Lirum mássalhangzói. 4. Vissza:
olovak férfinév. 5. Közmondás — a nagyhét egy
napival kapcsolatban. 6. A vízszintes 35 állam-
névben. 7. A. T. A. 8. A függőleges 20 két utolsó
betűje. 9. Papír — idegen nyelven. 10. A vízszintes
35-hez lehet ragasztani ragnak. 11. Dunántúli tyúk.
12. Számnév. 13. Latin kötőszó. 14. Férfinév. 15.
Mégfordított névelő. 16. Ige — parancsoló módban.
17. Német férfinév. 18. Amik a fiatalságot husvétkor
legjobban érdeklik — öt szó. 19. Híres sarkutazó
kapitány. 20. A függ 7. 21. Varróeszköz. 22. Puszi-
pajtáság. 25. Ezért dolgozunk. 28. Üzlet. 30. L...
4. Oroszországban jártak, így állítják meg a lovat.
31. Férfinév — ékezet nélkül. 34. Ló. 36. A függ.
114. — de a függ. 62-hez is nagyon alkalmas
„mellette”. 38. Kikent-kifent alak. 40. A cigány
keményből jön ki. 41. A nagyárnyeku fa. 42.
Serkítés. 43. Madár. 45. Verejtekeznék. 47. A
Pál-uccai fiuknak ilyen egyetük is volt. 48. Sok
tönkrement hadimilliomos állapítja meg rezignáltan,
hogy a 49. Egési maradvány. 50. Aki ma jó-
bebedelt az a nadrágszíján... 51. Aki ahelyett, hogy
husvéti ajándékot adna, kérni mer. 52. Snapszból
három betű. 56. Egy iráshibás napja a hetnek.
61. es — igenlős angolul. 62. Van olyan is, aki hogy
marad, peesenyeje legyen ezt teszi. Nem megvetendő
bolog! 63. Viszont, aki inkább az édességet szereti
az erre gondol — 2 szó. 65. L. a 15 függ. 68. Ilyen
vagy is van. 70. Mégfordított mutatószo. 71. J. T.
74. L. a 10 függ. 76. Fon. mássalhangzó. 78. A
rettek szokott lenni. 81. Háziállat himje. 83. Megford.
dlóvíz. 86. Mesterember kell, hogy legyen, mert
ha kiváló, úgy „mester”-nek szólítják. 88. Ezt fizetni
kell — szívtelenség tőlem a szegény megfajtót erre
ma emlékeztetni. 91. Závár. 94. Ritka női név.
97. Parkok. 100. Megint valami, amiről ma hall-
gatóm kellene — közmunkának a hivatalos neve
összekevert betűkkel. 101. Valami finom húslele,
ma tormával és tojással eszik. 102. A kis csirke.
103. Ilyen a nagy szükség — az ékezet fel van
szólva. 104. ki letépte láncát. 105. Ha egy
betű nem hiányozna „nyakas” lenne. 107. Armeé
törökparancsnok. 109. Ut — államnnyelven. 110. Latin
szószó. 112. Aki aratni is akar. 114. Az se utolsó,
az embernek azt találják az asztalára. 119. Tészta
szaggal. 121. Akinek ez van, az nem tud a vízre
nézni sem. 123. Semmiesetre sem „igy”. 125.
Van ilyen dalos is. 128. A gazdák azt szeretik,
ha langyos és lassu. 129. Rumli. 131. Szakácsokat.
133. R. N. V. 135. Remek a két „e” nélkül. 136.
Hagyomány, közhaszn. id. szóval. 138. Görög betű.
141. Babonás. 142. Női ruhadarab — sok a bolondja.
144. Megford. kicsinyítő. 146. Az olasz skála egyik
maga. 148. Lekvár. 149. Mezei munkás. 150. Toldi
Miklós nádorja fon. és megfordítva. 151. L. 138.
154. Német előszó. 157. Vissza: a kertész. 158.
Angyalföldi gyerekek. 159. Kikindai téglagyár, meg-
ford. 160. Garváról való. 162. Rag. 165. Villa. 167. A
9. dal ilyenkor tavasszal nagyon veszedelmesek. 170.
Tíz. 171. Én fűlig benne vagyok — néha a nyul
s belekerül. 174. Bánati község. 176. Szándék.
180. „ker” — látszó. 182. Híres a t... süveg. 185.
Ha a közepébe egy „d”-t szurok, úgy egy bánati
községet kapok. 186. Vissza: ajándékozna. 188.
Kopasz. 190. Építkeznek. 191. Orvosság névelővel.
194. Összevissza sír. 195. Integét. 197. Szél. 198.
1. függ. 31. 200. Vallás, röv. 201. Szeretek — kla-
szikusan. 203. Majdnem apa. 204. Igeköto. 205.
Ezen veled. 206. A vissz. 143 utolsó és utolsóelőtti
betűje. 207. Asvány. 208. Egy hibás öreg ember.

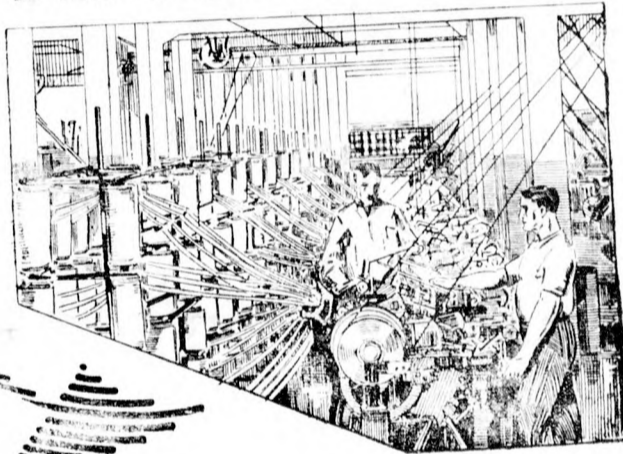

Ausztráliai gyapjú

A LEGMODERNEBB ANGLIA
GÉPEKKEL
FELDOLGOZVA

a legutolsó divat szerinti dessins
A LEGTARTÓSABB SZINEK BEN
JELLEMZI SZÖVETEINKET

TEOKALOVIĆ

L E R A K A T O K:

Beograd, Knez Mihajlova 28., Zagreb, Jurisiceva 8., N. Sad, Trg Oslobođenja 3.,
Pančevo, Kralja Petra 1., Paraćin, Kralja Petra 2., Čuprija Kralja Petra 9., Leskovac,
Kralja Petra 136., Niš, Otrenovićevo 56, Kruševac, Knez Mihajlova., Kragujevac, Kralja
Aleksandra 13., Požarevac, Kraljev Trg., Jagodina, Gornja Glavna ul., Zaječar, Pašičeva
51., Skoplje, Vardarska 3., Bitolj, Kralja Petra 42.

Spirka József

műszaki vállalkozó
Noviszád, Ljubljanska ucca 21.
Telefon: 26-41

Elvállal

vízvezeték és légszesz bevezetéseket, fürdőberendezéseket, csatornázá-
sokat, központi fűtés, szellőztető és szárító, valamint jéggyári
és hűtőberendezéseket. Költségvetéseket
és terveket kívánatra eszközölök

1533

Saját érdekében teszi, ha szükségletét az ismert

BURGHARDT cégnél

„Az arany csillag”-hoz, szerzi be
Különféle trikótászkok, térfűzők, nyakraválók, D. M. C.
minden minőségben és színben. — Nagy választék női
harisnyákban. Mélyen lezárt árak

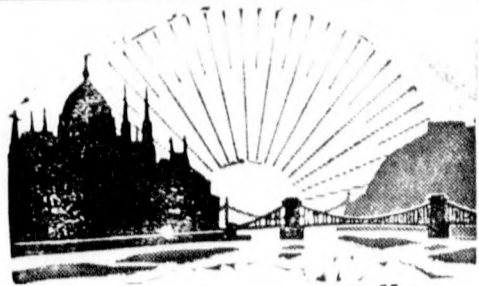
TEKINTSE MEG OKVETLENÜL KIRAKATAIMAT!

I. korai rozsa vetőburgonya
R zsa-, fehér és Woitmannrozsa ékezesi burgonya

DUGHAGYMA, BAB

mezőgazdasági magvak legolcsóbban és legjob-
ban kaphatók LEADER EUGEN bank és biz. üzlet
lőzések és gyümölcs export-import, NOVISAD, Vilsónov
trg 7. Tel. 22-14. Raktár: Temerinska 38. Tel. 30-15

MEZESSEN ELŐ
A REGGELI UJSÁGRA

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1931. MÁJUS 9-18.

NYUGAT ÉS KELET ÁRUCSERÉJÉNEK HATALMAS PIACA

200 gyári szakma, a mezőgazdasági exportáru és a kézműipar termékeinek felvonulásával. Nemzeti pavillonok a külföldi ipar számára.

50%-os UTAZÁSI KEDVEZMÉNY Jugoszláviában és Magyarországon úgy az oda, mint visszautazásnál. Vízummentes határátlépés.

Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható: Budapest: vásáriródnánál, V. Alkotmány u. 8. Novisadon: a Kereskedelmi és Iparbanknál, Jugoszláv központi képviselet: M. kir. Kereskedelmi Képviselet, Beograd, Palota Akademia. 1529

Lemezek

26 dinártól felfelé

Gramofonok

810 dinártól

kezdve

Használt lemezeket cserélünk

EDISON BELL PENKALA
lehetőséget nyújt, hogy a felemelt vámköltségek mellett is a régi áruk mellett legyenek beszerezhetőek havi részletfizetés
gramofonok és lemezek
Tegyen látogatást vételkötelezettség nélkül. Tekintse meg nagy rakományát. Kérje ingyenes árjegyzékünket.
STERN ADOLF
motorgramofonok és gramofon lemezek nagy helyen.

Husvétra!

Az egyedüli jugoszláviai gramofon- és lemezgyár

Edison Bell Penkala

Gramofonok 740 dinártól

Lemezek 26 dinártól

100 dináros havi részletfizetésre

Kérje díjtalan árjegyzékünket és katalógusunkat

Képviselet:

„TALAS” finom-mechanikai vállalat

Novisad, Kralja Petra u. 28

Városi Takarékpénztár

Foglalkozik mindennemű banküzlettel

elfogad takarékbetéteket

amelyekért teljes garanciát nyújt mert azokért, valamint a kamatokért

Novisád városa teljes vagyonával szavatol

1929. november 7-től megnyitotta saját

zálogházát

amely ékszereket és árut fogad el zálogba.

A takarékpénztár

takarék perselyeket

helyezett forgalomba, amellyel alkalmat ad a legszegényebb néposztályoknak is, hogy takarékoskodjanak.

Szülők! Oktassátok ki gyermekeiteket a takarékosagra!

Elsőrendű kocsz a novisádi gázgyárból, mérsékelt ár mellett.

Erdeklődni: Novisád, Kralja Aleksandra 13.

Telefon 29-71

Hirdessen a Reggeli Ujságban

ROGULJA IVAN

NOVI SAD

Trifkovicsev trg 2. Telefon 26-31

festék és lakk-kereskedése

Standard benzín és olaj, vegyszerek és viasz gyári lerakata

„ASTRA” cipők Noviszádon

A Zagrebacska Tvornica Cipela, fiókjainak, a jóhangzású „ASTRA” nevet adta. A novisádi lerakat a 14 olcsó nap után

husvéti olcsó kiárusítást

rendez rendkívül alacsony áron

1102

65'-, 95'-, 120'-, 145'-, 165'-, 195'-, 225'- dináros cipőárak

Viseljen „ASTRA” cipőt, mert kiváló, modern és olcsó